

SOLINVS DEMEMORALIBVS MYNDI.

CAIIVLii Solini rex memorabiliū colectāe. Solius Antio Salutē
Vni & Auriam clementia: & optimag; artiu studii praesta
re te ceteris sentiam. Idq; oppido expertus de beniuolen
tia tua nihil temere perceperim: reputaui examen opuscu
li istius tibi potissimum dare: cuius uel industria promptus suffragiu
uel benignitas ueniam spondebat faciliorem Liber est ad compendiu
præparatus: quantunq; ratio passa est: ita moderate repressus: ut nec
prodiga sit in eo copia: nec damnosa concinitas. Cui si animum pro
prius intenderis uelut fermentum cognitionis magis ei inesse: quã bra
duisse loquentiæ reprehendes. Exquisitis. n. aliquot uoluntinibus stu
largiū impendio fateor: ut a notioribus referrem pedē. & remotis
theas es imorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet in quã
partem fert me inclinatioem uniuersa materies: quorum commemi
nisse ita uisum est ut inclytos terrarum situs: & insignes tractus maris
seruata orbis distinctione suo quoq; ordini redderemus. Inseruimus
pleraq; differenter congruentia: ut si nihil aliud saltem ipsa uarietas le
gentum fastidio mederetur. Inter hæc hoium & animalium naturas
expressimus: additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis: de ex
timarum gentium formis: de ritu dissono abditarum nationum. non
nullis etiam dignis memoratu quæ pretermittere in curiosum uideba
tur: quorum auctoritas quod in primis industria tua insinuatam ue
lim: de scriptoribus manat receptissimis. quid enim afferre nouū pos
simus: quod proprium nostrum esse possit: cum nihil omiserit antiq
tatis diligentia quod intactum ad hoc usq; æui permaneret. **Qua** pro
pter quæso ne de presenti tempore editionis istius fidem liberes quoni
am quid uestigia monete ueteris persecuti opiniones uniuersas elige
re malimus: potiusq; innouare. Ita si qua existis secus q; opto in ani
mum tuum uenerint: des uelim infantia: meæ ueniã: nam constantia
ueritatis penes eos est quos secuti sumus: sicut ergo qui corporum for
mas æmulantur postpositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiat mo
dum capitis: nec prius lineas destinant in membra alia q; ab ipsa ut ita
dicam figurarum arce auspiciū faciant incohandi. Nos quoq; a capite
orbis: id est ab urbe Roma principiū capsemus: quantum nihil super
ea relinquerint doctissimi auctores: quod in nouum nostrum præco
niū poscit suscitari: ac superuacuum pene sit religere tramitē decursū
tot aialibus tñ prorsus dissimulata sit. originem eius quãta ualemus
psequemur fide: qd' añ omnia demittere i pectus tuū uel ac scribere.

**De origine & temporibus urbis Romæ & mensibus & diebus in
tercalariis.**

Capitulum. i.

VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euan
dro primum datum: cum oppidū ibi offendisset: qd'
extructum antea ualentiam dixerat iuuentus latina
seruataq; significatione impositi prius nominis Ro
mam græce id est ualentiam nominatam: quam arca
des q in excelsa pte mōtis habitassent: deriuatū deiceps ut tutissima ur
biū arces uocarent. Heraclidi placet troia capta qu osdā ex achiuis in
ea loca ubi nunc roma ē deuenisse p tyberis: deinde suadete Roma no
bilissima captiuag; q his comes erat incēsis nauibus posuisse sedes: in
struxisse mœnia: & oppidū ab ea romā uocauisse. Agathocles scribit
Romā nō captiuā ut supradictū ē fuisse: sed ascāio nata Aenæ neptē
appellatiōis istius cām fuisse. Tradit et p priū romæ nomē uerūtāmē
uetitū publicari: q qd' in quo minus inclareceret cerimonia: arca
na sanxerunt ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitæ tacitur
nitatis. Deniq; Valerius Sorāus qd' cōtra iterdictū id eloq; ausus sit ob
meritū pfanæ uocis neci datus. Inter atiq; s̄limas sane religiōes sacellū
colitur angeronæ: cui sacrificatur ante diem. xii. kalē. ianuarias: quæ
diua præsul silentii ipsius p̄nexo ob signatoq; ore simulacrum habet.

De temporibus urbis cōditæ.

Capitulum. ii.

Mbiguitatū q̄stio nos excitauit: q qdā ibi m̄to añ Romulū
cōdita sint. Quippe arā Herculis quā uouerat si amissas boues reppis
set pūto Caco p̄ri inuētōri dicauit: q Cacus hitauit locū: cui salina no
mē ē ubi trigemina nūc pōrta: Hic ut Cælius tradit cū a tarchōte thyr
rhēo ad quē legatus uenerat missus Marsiæ regi socio megale phryge
custodiæ foret datus. Frustratus uicula uñ uenerat rediit: p̄sidiis ap̄lio
ribus occupato circa uulturnū & cāpaniā regno dū tractat et ea q cō
cesserāt i arcadū iura duce Hercule: q tūc forte aderat opp̄ssus ē. Mega
lē sabini recepunt disciplinā augurādī ab eo docti. Suo quoq; numini
idē Hercules instituit arā: q maxima ap̄ pōtīfices habet. cū se ex Nico
strata Euādri matre: q a uaticinio carmētis dicta ē immortalē cōperisset
Conseptū: etiā intra quod ritus sacrorū factis bouicidīs docuit poti
tios. Sacellum Herculis in boatio foro est in quo argumenta & conuū
uii & maiestatis ipsius remanent: Nā diuinitus neq; muscis illo neq; ca
nibus igressus ē: Etenī cū uisceratiōē sacrificolis daret muscag; deū dē
ip̄catus: clauā uero i aditu reliq;ssē: cuius olfatū refugerāt canes. id usq;

nūc durat. Aedē ē q̄ Saturni ærariū fert̄ comites eius cōdiderū i hono-
rē Saturni: quē cultorē regiōis illius agnouerūt extitisse. Sidē ex mōte
capitolinū saturnū noīauerūt. castelli quoq; qd̄ excitauerāt. portā ap-
pellauerūt saturniā: quæ postmodū pandana uocitata est. Pars ē cap-
itolini montis infima habitaculū Carmentæ fuit: ubi & Garmētis nūc
fanum est: aqua carmentali portæ nomen datum est. Palatinū nemo
dubitauit quin arcades habeat auctores: a quibus primum pallātum
opidum constitutum. quod aliquandiu obrigines habitauerunt: &
propter incommodum uicinæ paludis quam præterfluens thyberis
fecerat profecti rheate postmodum reliquerunt. Sūt qui uelint a bala-
tibus ouium mutata littera: uel a Pale pastoralis. dea: aut ut Silenus pro-
bat. ab Hiperborea Pallantis filia quam Hercules ibi cōpressisse uisus
est nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant palā
est prospero illi augurio deberi romāi nominis gloriam. Maxime: cū
annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam ut affirmat Varro au-
ctor diligentissimus romam cōdidit Romulus Marte genitus: & rheā
Siluā: uel ut nonnulli Marte & illia dictaque primum est roma qua-
drata: q̄ ad æquilibrium foret posita ea incipit a silua: q̄ est i area Apol-
linis & ad supciliū scalæ Caci hēt terminū ubi tuguriū fuit Faustulæ
Ibi Romulus māsitauit q̄ auspiciato muroꝝ fūdamenta iecit duodeui-
ginti natus ānos. xi. kal. maii hora post secūdā aī tertiam sicut Lulius
Tarrutius prodidit mathematicoꝝ nōbilissimus Ioue in piscibus. Sa-
turno Venere Marte Mercurio i scorpione. Sole i tauro: luna i libra cō-
stitutis, & obseruatā deinceps ne qua hostia parilibus: caderet: ut dies
iste a sāguine eēt purus cuius significationē de partu illiæ tractā uolūt
idē Romulus regnauit ānos septē & triginta d̄ cecinnēssibus egit p̄mū
triūphū. & Aeroni regi eoꝝ detraxit spolia: q̄ Ioui pheretro p̄mus su-
spēdit: & opima uixit. Rursū de antēnātibus triūphauit. De uetiētibus
tertio. Apud capræ paludem nonis quintilibus apparere nō desinit
Cæteri reges q̄bus hitauerūt dicemus locis. Tatius in arce ubi nūc est
ædes lunonis mōetæ: q̄ āno. v. q̄ ingressus urbē fuerat a laurētibus inter-
emptus septima & uigesima olympiade hominē exiit. Numa icolle p̄-
mū q̄rinali. Deidē pp̄ aedē Vestræ in regia: q̄ adhuc ita appellat: q̄ re-
gnauit ānis tribus & q̄dragita: sepultus sub laiculo. Tullius Hostilius
i uelia: ubi postea deū penatū ædes facta ē q̄ regnauit ānos duos & tri-
gita obiit olympiade q̄nta & trigesima. Ancus Martius in sūma sacra-
uia ubi ædes Iariū ē: q̄ regnauit annos. iiii. & uiginti obiit olympiade p̄-
ma

ma & q̄dragēssima: Tarquius p̄scus ad mugoniā portā supra sūmam
nouā uia q̄ regnauit annos octo & triginta. Seruius Tulus æsq̄liis su-
pra cliuū urbicū: q̄ regnauit annos xlii. Tarquinius supbus & ipse etiā
æsq̄liis supra cliuū pulliū sagutalē lacū: q̄ regnauit ānis quinꝝ & ui-
giti. Cicio romā duodecima olympiade placet cōditā. Pictor octaua
Nepoti Cor. & Luctatio opiniōes Erathostenis & Appollodori cum
p̄bātibus olympiadis septimæ anno secūdo Pōponio Attico: & M.
Tullio olympiadis sextæ anno tertio. Collatis igit̄ nostris & græcoꝝ
t̄p̄ibus iuenimus incipiēte olympiade septima romā cōditā āno post
iliū captū quadragesimo tertio. Quippe cartamē olympicū quod
Hercules i honorē atauī materni Pelopis ediderat̄ intermissū iphitus
Elæus filius eius instaurauit post excidiū troiæ āno quadragesimo
octauo. Ergo ab iphito numerat̄ Olympias p̄ia. Ita sex mediis olyn-
piadibus iteriectis. quibus singulis āni quaterni ip̄utāt̄ cū septima cœ-
ptate olympiade roma cōdita ē: iter exortū urbis & troiā captā iure
esse annos ccccxxxiii. cōstat. Huic argumēto illud accedit: q̄ cū Caius
Pōpcius Gallus & Qu. Veranius anno urbis cōditæ octingentisimo:
p̄mo fuerūt cōsules. Cōsulatu eoꝝ olipias septia & ducētissima actis
publicis ānotata ē: q̄ter ergo multiplicatis sex & ducētis olympiadibus
erūt āni octigēti xxxiii. q̄bus septiæ olympiadi ānectēdus ē unus ānus
ut i solidū colligāt. Dcccxxv. āni Ex q̄ sūma detractis q̄tuor de uiginti
ānos olympiadū retro sex māifeste āni. dccc. & i. reliq̄ fiēt. Qua pp̄ cū
octigētesimo p̄mo āno urbis cōditæ ducētissima septia olympias cōpu-
tē: par ē romā septimæ olympiadis āno p̄mo credi cōditā. In q̄ regna-
tū ē ānis ducētis q̄dragitauo. Decē uiri creati āno trecētesimo secun-
do. Primū p̄uicū bellū āno trecētissimo octuagesimo octauo. Secūdū
q̄ngētesimo trigesimo q̄nto. Tertiū sexcētesimo q̄rto. Sociale sexcēte-
simo. lxii. ad Hirtiū & C. Pālā cōsules āni. dccx. quoꝝ cōsulatu Cæsar
Augustus & cōsul creatus ē octauū decimū ānū agēs: q̄ p̄ncipatū ita i-
gressus ē: ut uigilātia illius nō mō securū: uerū ēt tutū ip̄iū: cēt: q̄ d̄ t̄ps
ferme solū reptū: ē quo plurimū & arma cessauerūt: & igēia floruerint
scilicet me inerti iustitia lāgueserent, uirtutis opa bellis q̄fcentibus:
Tunc. n. p̄mū cursus ānui p̄specta ratio: q̄ a regē origine p̄funda caligi-
ne tegebat̄ Nā ante Augustū Cæsare i certo mō ānum cōputabat̄ qui
apud ægyptios quattuor mensibus terminabat̄. apud arcades tribus:
apud arcānas sex: i italia apud lauiniol̄ xii. quoꝝ ānus recētis septua-
ginta q̄tuor diebus ferebat̄. Romani in initio annū decē mētibz cō-

putauerūt a martio auspiciēs. adeo ut eius die prima de aris uestali-
bus ignes accēderēt mutarēt ueteribus uirides laureas. Senatus popu-
lus comitia agerēt matronæ seruis suis cœnas pōerent: sicuti saturna-
libus domini. Ille ut honore p̄mptius obsequū puocarēt. Hi quasi gra-
tiā repensarent p̄fecti laboris. Maximeq; hūc mēsem p̄ncipē testāt fuit
se. Et q ab hoc q̄ntus erat: q̄ntilis dictus ē. Deinde numero decurrente
decēber solemne nūm̄e finiebat itra diē tricētesimū q̄rtū. Tūc. n. iste
numerus explebat annū: ita ut sex mēses tricenū dies: eēt q̄tuor re. i
q̄ tricēis & singulis explicarēt: sed qm̄ rō illa añ Numā a lūæ cursu di-
scerepat lūari cōputatiōe añū p̄q̄rūt q̄nquaginta & uno die adiectis
Vt ergo p̄ficerēt duodecim mēses de sex mēlibus p̄oribus detraxerunt
dies singulos: eosq; q̄nq̄ginta istis & uni diebus adnexerūt: factiq; q̄n-
q̄ginta septē diuisi sūt in duos mēses quorū alter. xxix. alter. xxviii. die-
bus agebāt. Sic añus habere q̄nq; & q̄nquaginta & trecentos dies coepit
Postmodū cū p̄spicerēt temere añū clausum itra dies quos supradixi-
mus q̄nq̄dē appareret solis meatū nō añ tricētesimū sexagesimū q̄n-
tū diē abūdāte isup q̄drātis p̄ticula zodiacū cōficere decursū q̄drātē il-
lū & decē dies addiderūt. ut ad liq̄dū añus tricētis sexaginta q̄nq; diebus
& q̄drātē cōstaret obseruatiōe iparis numeri: quē Pythagoras mōuit
& p̄poi i oibus oportere. Vñ p̄p dies ipares diis supis & iāuarius dicatus
& p̄p pares februaris quasi abhominosus diis inferis deputat. Cū ita
q̄ hic definitio toto orbe placuisset custodiēdi quad rātis grā a diuersis
gētibus uarie intercalabāt nec unq̄ tñ ad liq̄dū fiebat tempore: p̄ qua
tio. Græci ergo singulis añis. xi. dies & quad rātē detrahebāt: eosq; octi-
es multiplicatos in añū nouū referuabāt: ut cōtractus nonagēarius nu-
merus i tres mēses p̄ tricenos dies scideret. Qui año nono restituti effi-
ciebāt dies q̄drigētos quadraginta quattuor: quos embolismos uel hyp-
ballōtas noiabāt. Quod cū initio romāi p̄basēt: cōtēplatiōe numeri
parilis offēsiōe neglectū breui pdiderūt trāslata i sacerdotes intercalādī
potestate: Qui plerūq; gratificātes rōnibus publicāōe p̄ libidine sua
subtrahebāt t̄p̄a uel augebāt. Cū hæc sic foret cōstituta: mo dusq; interca-
lādī iterdū cumulatior iminutorq; fieret: uel oio dissimulatus p̄tēret
nonnūq; accidebat ut mēses q̄ fuerā t̄hyeme trāfacti mō æstiuū mō au-
tūale t̄p̄s iciderēt: itaq; C. Cæsar uniuersā hāc icōstātā incisa tēporū.
turbatiōe cōposuit. Et ut statū certū p̄teritus error acciperet dies. xxi.
& quad rātē simul intercalauit. Quon pacto regradati menses de cæte.
ro statua ordinis sui t̄p̄a detinerēt. Ille ergo añus solus trecentes xliiii.
dies

dies habuit. Alii deinceps tricētos sexagēnos quinos & quad rātē &
tūc quoq; uitū admissum ē p̄ sacerdotes. Nā cū p̄ceptū eēt anno quar-
to ut intercalaret unū diē: & oporteret cōfecto quarto año id obserua-
ri anteq̄ quintus auspicaret: illi incipiēte quarto interclarūt nō definē-
te. Sic p̄ años sex: &. xxx. cū ix. dies tantū sufficere debuisset. xii. sūt iter-
calati: qd̄ dephenū Augustus reformauit: iussitq; años xi. sine interca-
latiōe decurrere: ut tres illi dies: qui ultra. ix. necessarios temere fuerāt
intercalati: hoc mō possent rep̄sari. Ex qua disciplina oim̄ postea tē-
pore fundata rō ē. Vñ cū & hoc & multi alia Augusti temporibus de-
ant: q̄ pene sine exemplis rerum potitus ē toto & tāta in uita eius inue-
niatur aduersa: ut sit facile discernere calamitosior an beator fuerit: p̄-
mum q̄ apud auunculum in petitiōe magisterii equitū praelatus est ei
Lepidus tribunus cū quadā auspicantium cōptorum nota: mox triu-
uiratus collegio p̄grauatus p̄tate Antonii philippenis inde p̄scri-
ptionis inuidia abdicatio postumi Agrippæ post adoptionē. Deinde
desiderio eius insignis p̄ntia naufragia sicula turpis ibi in spelunca oc-
cultatio seditiōes militū plurimæ: perusina: cura: detectum filix adul-
terium: & uoluntas paricidalis. Nec minori dedecori neptis infamia i-
cusata: mortes filiorū & amissis liberis nō solum orbitatis dolor: sed
urbis pestilentia: & fames italiæ: bello illyrico agustix: rei militaris cor-
pus morbidum: cōtumeliosa discensio priuigni Neronis: uxoris et
Tiberii cogitationes parum fidæ: atq; in hūc modum plura: huius tñ
suprema q̄ i lugeret sæculum penuria infecuta ē frugū oim̄. At ne for-
tuitū qd̄ acciderat uideret imminētia mala nō dubiis signis apparue-
rūt. Nā fausta qdā ex plæbe partu uno edidit quattuor geminos: ma-
s duos: foeminas totidē mōstruosa fecunditate portendēs futuræ cala-
mitatis indicū. quos Trogius auctor affirmat i ægypto uno utero sep-
tenos simul gigni. qd̄ ibi mirū cū foetifero potu nilus nō tñ ter-
rarū sed & hoium mēna arua focūdet. Legimus sã Cn. Pompeiū Eu-
thichidē foenā asia exhibitā: quā cōstabat tricēs enixā cū ex eius libe-
ris in theatro publicasse. Vñ cōpotēs hoc loco duco sup hois gñatiōe
tractare. Et. n. cū de aialibus: quæ digna dictū uidebāt: put p̄ria cuius
que admonebat simul notaturi fure ab eo potissimū exordiemur qd̄
rerū natura sensus inditio & rōis capacitas præposuit omnibus.

De homine: & primum de mēstruis.

Ca. iij.

d Emocritus phylsicus ait mulier solū aial mēstruale est cuius
p̄fluua nō puis spectata: documentis iter mōstrifica merito nūerant

a iiii

Contactæ his fruges nõ germinabũt: adescẽt musta: morient herbae
amittẽt arbores foetus: sergẽ rubigo corripiet: nigrescẽt æra. Si qd car-
nes ide ederit in rabiẽ effrabũt: nocituri morsibus qbus lymphaticos
faciũt parua hæc sũt. Bitũ est ẽ i iudæa: qd asphaltẽs gignit lacus adeo
lentũ mollitiẽ glutinosa ut a se neqat separi. Eniuero si abrũpẽt pte ue-
lis uniuersitas seqũt: scindiq; nõ põt: qm i qũtũ ducat extẽdit. Sed ubi ad-
mota fuerit cruore illo polluta fila discerpit sponte: & applicata tãbe
diducit paulo añ corpus unũ: sitq; de tẽacitate cõnexa cõtãgiõẽ ptiõio
repẽtina. hẽt palũ illud salutare solũ i se qd auertit sydus helenæ pni-
ciosissimũ nauigãtibũs. cæterq; ipæ læiæ qbus munus ẽ necessitatis hu-
ius qdiũ sũt i sua lege ñ inocẽtibũs oclis cõtũet: aspectũ specula utiãt:
ita ut heberet uisu fulgõ offẽsus: & solitã æmulationẽ uultus extinctus
splẽdor amittat: faciesq; obtasi nitoris quadã caligine nubilet. Mu-
lieq; aliæ i æternũ steriles sũt: aliæ mutatis cõiugis exẽt sterilitatẽ: nõ
nullæ tãtũ semel pariũt. Quædã aut foeminas aut mares sẽper post an-
nũ quĩq; gesimũ foecũditas oĩm cõqescit. Nã in annũ lxxx. uiri geĩrãt
sicut Massinissa rex mathinagẽ filium. lxx. & sextũ agẽs añũ genuit. Ca-
to octogesimo exacto ex filia Salonis cliẽtis sui auũ uticensis Catonis
pcreauit. Cõptũ & illud ẽ q; iter duos cõceptus cũ itercesserit paululũ
tẽporis uterq; residet. Sicut i Hercule & Iphicle appuit fratre eius q ge-
stati cod ẽ onere iteraullis tĩ quibus cõcepti fuerãt nati uidẽtur: Et de
Proconissia ancilla quæ e duplici adulterio geminos edidit utrũq; pa-
tri suo similit. Hic Iphicles lolãum creat: qui sardiniã ingressus palan-
tes icolagẽ aĩos ad concordiaẽ eblãditus olbiã & alia græca oppida ex-
truxit. lolẽses ab eo dicti sepulchro eius templũ addiderunt: quod imi-
tatus uirtutes patruĩ malis p' urimis saruiniã liberasset. Ante oĩa sobo-
lem cogitãtibũs sternutatõ post coitus cauẽda ne prius semẽ excutiat
ipulsus repẽtinus quã penẽtralibus se mĩicis isinuet paternus humor
q; si naturalis materia hæserit decius a cõceptu dies dolore grauidas
admonebit. Iã ide icipiet & capitis iqetudo & caligine uisus habetabit
cibog; quoq; fastidiũs stomachi claudet cupido. Cõuenit iter oẽs cor-
da primũ ex uniuersa formari carne: eaq; in diẽ quintũ & sexagesimũ
crescere diminni autem ex ossibus spinas: eã ppter capitale est si: pars
altera tra noceat plane si corpusculũ in marẽ fugeret: melior est si color
grauidis & pñior partitudo uteri. Deniq; a quadragesimo die motus
alter sexus nonagesimo primũ die palpitat. Et cõcepta foemina gestã-
tis uultum pallore inficit. crura quoq; præpẽdit lãguida tarditate. In

utroq; sexu tũm capilli germinat incõmodũ maius ẽ. Fitq; pleni luni-
is auctior ægritudo qd tempus ẽt editis semp nocet cam falsiores es-
cas edit grauida uĩguiculis careat partus. At cum prope ad uterum libe-
randũ uenerint momẽta maturitatis: enitenti spiritũ retinere plurimũ
cõgruit: qm quidẽ letali mora oscitatio suspẽdit puerperia. Contra
naturã est in pedes pcedere nascentes. quãpropter uelut ægre pati ap-
pellat agrippæ. Ita editi minus prospere uiuũt: & de uita æuo breuiori
decedũt. Deniq; unũ. M. Agrippã inenimus beatũ: nec tũ usq; eo inof-
fẽse ut non plura aduersa ptulerit q secũda. Nãq; & misera pedũ uali-
tudine: & apto coniugis adulterio: & aliquot infœlicitatis notis retro-
uersi ortus omẽ luit. Foeminis peride ẽ ifausta natiuitas: si cõcretũ uir-
ginale fuerit quo pacto genitalia fuere Cornelie: q editus gracchis off-
tũ hoc putauit linistro exitu liberorõ. Rursũ necatis matribus ortus ẽ
auspicator sicut Scipio Africanus qui defuncta parẽte q exciso uero i
diẽ uenerat primus romanorũ Cæsar dictus ẽ. E geminis si remanente
altero alter abortiuo fluxu exciderit alter q legitime natus ẽ uopiscus
noiat. Quidã & cũ dẽtibus procreãt ut Cn. Papyrius Carbo & M. Cu-
rio dãtatus ob id cognominatus. Quidã uice dẽtiũ cõtĩnui ossis armã-
tur soliditate. qle filiũ bythinioq; rex Prusias habuit. Ipm dẽtiũ nume-
rũ discernit q litas sexus. cũ i uiris plures sint i foeminis pauciores: quos
cynodotas uocat & qbus gemini pcedũt a dextera pte fortunæ blãdim-
ta pmittũt: qbus ab leua uersa uice. Nascẽtiũ uox pma uagitus ẽ. Læti-
tiæ. n. selsus differẽt i qdragesimũ diẽ. Ita q; unũ nouimus eadẽ horã risif-
se qua erat natus. I. Zoroastem: mox optimaq; artiũ peritissimũ. At
Crausus auus eius quẽ rapuerũt bella pthica q nunq; riserit agelastos
cognomiatus. Inter alia socratis magna p̄lagẽ illud ẽ q; i eodẽ uultus
tenore ẽt aduersis iterpellãtibũs pstitit. Heraclitus & Diogẽs cynicus
nihil uq; de rigore aĩ remiserũt: calcatisq; turbibus fortuitog; aduersus
oẽm dolorẽ & misericordiaẽ uniformidura uere pposito. Põponium
poetã cõsularẽ uirũ nũq; ructasse hẽt iter exẽpla. Antõiũ Drusi ñ spuif-
se pcelebre ẽ: nõ nullos accepimus enacri cõcretis ossibus: eosq; neq; su-
dare neq; sitire cõsueuisse qualis syracusãus ferẽ Lygdamus q tertia &
trigesia olymptade p̄mus & olympico certaie pãcratii coronã repor-
tauit. eiusq; ossa dephẽsa sũt medullas ñ habere: maximã uiriũ substã-
tiã neruos facere certissimũ ẽ: quantoq; fuerit dẽsiores tanto propensi-
us augefcere firmitatẽ Varro in relatione prodigiõsæ fortitudinis an-
notauit Tritãũ gladiatorẽ natura samnitẽ fuisse q & rectis & trans-

uerſis neruis nō mō cratē pectoris ſed & manibus cancellatis & bra-
chiis oēs aduerſarios leui tactu ac pene ſecuris cōgreſſionibus uicerit;
eiuſq; filium militem Cn. Pompeium parimodo natum ita ſpreuiſſe.
hoſtē puocantē: ut inermi eum dextra & ſuperaret: & captum digyto
uno in caſtra imperatoriſſui deferret. Milonem quoq; Crotonicē
ſerunt egiſſe oīa ſupra q̄ homo ualet: de quo & hoc proditur: q̄ ictu
nudæ manus tauge fecit uictimā eū ſolidū q̄ maſtauerat die abſupſit
ſolus nō grauati ſup hoc nihil dubiū. Nā factū eulogiū extat. Victor
ille oīm certaminū quæ obiuit. Sane aleſtorius tradit qui lapis ſpecie
chriſtallina fabæ in modū in gallog; uentriculis reperitur aptus ut di-
cūt præliātibns. Milō porro priſci Tarquini tēporibus emicuit. Iam
uero qui deſluxū animū referat ad ſimilitudinem cās quātum artificis
naturæ ingenium depræhendet. Interdum enim ad genus ſpectant: &
per ſobolem in familias tranſitus faciunt. Sicut plerūq; paruuli mor-
do neruulos modo cicatrices modo qualeſcunq; originis ſuæ: notas
ferūt. Vt in Lepidis quorum tres interuulſa tamen ſerie ex eadem do-
mo obducto mēbrana oculo ſimiles geniti reperiuntur. Vel in byzan-
tino nobili pugile qui cum matrem haberet adulterio ex æthiope cō-
ceptam qui nihil patri comparandum reddidiſſet: ipſe in æthiopem
auum generauit. Sed hoc minus miræ ſi reſpiciamus ad ea quæ ſpe-
ctata ſunt inter externos regem Anthiochū Archeniō quidam ex ple-
ne ſyriarica ſic facie æmula mentiebatur ut poſtmodū Laodice uxor
regia obiecto populari iſto tam diu diſſimulauerit deſunctum maritū
quoad ex arbitratu eius regni ſucceſſor ordinaretur. Inter Cn. pompe-
ium & C. Iubium humili loco natū tantus error extitit de partibus li-
niamētis: ut romani Iubium Pompei nomine Pompeium Iubii uo-
cabulo cognominarent. Oratorem Lutiū Plancum Rubrius hiſtorio
ſic impleuit: ut ipſe Plancus a populo uocaretur. Armētarius Mir mil-
lo: & Caſſius ſeuerus orator ita ſe mutuo reddiderunt ut ſi q̄ pariter
uiderentur dignoſci non potuerint: niſi diſcrepantiam habitus iudica-
ret. M. Meſſala Cēſorinus & Menogenes ex ſece uulgarī hoc fuerunt
uterq; quod ſinguli: nec Alium Meſſalam q̄ Menogenem: nec Meno-
genem alium q̄ meſſalam putauerunt. Piſcator ex Sicilia proconſulī.
ſyriæ præter alia etiā riſtu oris cōparabatur: Itaq; in eadē uocis im-
pedimenta & tardatæ ſolum ſonum linguæ naturalibus offendiculis
congruebant: Interdum non mō inter externos: ſed etiam inter dedu-
ctos ex diuerſiſſia parte orbis miracula indiſcreti uultus ſuere. Deniq;
cum

eum Antonio iam triūiro Thoranius quidā eximios forma pueros
uelut geminos trecentis ſextertiis uēdidiffet: quorum alterq; de tranſal-
pina gallia: alterum ex aſia comparauerat: adeoq; una res uiderentur:
niſi ſolus ſermo fidē panderet Atq; ideo ſe Antonius illuſum grauare-
tur: nō inſacete Thoranius id uel ſcipue quod emptor criminabatur
pretioſum probauit: neq; enim mirum ſi forēt pares gemini illud nul-
lis poſſe taxationibus eſtimari quod tātis ſpatiis diuerſitas ſeparata:
pluſq; geminos attuliſſet. Quo reſponſo adeo Antonius mitigatus ē:
ut de inceps nihil ſe habere clarius in ſubſtantia ſua iactitaret. Nunc ſi
de ipſis hominū formis requiramus: liquido manifeſtabit: nihil de ſe
antiquitatē mēdaciter ſēdicaffe: ſed corruptā de generis ſucceſſione ſo-
bolem nri tps pernaſcentium detrimenta decus ueteris pulchritudi-
nis perdidiffet. licet ergo plerique diſſiniant nullum poſſe excedere lō-
gitudinem ſeptem pedum: quod intra hunc modum Hercules fuerit
depræhenſum: ē tamen romanis temporibus ſub diuo Auguſto puſio-
nem & ſecundillam denos pedes & amplius habuiſſe proceritatis quo-
rum reliquæ adhuc in conditorio Saluſtianorum uidentur. Poſtmo-
dum diuo Claudio p̄cipe Gabbarram: nomie ex Arabia aduectum
nouem pedum & totidem Vnciarum: ſed ante Auguſtum annis mil-
le ferme non apparuit forma huiuſmodi ſicut nec poſt Claudium ui-
ſa eſt. Quis enim æuo iſto non minor ſuis parentibus naſcitur. Priſco-
rum autem molem teſtatur etiam Horeſtis ſupræma cuius oſſa olym-
piade quinquageſima & octaua Thegæ inuenta a ſparthanis oracu-
lo monitis didicimus impleuiſſe: longitudinem cubitorum ſeptem &
ſcripta quoq; que ex antiquitate memoriam accerſerunt in fidem ue-
ri hoc etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impe-
tu pluſquam uiamnica terras rupiſſent poſt diſceſſum fluctuum in-
ter pluſima humi diſcidia humanum cadauer repertum cubitorum
trium: atque triginta: cuius inſpectandi cupidine: Lucium Flac-
cum legatum Metellum etiam ipſum impetu admodum captos mi-
raculo: quod auditu reſpuerant: oculis potitos. Non omiſerim
Salaminæ. Euthimenis filium creuiſſe in triennio: tria cubita ſub-
limitatis: ſed inceſſu tardunt ſenſu hebetem robuſta uoce pubertate
feſtina: ſtatimquæ obſeſſum morbis plurimis: immoderatis ægri-
tudinum: ſupplicis compenſaſſe præcipitem incrementi celeritatem
Meſuræ ratio bifariam conuenit. nam quantus manibus expanſis
inter digytos longiſſimos modus eſt: tantum conſtat eſſe inter cal-

cem & uerticem. Ideoq; Physici hominem minorem mundum iudica-
uerunt. Parti dextræ habilior ascribitur motus. Leuæ firmitas maior
Vnde altera gestigationibus promptior est: altera oneri serundo ac
commodatior: pudoris legem etiam inter defuncta corpora natura
discreuit. At si quando cadauera necatorum fluctibus euehūtur. Virorū
rum supina, prona fluitauit sceminarum. Verum iam ad pernicitatis
titulum transeamus primam palmam uelocitatis Iadas quidam ade-
ptus est: qui ita super cauum puluerem cursitauit: ut in harenis pendē-
tibus nulla iudicia relinqueret uestigiorum: Polymnestor mylesius pu-
er cum a matre locatus esset ad caprarios pastus ludicro leporem cō-
secutus est & ob id statim productus a grægis domino olympiade se-
xta & quadeagesima ut Bocchus aucton est uictor in stadio meruit co-
ronam. Philippides biduo mille tercenta quadraginta stadia ab athenis
lacedæmonem decurrit Anistilaco & Philonides Alexandri ma-
gni cursores ab helvnuq; Sycionem mille ducenta stadia una die tran-
sierunt. Pompeio Vipsanoq; consulibus in Italia octo annos puer na-
tus quinque & xl. milia passuum a meridie transiit ad uesperum. Vi-
su deinde plurimum potuit Strabo nomine: quem superspexisse per
xxxv. milia passuum Varo significat: solitunq; a Carthagine exeun-
tem classem punicam numerumque nauim manifestissime e hilibyta-
na specula notare. Cicero tradit iliadam omnem ita subtiliter i mem-
bris scriptam ut testa nucis includeretur. Callirates formicas ex ebo-
re ita sculpsit ut portio earum cæteris secerni nequiverit. Appolloni-
des perhibet in scythia sceminas nasci: quæ bithæ uocantur has i oculo
lis pupillas gemitas habere: & perimerem uisus: si quem forte iratæ af-
pexerim. hæ sunt & in sardinia. De fortitudine. Ca. iiii.

P Reualuisse fortitudine apud Romanos. L. Sicium deta-
tatum titulorum numerus ostendit. tribunus hic plebis fuit
nō multū post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Ter-
mo consulibus. Idem ex prouocatione octies uictor. xl. & quinque ha-
buit aduersas cicatrices: in tergo nullā notam. Spolia tricies ex hoste
& quater coepit. In phaleris hastis, puris armillis coronis trecenta. xii.
dona meruit. Nouē imperatores qui opera eius uicerant triumphan-
tes psecutus: post hunc. M. Sergius duobus stipendiis, primo aduerso
corpore: ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in proelio dexte-
ram perdidit: qua de cā ferrcā sibi manū fecit & cū neutra pene ido-
ne. præliādum ualeret Vna die quater pugnavit: & uicit: sinistra duobus

bus equis eo insidete cōfossis. an Hānibale bis captus refugit. cū uigin-
ti mensibus quibus captiuitatis sortē pferbat. nullo momēto sine cōpe-
dibus fuerit: & cathēis: omnibus asprimis proeliis q̄ tēpēstate illa Ro-
mani experti sunt: insignitus dōis militaribus a Thrasimeno Trebia
Thicinoq; corōas ciuicas retulit. Cannensi quoq; proelio de quo refu-
gisse eximiū opus uirtutis fuit. solus accepit coronā. Beatus profecto
tot suffragiis gloriæ: nisi heres i posteritatis eius successiōe. Catilina
tātas eius adhorreas laudes odio dānati nominis obūbrasset. Quantū
iter milites Sicinius aut Sergius tm̄ iter duces imo ut uerius dicā inter
oēs hoies. Cæsar dictator enituit huius ductibus. Vndecies cētū Nona
naginta & duo milia cæsa sunt hostiū nā quātū bellis ciuilibus fuderit
noluit a notari. signis collatis gnōgies & bis dimicauit. M. Marcellū so-
lus supgressus: qui nouies & tricies pari modo fuerat proeliatus. Ad
hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternas etiā epi-
stolas simul dictasse perhibetur: benignitate adeo preditus: ut quos
armis subegerat: clementia magis uicerit. Capitulo. y.

C Yrrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu cui numero
sissimo præfuit nominati singulos alloq̄batur. Fecit hoc idē
in pōpulo Romano Lutius Scipio. Sed & cyrrū & Scipionem cōsue-
tudine credamus fecisse. Cyneas Pyrrī legatus postero die q̄ ingresus
Romā fuerat: & equestrem ordinem & senetum propriis nominibus
salutauit. Rex ponticus Mitridates duabus & uiginti gētibus quibus
imperitabat: sine interprete iura dixit. Memoria & arte fieri palam fa-
ctū ē: sicut Metrodorus philosophus qui tpibus Diogenis Cinici fuit
intātū se meditatione assidua puxit: ut a multis simul dicta nō mō sētu-
m sed et uerborū ordinibus detineret. Nihil tū i homine aut metu aut
casu aut morbo facilius intercipi: sæpe p̄spectum ē. Qui lapide ictus
fuerat accepit mus oblitū litterarū. Messala certe coruinum post ægri-
tudinem quā petulerat percussum: proprii nominis obliuione quan-
libet alias ei sensus uigeret. Memoriam metus perimit cōtra uocis in-
terdum est incitamentum: quam non solum acuit sed etiam nuquam
fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade quinquagesima uictor Cir-
rus itrasset asiā opidū. Sardas ubi tūc Cræsus latebat. athis filius eius
mutus: ad id usq; tpis in uocē erupit ui timoris. Exclamasse. n. dī par-
ce p̄i meo Cyrrē. & te hominem eē uel casibus disce nr̄is. Ca. vi.

R adare de moribus superest: quorum excellentia maxime in
t duobus enituit. Gato princeps portię gentis senator optimus

optimus imperator orator optimus. Causam tamē quadrigēis & qua-
ter dixit. diuersis odiorum simultatibus appetitus semper absolutus.
Vñ Scipionis Emiliani laus ppenstor: qui præter bona quibus Cato
clarus fuit: etiam publico amore pcessit. Vir optimus Nalica. Scipio
iudicatus est: non priuato tm testimonio: sed totius senatus sacramēto
quippe quo inuentus dignior nō fuit: cui præcipue religionis credere
tur ministerium: cum oraculum moneret accersi deum sacra matris

Cap. vii.
pelinuntia.

Purimi iter Romanos eloquentia floruerunt. sed hoc bonū
hæreditarium nunquam fuit nisi in familia curionum i qua
tres serie continua oratores fuere. Magnum hoc habitum est sane. hoc
sæculo: quo facundiam præcipue & humana & diuina mirata sunt.
Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit: & la-
tronum facinus deo coarguente detectū ē. Cuiq; Lysander lacedæmo-
nias athenas obluderet: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus ia-
cebatur: identidem liber pater ducē monuit per getem: ut sepeliri deli-
& quid a numine posceret inducias bello daret usq; dum cōgrue su-
premis talibus exequiæ ducerentur. pindarum lyricum eo cōiuiit lo-
co cui imminabat ruina: ne cum cæteris interire forinsecus eū castor &
pollux uocauerunt. inspectantibus uniuersis: Quo effectum est ut so-
lus impendens periculum euaderet. Numerandus post deos. Cn. po-
pelus magnus intraturus Possidonii domum clarissimi tunc sapiētiae
professoris percuti ex more a lictore uetuit fores: summisque sacris
quamlibet cōfecto mithridatico bello & orientis uictor: sententia pro-
pria cessit ianuæ litterarum. Africāus prior. **Qu** Ennii statuam impo-
ni sepulchro suo iussit. Uticensis Cato unum ex tribunatu militum
philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus
plurimum se eo factu senatui & populo romano contulisse: quanuis
proauus eius sæpissime sensuisset græcos urbe pellendos. Dionysius
tyrannus uittatam nauem Platoni obuiā misit. Ipse cum albis quadri-
gis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam pruden-
tiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documē-
tum nobiliter quidem i Metellorum domo refulsit: sed emittētissimū
plebeia puerpera reperitur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris
cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur:
ægre obtinisset ingressum; exquisita sapius a sanitoribus ne forte pa-
renti

renti cibum sumministraret: alere eam uberibus suis deprehensa est
Que res: & factum & locum consecrauit. Nam qui morti destinabatur
donatus filiae in memoriam tanti præconiū reseruatus ē locus dicatus
suo nomini pietatis Sacellū fuit. Nauis phrygia gerula sacrorum dū
sequitur uictas castitatis contulit claudiae principatum pudicitiae. At
Sulpitia patricule filia. M. Fuluii flacci uxor censura omnium matro-
narum e centum probatissimis haud temere electa est: quæ simulacrū
Veneris ut Sibylini libri monebant dedicarat. Quod attinet ad titulū
foelicitatis: nec dum repertus est: qui foelix censi iure debuit. Namq;
Cornelius Sylla dictus potius est q̄ fuit foelix. Solū certe beatum Cor-
tina: Aglauum iudicauit: qui in angustissimo arcadiæ agulo pauperis
soli dominus nuquam egressus paterni cespitis terminos inuenitur
De Italia & eius antiquitate.

d E homine satis dictum habeo. Nunc ut ad destinatum reuer-
tamur ad locorum commemorationem. stilus dirigendus
est: atque ideo principaliter in italiam cuius decus iam urbe contigi-
mus: Sed italia tanta cura ab omnibus dicta est: præcipue. a. M. Cato:
ne: ut iam inueniri non possit quod nō ueterum præsumpserit dilige-
tia largiter in laude excellentis terræ materia suppetente. Dū scripto-
res præstantissimi reputant locorum salubritatem cæli temperiem.
Vbertatem soli: aprica collium. Opaca memorum: innoxios: saltus:
uitium olearumque prouentus: nobilia pecuarum: tot amnes: lacus tā-
tos bisera uiolarum: inter hæc uescuum flagrantis animæ spiritu nape-
rantem. tepentibus fontibus Baias. Colonias tam frequentes: tam assi-
duam nouarum urbium gratiam: tam clarum decus ueterum oppi-
dorum: quæ primo aborigines arunci: Pelasgi. Arcades: Siculi: toti-
us postremo Græciæ aduenæ. Et in summa: Victores romani condi-
derunt Ad hæc littorū q̄ portuola orasq; patentibus gremiis cōmercio
orbis accommodatas. Verum ne prorsus intacta uideatur in ea q̄ mi-
nus trita sūt animū itendere haud absurdū uidet: & partius depasta: le-
uibus uestigiis inuiare. Nā q̄ ignorat uel dictā uel cōditā a Iano Iani
culū. a Saturno Iatiū atq; Saturniā. a Danae ardeā. a comitibus Hercu-
lis polielē. ab ipso in cāpāia Pōpeios quæ uictor ex hispania pōpā boū
duxerat i liguria quoq; lapidarios cāpos q̄ lone eo dimicāte credūt sa-
xa pluuisse. Regionē Ionicā ab Ione Naulochi filia quæ paciter isidētē
uias Hercules interemit. ut ferūt. Archippena a reā rege. Lydorumq;
hiatu terræ haustum dissolutū ē in lacū fucinū ab Iasone tēplum Iuno

ris arginæ. a Pelopidis pifas: a Cleoalo Minonis filio dannios: lapigis a lapige dedali filio. Tyrrenosa Tyrreno Lydiæ rege. Corā a dar danis. Argillā a pelagistis: q̄ primi in latium litteras intulerunt. ab Fale so argiuo Phaliscam. a Phalerio argiuo Phalerios. Fescēnum quoq̄ ab argiuis portum portheniū a Forcensibus. Thybur: sicut Cato facit testimonium: a Catillo Archade præfecto classis Euandris: sicut Sexti us: ab argiua iuuetute. Catillus enim Amphiarci filius: post prodigia lem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni foetu uel sacro missus: tres liheros in Italia procreauit: Thiburtum coram & Catillum: qui depulsis ex oppido Siciliae ueteribus Sicāista nomi ne Thiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox in Brutis ab Vlixē extractum templum Mineruæ. Insula lincea appellata: abie cto ibi corpore sirenis: ita nominata. Parthenopis a Parthenope sire nis sepulchro: quā Augustus postea Neapolim esse maluit. Preneste: ut Zēodotus refert a Prenestene Vlixis nepote Latini filio: aut ut p̄ne stini sonat libri: a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerant: ut fa ma est Digidiorum sorores. Notum est Aphiloctete petiliam cōstitu tam. Arpos & Beneuetum a Diomede. Patauium ab Anthenore Me thāpontum a Piliis. Scillatium ab Atheniensibus. Sibarini a trizenis & a sagarari aiacis locri filio. Salentinis a licis. Anconam a siculis. Gabios a galactō & b̄o siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. In sulā tenfam ab leonibus. Pestum a Dorensibus. a Miscelo Acheo Cro tonam. Rhegium a Calcidentibus: Caulonam & Terinam a Croto niensibus. Anaritiis locros: Heretrum a græcis in honorem herē sic. n. lunonem græci uocant: partitiam ab Archilocho sicelo. Vnde & no men ut Cassio Heminæ placet tractum hoc in loco Horesles oraculo monitus simulacrum scythicæ dianæ quod de Taurica ex tulerat pri us q̄ Argos peteret consecrauit. a zancleis methaurum locatum a Lo crensis: Methapontum: quod nunc lubo dicitur. Bocus absoluit gallorum ueterum propaginem Umbros esse. M. Antonius asseuerat hos eosdem: quod tempore aquosæ cladis imbribus super fuerunt. Umbros græce nominatos. Liciniā placet a Melappo græco Melap piæ datam originem: uersam postmodum in nomen Calabria: quā in exordio Enotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. par sen tentia est inter auctores: a Governatore Eneæ appellatum palmurū. a Tubicine Miseno Misenum. a consobrina Leucasiam insulam. Inter omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Laui nia

nia Lauinū esse nuncupatū: qd̄ post Troiæ excidiū sicut Cussonius p hibet quarto ano extractū ē. Nec omisū sit æneā æstate ab illo capto secūda italicis littoribus appulsum ut Heminā tradit: sociis nō ampli us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulac̄e qd̄ secū ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matri: quæ Aphroditis dicit̄ a Diomede pelladiū suscipit. tribusq̄ mox annis cū latino regnat: so cia potestate q̄ngētis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summā biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa trisq̄ indigetis ei nomē datū. Deinde cōstitutā ab Ascanio lōga alba: nidenæ: Antiiū Nola a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibyllæ sacellum ē: eius quæ rebus Romanis quinquagesima olympiade iter fuit cuiusq̄ libæ ad corneliū usq̄ Syllā p̄tiffices n̄i cōsulebant. tūc. n. una cū Capitolio igni absumptus ē. Nā priores duos Tarquinio sup bo partius prætium offerente quā postulabatur ipsa exusserat Cuius sepulch̄e in Sicilia adhuc manet. Delphicā aut̄ Sibyllam ante troia: nabella uaticinatā: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo Homeḡ infertisse manifestat hanc heriphilē Erithræa annis aliquot intercedētibus insecuta ē Sibylla: quæ appellata ē de scientie parilitate quæ iter alia magnifica les bios amissuros imperiū maris multo ante præmonuit: q̄ id accideret. Item cumanā tertiā fuisse. post has loco ip sa æui series p̄bat. Ergo Italia in qua latiū antiquum antea a tibernis hostiis adusq̄ lyrim amnem p̄tinebat. Vniuersa cōsurgit a iugis alpiū porrecta ad rheginum uerticem & littora brutiōḡ: quo in mare meri diem uersus protendit. Inde p̄cedens paulatim se apennini mōtis dor so attollit extensa inter tuscum & hadriaticū. id est inter sup̄e mare & inferum: similis querno folio scilicet longitudine amplior q̄ latitudi ne: Vbi longius processit in cornua duo scinditur: quorum alterq̄ Ionē um spectat æquor. alterum siculum: Inter quas prominentias non: uno margine accessum insinuati freti recipit: sed linguis proiectis sæ pius procurrentibus distinctum promontoriis pelagus admittit. Ibi ut ouias parsim notemus Arces tarētine Scyllac̄e regio cum Scyl leo oppido & Crathi flumine Scylle patre ut uetustas fabulata ē Rhe gini saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circæum insula ante circum flua immenso mari nunc æuo nitente addita continenti: diuersamque fortunam a rheginis experta: quos fretum medium a Siculis ui absci dit. Formiæ etiam lestrigonibus habitatæ Multa præterea pollentissi

mis ingenii ediferta quæ præterite: quæ inferus exequi tutius duximus.
 Verum Italiae longitudo quæ ab augusta prætoria per urbem capu-
 amque porrigitur usque ad oppidum rhegium decies centena & uiginti
 milia passuum colligit. latitudo ubi plurimum, cccc. x. Vbi mi-
 nimum, c. xxxvi. milia. Arctissima est ad portum quem Hannibalís ca-
 stra dicunt. neque enim excedit quadraginta milia. Umblicum ut Var-
 ro tradit in agro rheatino habet. At solidum spatium circuitus uni-
 uersi uicies quadragesies nouies centena sunt: in quo ambitu aduersa
 locrensiū frōte ortus a gadibus finitur Europe lirus primus. Nam
 secundus a Lacinio auspiciatur in acrocerauniis metas habet ad hæc
 Italia pado clara est: quem mons Vesolus superantissimus inter iuga
 alpinū gremio suo fundit: Vissenno fonte in Iugurum sinibus: unde se-
 primum padus proruit: submersusque cuniculo rursus in agro uibonē-
 si extollitur. Nulli amnium inferiorum claritate. A græcis dicitur Erida-
 nus. In tumescit ex ortu canis tabefactis niuibibus & liquentibus brume
 pruinis auctusque aquarum agminibus. xxx. flumina in adriaticum de-
 fert mare. Est. E. memorabilibus in clytum & isignitum per omnium
 ora uulgatum quod per paucæ familiæ sunt in agro: Phaliscorum:
 quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem foractem:
 Appollini faciunt: idque operantes gesticulationibus religiosis impune
 insultant ardentibus lignorum struibus in honorem diuinæ rei flam-
 mis parentibus: cuius deuotionis mysterium munificentia senatus
 consultus honorata Hirpis perpetuo omnium numerum uocationē
 dedit. Gentem marforum a serpentibus illeam esse nihil mixta Cir-
 ces filio hi genus ducunt: & de auita potentia deberi sibi sciunt: seruiti-
 um uenenorum: ideoque uenena contempnunt. C. Cælius Octes tres fi-
 lias Angitiam Medeam & Circeem dicit: Circeem infedisse montes
 carminum maleficiis uarias imaginum facies mentientem. Angitiam
 uicina facino loca occupauisse: ibique salubri scientia aduersus morbos
 resistētem cum desisset hominem uiuere: deam habitam: Medeam ab
 Iasone butroti sepultā filiūque eius maris ipeasse Sed quis italia habe-
 at hoc præsidium familiare. a serpentibus non penitus libera est. De-
 niq; habitatores ab amyclis quas antea amyclis græci: condiderunt
 serpentes fugauere. Illic frequens uipera insanabili morsu. Breuior
 hæc cæteris quæ in aliis aduertimus orbis partibus: ac propterea dum-
 despectui est facilius nocet. Calabria chelindriis frequentissima est: &
 boam gignit: quem anguem ad immensam molem ferunt sed coale-
 scere

scere. Captat primo greges bubalos & quæ plurimo lacte rigua bos est
 eius se uberibus innectit: suctusque continuo saginata longo in seculo ita
 celebri satietate ultima extuberatur ut oblistere magnitudini eius nul-
 la uis ualeat. Postremoque depopulatis animantibus regiones quas ob-
 federit ad uastitatem cogit: Diuo Claudio principe in loco ubi uaticana
 nus ager est in aluo occisæ boæ spectatus est solidus infansus. Italia in
 lupos habet qui cæteris similes non sint: Homo quem prius uiderit
 conticessit: & anticipatus botutu aspectus nocentis licet & clamandi uo-
 luntatem habeat: non habet uocis ministerium. Sciens de lupis mul-
 ta prætereo. Spectatissimum illud est quod caudæ animalis huius uillus
 amatorius inest perexiguus: quem præsen tanto damno abicit: cum
 capi metuit: nec habet potentiam nisi uiuenti detrahatur. Coeunt lu-
 pi toto anno non amplius dies xii uescuntur in fame terra. At hi quos
 ceruarios dicimus quis post longa ieiunia repertas ægre carnes man-
 dere ceperint. Vbi quid casu respiciant obliuiscuntur: & immemores
 præsentis copiæ eunt quæ situm quam reliquerunt satietatem. In hoc
 animalium genere numerantur & lince: quarum urinas coire in du-
 riciem præciosi calculi fatentur qui naturas lapidum exquisitis sunt:
 persecuti. Istud etiam ipsas lince perlentiscere hoc documento pro-
 batur quod egestum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualent:
 contegunt inuidia scilicet ne talis egeries transeat in nostrum usum ut
 Theophrastus perhibet. Lapidum isti succini color est pariter spiritu at
 trahit propinquantia: dolores renum sedat: medetur regio morbo.
 Lyguriū græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ: nec usquam alibi
 quod silentium miraculo est: nec immerito cum uicinæ quæ sunt lo-
 crensium ultra cæteras sonitent. Causas Granius tradit: cum obmur-
 murarent illic Hercule quiescente deum iussisse ne streperent. Itaque ex
 eo coeptum silentium permanere. Ligusticum mare frutices procreat
 qui quantisper fuerint in quarum profundis fluxi sunt tactu prope
 carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur naturalibus saxi dero-
 gati lapides fiunt. Nec solum qualitas illis sed & color uertitur. Nā pu-
 niceo protinus erubescunt: Ramuli sunt quales arborum uisimus ad
 semipedem frequentius longos: rarum est pedaneos deprehendi. Ex-
 euduntur ex illis multa gestamina. Habet enim ut Zoroastes ait mate-
 ries hæc quandam potestatem. Ac propterea quicquid inde fit habe-
 tur inter salutaria. Corallium alias dicunt. Nā Metrodorus gorgiam
 nominat: id est quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Er-
 u-

itur gemma in parte lucaniae facie adeo iucunda: ut languentes intrinsecus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quoniam in littore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur. Est & uiciniana gemma a loco dicta cui nigri coloris superficies propria: quam ad gratiam uarietatis albi limites intersecant uenis candidantibus. Insula quae apuliae oram uidet tumulo ac delubro Diomedis in insignis est: & diomedeaes aues sola nutrit. Nam hoc genus alitis praeter quibus gentium est: idque solum poterat memorabile iudicari nisi accederent non omittenda forma illis peneque fulicis color candidus: ignei oculi ora dentata: congregatae uolitant: nec sine ratione pergendi ducibus sunt quae regunt cursum. Altera agmen anteit: altera insequitur. Illa ut ductu certum iter dirigat, haec ut instantia urgeat tarditate. Haec in meantibus disciplina est cum foeticum adest tempus: rostro scrobes excauant. Deinde surculis inuersum suppositis imitantur rexta cratium sic contegunt subter cauata: & ne opera delint si forte lignorum causa uenti auferant: hanc struem comprimunt terra quam egresserant cum puteos excitassent. Sic nidus moliantur biforami accessu nec fortuito adeo ut ad plagas caeli metentur exitus uel ingressus. Aditus qui dimittit ad partem in ortum destinatur: qui excipit reuertentes uersus occasum est ut lux & morantes excitet: & receptui non denegetur. Leuaturae aluum aduersis flatibus subuolant: quibus proluuius longius auferatur. Iudicant inter aduenas. Qui graecus est propius accedunt & quantum intelligi datur: uelut ciui blandius adulantur. Si quis erit gentis alterius inuolant & impugnant. Aedem sacram omni die celebrant studio eiusmodi. Aquis imbuunt plumas: alisque impendio madefactis confluunt rorulente. Ita aedem excusso humore purificant. Tunc pennulis superplaudunt. Inde discedunt quasi peracta religione. Ob hoc credunt Diomedis focios aues factos. Sane ante aduentum Aetholii ducis nomen diomedae non habebant. Inde sic dictae sunt. Italicus excursus per liburnos quae gens asiatica est procedit in dalmatiae pedem. Dalmatia in litem illyricum in quo sinu dardani sedes habent homines extroiana pro sapia in mores barbaros efferati. At ex altera parte per ligurum oram in narbonensem prouintiam pergit: in qua phocenses quondam fugati persarum aduentu massiliam urbem olympiade quadragesima quinta condiderunt. Et C. Marius bello cymbrico factis manu fossis inuitauit mare: pniciosaque feruetis rhodani nauigatione tepauit. Qui anis scipitatus

alpius primū per heluetior ruit: occurlantium aquarum agmina se cum trahens: auctusque magno ipso quod inuadit freto turbulentiore: nisi quod fretum uentis excitat. Rhodanus saeuit: & cum serenus est atque ideo inter tres europae maximos fluuios & hunc copntat. Aquae quoque sextiae eo loco claruerunt: quondam hiberna consulis: postea exulta moenibus. Quae calor olim acrior exhalatus per tempora euaporauit: nec iam par est iamae priori. Si graecos cogitemus praestat respicere litus tarantinū: Vnde a promontorio quod acroma phygiam uocant. Acaiam cursum destinantibus citissima nauigatio est.

De insulis & primū de corsica & catochite lapide. Ca. viii
Lectendus hinc stilus est. Terrae uocant alia & logam est ut moratim insularum omnium oras legamus: quasque promotoria italia prospectant quibus sparsae recessibus amoenissimis & quodam naturae quasi spectaculo expositae non erant omittendae. Sed quantum residendum est si dilatis quae praecipua sunt per quadam desidia aut pandatheriam aut prochyam dicamus aut ferri feracem iluam aut capriariam quam graeci aegilon dicunt: aut planasiam de facie supinatis sic uocant: uel ab Vlyxis erroribus: uel colubariam auium huius nominis matrem. uel itaceliam Vlyxis ut proditur specula: uel enariam in arumen ab Homero nominatam: aliasque non secus laetas: inter quas corsicam plurimi in dicendo latius circunuecti plenissima narrandi absoluerunt diligentia nihilque omissum quod retractari non sit super uacuum: ut exordium incolae ligures dederunt ut oppida ibi extracta sint: ut colonias ibi deduxerunt Marsus & sylia: ut ipsa ligustici sinus aequor alluat. Sed haec facebant alii. Verum ager corsicanus quo in eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocant: factu dignissimum. Maior est caeteris qui ad ornatum destinantur: nec tam gemma quam cautes. Idem impositas manus detinet: ita se iunctis corporibus anectens: ut cum ipsis haereat a quibus tangitur. Sed ei inest uellus uelut de glutino lentiore nescio quid parat gummi. Accepimus Democritum abderite ostentatione scrupuli huius frequenter usum ad perbandam occultam naturae potentiam in certaminibus quae contra magos habuit.

Sardinia de solifuga & herba sardinica. Ca. ix.
Ardinica quoque quae apud Timeum sardalotin legimus. apud Crisippum ichnusam in quo mari sita sit: quos incolae auctores habeat satis celebre est. Nihil ergo attinet dicere ut Sardus ab hercule & noxaxa Mercurio procreati. Cum alter a libya alter ab usque tardesso hispa

niæ in hocce finis p̄meuissent: Sardo terræ à Noracē oppidō nomē
datū. Mox Aristēū regnādo his p̄ximū in urbe corali quā condiderat
ipse cōiuncto populo utriusq; sanguinis se iuges usq; ad legētes ad unū
morem coniugasse imperium ex insolentia nihil asp̄natas. Sed & hic
Aristeus Iolaum creat: qui ad id locorū agros ibi in sedidit. Præterea: &
ilienses & loerenſes tranſeamus. Sardinia est quidem absque serpenti
bus. Sed quid aliis locis serpens hoc solifuga Sardo is agris: animal pe
rexiguum q̄ araneæ forma Solifuga dicta q̄ diem fugiat. In metallis
argentatis plurima est: nā solū illud argento diues est. Occultim repe
tat: & per imprudentiā superſedentibus pestem facit. Huic incōmo
do accedit & hæbera sardonis quæ inde fluius fontaneis prouenit iu
sto largior: Ea si edulio fuerit: uescensibus neruo? contrahit: rictu ora
deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridendum facie intereant. Cō
tra quicquid aquarum est uarie commodis seruit: Stagna pisculentis
sima hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruatur. Nam homo
sardus opem plurimā de himbrido celo habet hoc collectaneum de
pascitur ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines quæ ad uictū usur
pari solent. Fontes sane calidi & salubres aliquot locis efferuescunt: q̄
medelas afferunt: aut solidant ossa fracta: aut moliant: aut abolēta so
lifugis insertum uenenu aut etiā ocularias dissipāt ægritudines. Sed
qui oculis medentur: & coarguendis ualent furibus Nam aquis sacra
mento raptū negat lumina aquis obtrectat. Vbi periuriū non est: cer
nitur clarius. Si p̄fida abnuū detegitur facinus cæcitate & captus ocu
lis admissum tenebris fatetur.

Sicilia in ea soli & aquarum memorabilia: &
de achate lapide.

I respiciamus ad ordinē tēporū uel locorū post sardinia res
uocant sculæ. Primo q̄ utraq; insula in romanū arbitriū redi
ta his quidē t̄pibus facta prouintia ē. Cū eodē anno sardinia
M. Varius alterā C. Flaminius p̄tor fortiti sunt. Adde q̄ fretū: siculo
excipitur nomē sardoī maris. Ergo sicilia q̄ cū primis assignandū ē dit
fuis promontoriis triquadra specie figuratur. Pachinus aspectus in
peloponensiū & meridianā plagā dirigit. Pelorus aduersa uespero ita
liam uidet. Lilybeus in africā extenditur: inter quæ pelorias præstat tē
perie soli prædicta. quod neq; humido in lutum diluat neq; fatiscat in
puluerē siccitate. Ea ubi introrsū recedit: & in latitudinē pandit tres la
cus obtinet. Quos unus q̄ pisciū copiosus ē: non equidē ad miraculū
duxerim

duxerim: sed q̄ ei p̄ximas cōdenſis arbuſtis inter uirgultorū opaca fe
ras nutriat & admittis uenantibus per terrenos tramites quibus pede
stres accessus excipit duplicem piscandi uenandiq; præbeat uolupta
tem. Inter memorabilia numeratur tertiam ara sacrum approbat: q̄
in medio sita breuia diuidit a profundis: qua ad eam pergitur crurum
tenus peruenitur aqua. Quod ultra est nec explorari licet nec attingi:
& si fiat qui id ausus sit malo plectitur: quantamq; sui partem ingurgi
tauerit: tantam it perditum. Ferunt quendam in hæc ultra q̄ longissi
mam poterat iecisse lineam. eam ut recuperaret dum merſo brachio
nisum adiuuat cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur co
lonia taurominia. quam priſci naxum uocabant. Oppidum Messana
rhegio iteliæq; oppositum est. Quod rhegium a debiscendi argumen
to græci dictabant. Pachinum finis & omnibus marinantibus pisculē
tissimum. Pachino multa tynnorum inest copia: ac propterea semper
captura larga. Lilybitano lilyberum oppidum decus ē. Sybillæ sepul
chro. Sicania diu ante troiana bella Sicanus rex nomē dedit aduectus
cum amplissima iberorum manu. Post Siculus Neptuni filius. In hac
plurimi corinthiorum: argiuorum: iliensium doriensium: cretensium
confluxerunt: inter quos & Dedalus fabricæ artis magister. Principē
urbium syracusas habet: in qua etiam cum hiberna uertilantur serena
nullo: non die sol est. Adde q̄ arethusa fons in hac urbe est. Eminent
montibus ætna & erice: Vulcano ætna sacer est erix Veneri. In ætnæ
uertice hiatus duo sunt: crateres nominati: per quos eruptatus erum
pit uapor præmissis prius fremitu per æstuatē cauernarum latebras
longo mugitu intra terræ uiscera diu uoluitur: nec ante se flammarū
globi atrollunt: q̄ interni strepitus antecendant: Mirum hoc est: nec illū
minus quod in illa feruentis naturæ peruſcatia mixtas ignibus niues
profert & licet uastis exundet incendis apicis canicie perpetua bru
malem detinet faciem. Ita inuicta in utroq; uiolentia: nec calor frigof
mitigatur: nec frigus calore dissoluitur. Sunt & alii montes duo nebro
des & neptunius. Neptunio specula est in pelagus tuscum & adriaticū.
Nebrodi dāmagæ copia nomē dedit Nebrode dāmagæ hynuli gre
gatim puagant. Inde nebrodes. Quicquid sicilia gignit siue solis ho
minis ingenio proxime est his quæ optima iudicant: nisi q̄ foetus ter
ræ ceturupino croco uincit. Hic p̄mū inuēta comedia: hic & cauillatio
inimica in scena stetit: hic mō Archimedes q̄ iuxta sydeꝝ disciplinam
machinarius cōmētator fuit hic Lais illa q̄ eliger patriā maluit q̄ fate

ri. Gentem cycloporum uassi testantur specus. Lestrigonum sedes ad
huc sic uocantur. Geres inde magistra sationis fructuarie. Hic ibidē
campus ætne in floribus semper & omni uernus die. Quem pro-
pe est demersum foramen quo Ditem patrem ad raptus Proserpinæ
libere exeuntem fama est lucem ausum. Inter catinam & syracusas cer-
tamen est de illustrium fratrum memoria: quorum nomina sibi di-
uersæ partes adoptant. Si catinenses audiamus: Amaphius fuit &
Amphimonius: Si quod malunt syracusæ Mantiam putabimus &
Critonem. Catinensis tamen regio causam dedit facti: in qua secum
incendia ætne protulissent iuuenes duo sublato parente cuexerūt
inter flammam illesti ignibus horum memoriam ita posteritas nume-
rata est: ut sepulchri locus nominarentur campus piorum. De are-
thusa & alpheo uerum est hæcenus quod conueniunt fons: & amnis
fluminum abunde uaria miracula: Dianam qui ad camerinam fluit
nisi habitus pudice hauserit non cohibet in corpus unum latex uine-
us & latex aquæ. Apud se gestanos helbesus in medio flumine subita
æstuatione feruet. Acidem quauis dimissum ætne nullus frigore an-
teuertit: hiemercum celestes mutant plagæ. Amarum denique est dū
in aquilonem fluit: dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in aquis
tanta nouitas in salinis. Salem agrigentinum si igni iunxeris soluitur
ustione: cui si liquor aquæ: proximauerit crepitat ueluti torrea-
tur. Purpureum ætne mittit. In pachino: translucidus inuenitur.
Cætera salinarum metalla quæ sunt aut agrigentino aut centuripis:
proximantia funguntur cautium misterio. Nam illinc excuduntur si-
gna ad facies hominum uel deorum. Termitanis locis insula est arun-
dinum ferax: quæ maxime accomodæ sunt in omnem sonum tibia-
rum seu præcentorias facias. quarum locus est ad pluuiaria præci-
cinendi siue uasas quæ foraminum numeris præcentorias anteuertit
seu puellatorias quibus a sono clariore uocamen datur: siue gingricas
quæ breuioribus licet subtilioribus tamen modis insonant: aut milui-
nas quæ in accentis exeunt acutissimos: aut lydias quas & choranas
dicunt: uel corinthias uel ægyptias: alias uel a musicis per diuersa offi-
cia & nomina separatas. In halefina regione fons alias quietus & tran-
quillus cum siletur: si insonent tibiæ exultabundus ad cantum eleua-
tur: & quasi miretur dulcedinem uocis ultra margines itumescit. Ge-
lonium stagnum tetro odore adigit proximantes. Ibi: & fontes duo.
Alterum si sterilis sumpserit sæcunda fiet. Alterum si sæcunda hauserit

erit uertitur in sterilitatem. Stagnum petrensiu serpentibus noxiu
est hominibus salutare. In lacu agrigentino: oleum subernat: Hoc
pingue hæret arundinum comis de assiduo uolutabro e quarum ca-
pillamentis legitur unguentum medicu contra armentarios morbos
Nec longe inde collis uulcanus: in quo qui diuinæ rei operantur li-
gna uitea super aras struunt: nec ignis apponitur in hanc congeriem:
cumpositas intulerint. Si adest deus: si sacrum probatur sarmenta li-
cet nirentia igne sponte concipiunt: & nullo inflagrante a litato nu-
mine sit incendium. Ibi epulantes alludit flama quæ fluxuosis excessi-
bus uagabunda quem contigerit non adurit. Nec aliud est quæ imago
nuntia perfecti rite uori. Idem ager agrigentinus eructat limosas scatu-
rigines: & ut uenæ fontiu sufficiunt riuus subministrandis. Ita in hac
sicilia parte solo nunquam deficiente æterna reiectione terra terram euo-
mit. Achatem lapidem sicilia primu edidit in fluminis ripis repertum
non ulem cum ibi tantum inueniretur. Quippe inter scribentes eum
uenæ naturalibus sic notant formis: ut cum optimus est uarias præse-
rat rerum imagines. Vnde anulus pyrrhi regis qui aduersus romanos
bella gessit non ignobilis famæ fuit. Cuius gemma achates erat: in
quo nouem musæ cum insignibus suis singulæ. Et Apollo tenens cy-
tharam uidebantur non impressis figuris sed ingenitis. Nunc diuersis
locis apparet. Dat creta quæ coralli achatem uocant corallio similis: sed
illitu guttis auro micantibus & scorpionum ictibus resistentem. Dat in-
dia reddentem: nunc nemorum nunc animaliu facies: Quæ uidisse oculis
fauet: quandoque iatra hos os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti re-
dolent myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed
qui maxime probantur uitrea habent perspicuitatem ut cyprius. Nam
qui sunt facie carea abundantes triualiter negliguntur. Omnis ambi-
tus huius insulæ clauditur stadiis tribus milibus.

De insulis uulcaniis.

Capitulū. xi:

In freto siculo ephistia insulæ. xxv. milia. passuum ob italia ab
sunt: Itali uulcanias uocant. Nam & ipse natura soli ignea per
occulta comertia aut mutantur ætne incendia aut submini-
strat: hic dicta sedes deo igniu. Numero septem sunt: Liparæ nomen de-
dit rex Liparus qui eam ante Aeolum rex. Altera hiera uocauerunt. Ea si-
cipue uulcano sacrate est: & plurimum colle eminentissimo nocte ardet.
Strongile tertia Beoli domus uergit ad solis exortu. Airie angulosa quæ

1. Minime

Liparæ
Hiera
Strongile

flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit q̄ ex eius fumo potissimum incolæ præsentiscunt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Ceteras didymem erifusflam phoenisculam tuonymon quoniam similes sunt dictas habemus.

Europe sinus.

Ca. xii.

ertius eruopæ sinus incipit a ceraunis montibus & desinit in hellepontum. In eo apud molossos ubi dodonii Iouis templum est. Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fœtibus ut Theopompo placet. In epyro fœs est sacer frigidus ultra oēs aquas & spectata diuersitatis. Nam in eum ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammatur: Do done ut Maro dicit sacra. Delphi cephiso flumie: castalio fœtibus: Parnasi iugis celebris. Acarnania arachyntho eminent. Hanc ab ætholia pindus diuidit: qui acheloum parit cum primis græciæ amnibus fœditum uereri claritate. Nec mirum cū inter calculos quibus ripæ eius micant inueniatur galactites qui scripulus ipse candidus si teratur red dit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fœcundat ubera: subnexus paruulis largiusculos haustus facit saluarum. Intra hos receptus liquefit: cum soluitur tantam memorie bonum perimit. Quæ post Nilum Achelous dat: nec alter alius propter oppidum patras Odesia locus nouem collium opacitate unibrosus & radiis solis ferme inuius nec aliam ob causam memorabilis. In laconia spiraculum tenaron promontorium aduersum Africæ: i quo phanum Metymæi arionis quem delphine eo aduectum imago testis est ærea ad effigiem casus & ueris operis expressa. præterea tempus signatum olympiade enim unde tricesima qua in certamine siculo idem Arion uictor scribitur id ipsum gestum probatur. Est & oppidum tenaron nobili uetustate præterea aliquot urbes: inter quas lestræ non obscure iam pridem Lacedæmoniorū fœdo exitu amyclæ silentio suo quondam pessundata. Sparta insignis cum pollucis & Castoris templo. Tum etiam Otriadis illustris uiri titulis: thrapne Vnde primum cultus diane pitane quam Archefilaus stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucem extulit. Antia & cardamile ubi quondam fuerat Thyra: nunc locus dicitur: In quo anno. xvii. Regni Romuli inter laconas & argiuos memorabile fuit bellum. Nam Taygeta mons & flux

men Eurotas uotiora sunt q̄ ut stilo egeant Inacus Achaiaæ amnus argolicum secat tractum quem tex Inacus a se nominauit: qui exordium argiue nobilitati primus dedit. Epidauro decus est esculapii sacellum cui incubantes ægritudinum remedia capessunt mōitis somniorum Pallanteom Archadiae quod pallatio nostro per Euandrum arcada apbellationem dederit sat est admonere in qua montes cyllene & Lycatus menalus etiam diis alumnis inclaruerunt: inter quos nec herimantus in obscuro est flumen erimantus erimanto monte demissus est: & Ladon ille Hercules pugne hic plane clarescunt. Varro perhibet fontem in archadia esse cuius interimat haustus. In eadem terrarum parte de auibis hoc solum est non indigium relatu comperimus: q̄ cum aliis locis merula furua sit: circa cyllenem candidissima est. Nec lapidē speruerimus quem Archadia mittit: cui Albesto nomē est ferri colore. Hic accensus semel extingui non potest. In megarensium sinum istmos exit ludis quinquennialibus & delubro neptuni inclutus. Quos ludos ca propter institutos ferunt q̄ sinibus quinque peloponessiore alluntur. A septentrione ionio: ab occidente siculo: a brumali occidente egeo: a solstitiali oriēte myrtoo. a meridie cretico. hoc spectaculum per Cypheselum tyrannum intermissum corinthii olympiade quadagesimo manona solemnitati pristinae reddiderunt. Cæterum peloponesson a Pelope regnata nomen inditio est. Ea ut platani folium recessibus & prominentiis figurata diuortium facit inter Ionium & Egeum mare quattuor non amplius milibus desistens utrunque littus ex cursu tenui quem istmos dicunt. ab angustis: hinc Hellas incipit quam proprie ueram uolunt esse græciam quæ nunc Actica: atte prius dicta sibi athene cui urbi laxa schyronia propinqua sunt porrecta sex milibus passuum ob honorem ultoris Thesei: & memoriam nobilis pœne sic nominata. Ex istis rupibus ino se cum palemone filio in profunda precipitem iaculata auxit maris numina Hæc atticos montes in partem tacebimus. est icarius. est Briseus. est Licabeus & egialus. Sed Hiemio merito ac iure attribuitur principatus q̄ apprime florulentus eximio mellis sapore & externos omnes & suos uicit. Calirhoen stupent fontem: nec ideo Cronoson fontem alterum nullius rei nmerant Atheniensibus iudicii locus est ariopagus & Marathon campus iactus memorabilis opinione prælii cruentissimi. Et multæ quidem insulæ quæ obiacent Atticæ continenti: Sed subrane ferme sunt: Salamis. Sunium. Chios. Choos: quæ ut Varro testis est:

subtilioris uestis amicu la arte lanifice scientie primas iornatum foemi
narum dedit Boetia thebis eminet Thebas condidit Amphion: no q
lyra saxa duxerit: neq par est id ita gestum uideri: sed q affatus suauita
te homines rupium incolat. & incultis moribus rudes ad obsequi ciui
lis pellexerit disciplinam. Vrbis ista num nibus a pd se ortus gloria. ut
phibent qui sacris carminibus herculem & libenum celebrant. Apud
thebas halicon lucus est. citheron saltus. amnis hismenus. fontes. Are
thusa edipodia: phamate dirce. sed ante alios Aganippe & Hippocre
ne: Quos Cadmus litterarum primus repertor dum rimatur que nā
adiisset: loca quoniam equestri exploratione deprehēdisset incensa est
licentia poetarū ut pariter utrunq uulgarent. Scilicet q eorum alter
alitis equi unguicula sollicitatus foret alter potatus facundia animas
irrigaret. Et q aperta foret alitis equi ungula & q potini supitionem
facerent litterariam. Subota insula latez obiectū efficit aulidis portū
qui siculis traditur graie cōiurationis memoria Boetii idem sunt qui
leges fuerunt: per quos defluens cefisos amnis se i maria cō dit. In hac
continentia Opuntius sinus Larissa oppidum Delphis amne quoq in
qua Amphiarai fanū & fidiace signū dianae Varro oppinatur. Duo in
boetia eē flumina natura licet se pari miraculo tamen non discrepate
Quoz altere si ouiliū pecus debibat pullū fieri coloris q induerit. Al
terius haustu quecūq uellege fusca sunt i candidū uerū Addidit etiā uī
deri ibi puto tū pestilētē cuius liquorē q auferit bibat mortē. Perdices
fane cū ubiq libere sint ut aues uniuersae i boetia nō sunt nec eū uolāt
sui sunt iuris. Sed i ipso aere quas transire nō audeāt metas: habēt In
de ultra notatos iā terminos nunq exeūt: nec in atticū solū transmeāt
hoc boetiū propriū: nā quae cōmunia sūt omnibus generatim post p
sequemur. Cōtinētur a pdicibus nidi munitioe solerti & pualida. Spi
neis. n. fructibus ac Surculis receptus suos uestiuunt: ut aialia q eā infer
stant arceā f asperitate furculorū. Quis stragulū puluis ē atq clanculo
reuertūt ne inditiū loci cōuersatio frequēs faciat. Plerqzq foemine trā
suehunt ptus ut mares fallant: qui eos asligunt impatientibus sapissi
ssime adulantes. Dimicatur circa cōnubium: uictosqz credant foemia
rum uice uenerem sustinere. Ipsas libido sic agitatur: ut si uentus a mascu
lis flauerit fiat pgnates odore. Tunc si quis hominum ubi incubāt p
pinquabit egressē matres uenientibus sese sponte offerunt & simulata
debilitate uel pedū uel alarum quasi statim capi possint gressus fingūt
tardiores: hoc mendacio sollicitant obuios: & eludunt quoad pro
uesti

uesti lōgius a nidis auocētur. Hae in pullis studiū segniū ad cauēdū
Cū. n. uisōs se pntiscūt resupinati glebulas pedibus attolunt: quarū
obtentu tam callide pteguntur: ut lateāt etiam desphenli.

De thessalia & macedonia & philippi oclo. Ca. xlii.

Essalia eadē ē & hemonia quā Homerus Agros pelafgi eo

gnominat. Vbi genitus est Helles: a quo Regēs hellentes no

minati huius a tergo Pyeria ad Macedonia protēditur quae

deuicta sub Macedoniū uenit iugū. Multa ibi oppida: flumina multa

De oppidis egregia sunt Pthia. Larissa. Thessalia & Thebe. De amni

bus Peneus: q pter ossa olympūqz decurrens collibus dextra leuaque

molliter curius nemorolis cū cōnuallibus Thessalia tessua facit: quae

& tepe dicunt: undisqz apertioribus Macedonia & gnelia in ther lucēs

ther meū sinu conditur. Thessaliae sunt pharsalici campi in qbus ciui

lium itonuerunt pcelle. Ac ne in mōtes notos eamns pindū & Othri

celebrant: q laphittaz originē psequuntur. Ossa quos centaurorum

fabuli sinmorati iuuat pelion autem nuptiale conuiuium Thedidis

atqz pelei tantū noticiae obtulit ut taceri de eo magis mirum sit. Nam

olympum ab Homero nō per audaciā celebratū docēt quae in eo uisuntur

tanqz primum excellenti uertice tātus attollitur ut tegmina eius caelum

accolae uocēt. Ara est in cacumine Ioui dicata: cuius altaribus siqua de

extis inferuntur non distāt uetolis spiritibus: nec pluuuis diluuntur

sed uolente altero ano cuiusmodi relicta fuerint eiusmodi reperiunt

Et oibus tempestatibus a corruptellis auraz uindicatur qe quid ibi se

mel est de cōsecratum Littere i cinere scripte usqz ad alterā ani cerimo

niam pmanēt In regioe magnelia othmona oppidū sitū ē. q d cū obsi

deret Philippus Alexandri macedonis magni pater dānatus est oculo

miho iactu sagitte quā iacerat Aster Oppidanus inscriptā suo nomine/ loca

uulneris/ nomine quē petebat populū istum callere arte sagitaria cre

te possumus: uel de philotetra qm moelibeia in hoc pede computatur

Sed ne trāseamus psidiū poetarum fons Libethrius: & ipse magnelie. ē

De Macedonia & olympo mōte & lapide peate. Ca. xliii.

Vi Edonii quōdā ppli queqz migdonia erat terra: aut pieriū

solū uel hemathiū nunc oē uniformi uocabulo Macedonia

res est & partitiones quae spetialiter ante a se iungebantur

macedonionoi cōtribute facte sunt corpus unū. Igit Macedonia pscin

git Thratius limes: meridiana Thessaliae. Epirote tenent a uesperal

plaga dardani sunt & illyrii: qua Septētrioe tundiē peonia & a paphla

thurydiaz eadē In quibusdā exemplaribz mōtione dicitur simili q macedon

ancipam uocabulo in casu obsidione philippū auulsuz amisit oculus & i

al. grec

.. r. s. qua

.. magne
m. d. v.

u. s. u. n. t. u. r.
Oly

De mag

.. m. h. a. z.

mona
pendu
m. h. o.
o. m. g.
m. d. i. o.
u. e. z. e. n. i.
p. i. d. a. u. r. i.
u. i. u. i. t. y. l. a.
t. l. o. r. y. m. i.
g. a. n. a. & q.
p. r. o. n. o. e. s.
z. p. p. m. a. c. e. d. o. n. i. o. n. o. i. c. o. t. r. i. b. u. t. e. f. a. c. t. e. s. u. n. t. c. o. r. p. u. s. u. n. ū. I. g. i. t. M. a. c. e. d. o. n. i. a. p. s. c. i. n.
g. i. t. T. h. r. a. t. i. u. s. l. i. m. e. s. m. e. r. i. d. i. a. n. a. T. h. e. s. s. a. l. i. a. e. E. p. i. r. o. t. e. t. e. n. e. n. t. a. u. e. s. p. e. r. a. l.
p. l. a. g. a. d. a. r. d. a. n. i. s. u. n. t. & i. l. l. y. r. i. i. q. u. a. S. e. p. t. e. t. r. i. o. e. t. u. n. d. i. e. p. e. o. n. i. a. & a. p. a. p. h. l. a.
t. h. u. r. y. d. i. a. z. e. a. d. e. z. I. n. q. u. i. b. u. s. d. ā. e. x. e. m. p. l. a. r. i. b. z. m. o. t. i. o. n. e. d. i. c. i. t. u. r. s. i. m. i. l. i. q. m. a. c. e. d. o. n.
a. n. c. i. p. a. m. u. o. c. a. b. u. l. o. i. n. c. a. s. u. o. b. s. i. d. i. o. n. e. p. h. i. l. i. p. p. ū. a. u. u. l. s. u. z. a. m. i. s. i. t. o. m. l. u. z. & i.

gonia protegitur. Attriballis mōtanis excessibus. Aquilonio frigori obiecta. Inter ipsā & Thracia strimon amnis facit terminum qui ab hermi iugis irrigat. Vex ut fileā aut Rhodopē Migdoniū mōtē: aut Athō classicus p̄ficis nauigatū. cōtinētiq; abscisū mille q̄ngentorū passuū lōgitudine Simus de auri uenis & argenti q̄ opime in agris Macedonum & plurime cruūtur. Oristidem popul' dicā sunt: q̄ ut Orestide diceretur inde cōceptum a Micenis p̄fugus matricida cum abcessus longius destinasset natum sibi in emathia paruulum de Hermiona quā in oēs casus sociam abstruerat hic mādauerat occulēdū. Adoleuit puer ī sp̄ritu Regii sanguinis nomen patris sui referens. Occupatoq; quicquid esset quod procedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salū terrā cui imperitauerat orestidem dixit. Admōet flegra ubi ante q̄ oppidū fieret rumor est militiam mundi dimicatam cū gigātibus. Vt penitus persequamur quantis probationibus ibidem Imperit inditia diuinæ expeditionis in hoc seculo pseuerauit. Illic si quando ut accidit nibis torrētes excitāt: & aucta aquarū pondera ruptis obicibus ualētius se ī campos ruunt. Eluione ossa etiam nunc fertur detegi quæ ad instar corporis sunt humani sed modo grandiora. quæ ob enormē magnitudinem monstrofi exercitus iactitant extitisse: idq; adiuuatur argumento saxorum immanium: quibus oppugnandum cælum crediderunt. Pergam ad residua quæ in Thessaliam & Hemoniam porrīguntur. Sunt enim erectiora q̄ usquam proceritas montana attoli ualet. Nec ē in terris omnibus quod merito ad istas eminentias comparatur. quip̄pe: quas solas diluuialis irruptio cum uniuersa obduceret humido situ in accessas reliquit. Durāt uestigia non languide fidei quibus apparet hos locos superstites undosæ tempestatis fuisse. Nam in latebrosis rupium cauaminibus quæ fluctuum conflagis tunc adesa sunt rediuiue Conchiliorum resederunt: & alia multa quæ affatim mari incito expuntur: ita ut sint licet facie Mediteranea apparent tamen specie littorali. Nunc de incolis reddam Emathius qui primus in emathia accipit principatū seu quia idago originis eius eud disperlit: seu alta ita res ē genuinus terræ habetur. Post hunc macedoniis exortū Emathie nomen perstitit Sed Macedo deucalions: maternus nepos qui solus cum domus sue familia morti publice superferat uertit uocabulum Macedoniamque a se dixit Macedonem Caranus insequitur Dux pe-
lopo nassiae multitudinis qui iuxta responsum datum a deo ubi caprarium pecus resedisse aduerterat urbem condidit: quam dixit.

Egeas

Egeas. In qua sepeliri reges mos erat: nec alter extellentum uirorum busti: apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Carano perdicā secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex nōnatur Cui Alexander Amynthe filius dius habitus est. Nec immerito Ita enim affluenter lucessus eius ampliandis opibus proficiebant: ut ante omnes Appollini delphos. ioui elidem statuas aureas dono miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus sicut plurimos qui fidibus sciebant domū uixit in usum oblectament id onis tenuit liberilibus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum ex cepit prudens rei bellice: naualium etiam commentor procliorum. Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripidi tragico consiliorum summam crederet. Cuius suprema non contentus p̄sequi sumptum funeris: crinem tonsus est & merorem quem animo conceperat uultu publicauit Idem Archelaus phitias & olympiadas palmas quadrigis adeptus: græco potius animo quā regali gloriam illam pre se tulit: post Archelaum Macedonia res dissentione lactata in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi: sed Alexander patri succedit. Quo exempto perdice primo data copia rege potestatis adipiscende qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem cap-
ptum oculo dextro apud Mothonam supradiximus: cuiusque debilitatis omen præcesserat. Nam cum nuptias ageret acciti tibicines carmen cyclopeum quasi de colludio concinuisse traduntur. Hic philippus magnum procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu draconis grauidam affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus crederetur peragravit orbē rectoribus Aristole & Calistene usus subegit Asiam. Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam: Siriam. Agyptum taurum caucasumque transgressus est: bactros domuit. Medis & persis imperauit: cepit indiam emensus omnia quæ liber & Hercules acceperat: fore supra hominem augustiore ceruice celsa letis oculis & illustribus malis ad gratiam rubescētibus reliqs corporis membris nō sine maiestate quadā decorus Victor omniū uino & ira victus Sic ut morbo uinolētie apud Babylonē humiliore q̄ uixerat fortunæ exēptus est post quem fuerunt magis ad segetem Romane gloriæ q̄ hereditatem tanti noī ortos inuenimus. Macedonia lapidem gignit quem peateu uocat: hūc eundē & cōcipientibus & parietibus opitulari fama p̄diga ē: Circa Tyrelia sepulchre plurimus inuenitur.

Archelaus
Euripide

& Isthmō.

De Thracia & thracū moribus & gruibus & harudinibus

Ca. xiiii.

n Vnc in Thracia locus ē pergere: & ad ualidissimas Europe gentes uela obuertere: quas qui sedulo exderi uelint: non difficulter deprehendet Thracibus barbaris inesse comētum uitæ & ex quadam naturalis sapientie disciplina. Concordant omnes ad interitum uoluntarium: dum nonnulli eorum putant obētium animas reuerti. Alii non extinguunt: sed beatas imago fieri. Apud plurimos lactuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum fletu parens excipit. Contra uersum lata sunt funera: adeo ut defunctos gaudio prosequantur. Vxorū numero se uiri iactant: & honoris loco ducunt multiplex coniugium. Quæ foemine tenaces sunt pudicitie defūctorum insiliunt coniugium rogos: & quod maxime insigne ducunt castitatis precipites in flammis eunt Nupture non parentum arbitratu transeunt ad maritos: sed quæ præ cæteris specie ualēt subtaxari uolunt & licentia taxationis admissa non moribus nubunt sed pmiis. Quas forme premit de decus dotibus emunt quibus coniungantur. Vterq; sexus epulantes focos ambiunt. herbarum quas habent semine ignibus superiactō. Cuius nidore percussis pro leticia habent imitari ebrietatem sensibus hebitatis. De ritu ista sufficiunt de locis & populis quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextero latere. Dense late bessorum quoq; multa nomina adusq; Nestum amnem qui radices pangelci reufluit hebrum odryfarum solum fundit: qui fluuius excurrit inter priantas de longos thynnos chopilos aliosq; barbaros tangit: & Cyconas. Deinde heniis sex milibus passuū arduus. Cuius aduersa Moesi Gete sarmate Scythe & plurime insidunt nationes. Ponticū littus Sitionia gens obtinet quæ nato ibi Orpheo uate decus interiudicatur principes. Quem siue sacrorum siue cantum secreta in sperchio promontorio agitate tradunt. Deinde stagnum Bistonium nec lōge regiō maronea: In qua Thyrada oppidum fuit equorum. Diomedis stabulum: sed cessit euo solumq; turris uestigiū adhuc durat: Inde non procul urbs abdera quam Diomedis soror & condidit & a se sic uocauit. Mox democriti domus physici ac si uerum dicitur ideo nobilior hanc abderam olympiade prima & tricesima senio collapsam Clazomenii ex Asia ad maiorem faciem restitutam obliteratis quæ preceserant nomini suo uindicauerunt Locum dorison illustrem reddidit Xerxis aduentus q; ibi recensuit militis sui numerum. Polydori tumulum

Iū oñdit hemus in parte quā A ratores Scythæ celebrāt. Quōdā urbē Garamam cathiron uocant Barbari. Vnde a gruibus pigmeos ferunt pulfos. Manifestum sane i Septentrionalem plagam hyme grnes frequentissimas cōuolare. Nec piguerit meminisse quatenus expeditiones suas dirigant & sub quodam militie eunt signo & ne pergentibus ad destinata uis flatuum renitatur. harenas deuorant sublat: sq; lapillulis ad moderatam grauitatem saburrāt. Tunc se tollunt in altissima ut de excelsiori specula metentur quas petant terras fidens meatu p̄it cateruas. Volatus desidiam castigat uoceq; cogit agm: ita ubi obrata cata est succedit alia pontum transire angustias captant. Et quidem eas promptum est oculis deprehendere quæ inter tauricā sunt & paphlagoniam: i dest inter carabim & methapontum. Cum trans mediū alueum aduentasse se sciunt scrupulorum sarcina pedes librant. Ita nauæ prodiderunt pluerē sepæ ex illo casu. Lapillulis harenas nō prius reuomunt q̄ securæ sedis suæ fuerint Concors. Cura omnium primo fatigatis adeo ut si que defecerit: congruāt uniuersæ: Lassataq; sustollant usq; dum uires otio recuperentur. Nec in terra cura sequior excubias nocte dluidunt ut ex somnis sit decima queq; Vigiles pōdula digytulis amplectuntur: que si forte exciderint somnum coarguant. Quod canendum erit elāgore in dicāt. Aetatem in illis prodit color: ingrescunt senectute. Veniamus ad promontorium Ceraseriseon byzantio oppido nobile antea ligos dictum: quod a dirachio abest septingentis undecim milibus passuum. Tantum. n. patet inter adriaticum mare & ppōtidē. In cenensi quoq; regione non longe a flauipoli Colonia bitie oppidum quondam Areate Regis nūc inuisū & in accessū hvrundinibus & deinceps alitibus aliis quanq; & thebas q; illa moenia sæpius capta sunt aspernentur subire. Nam inter cæteras habere illas quoddam p̄cium inde noscitur q; lapsura non petūt culmina & aspernantur peritura quoquo modo tecta. Minime certe a diris auib; impetuntur: nec unq; preda sunt ut sacre cibos non sumunt residetes sed in aere captant cicas & hauriunt. Alter Isthmos in Thracia est si milibus angustiis & pari latitudine arcti maris. Gujus littora urbes utriq; secus obitentant propontidis ora insignit pacti emalanensum. Cardiaq; q; in cordis facie sita sit. dicta cardia est. Omnis hellepōtus stringitur in stadia septem: quibus ab europa asiaticam plagam uindicat hic quoq; urbes due Abidos aliæ & Sestos europæ. Deinde contraria inter se promontoria mastusia cherfossi ubi fuitur auropæ sinus ter

tius figeum Asia in quo tumulus est ut dicunt cynoseme dictus hecu-
be sepulchrum: & turris pthelii delubro data finibus thracia a septē-
trione hister ostenditur. ab oriente pontus ac propontis a meridie ege-
um mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & de
lo & diluuiō & conturnicibus.

I Nter Tenedū & chiū ē claros insula qua egeus sinus pandit
ab dextra antandæ nauigatibus saxum est. hoc. n. uerius
q̄ insula meruit cognominari id quoniam uisentibus procul capre si-
mile creditur: quam græci egam nūcupāt: egeus ab eo sinus dictus est
A phalario corcyre p̄mōtorio ad nauis effigiem: copulus eminent in
quā trāsfigurata Vlixis nauē crediderūt. Cythereæ q̄ a malea ab ē quin-
que milibus passuum p̄phyrif aī nomen fuit.

De creta insula.

P Rotinus est Cretā dicere q̄ absoluere p̄nius in quō mari ia-
cet ita. n. circumflui illius nomia græci p̄miscuūt: ut dū aliis
alia iſerunt pene obliuauerint uniuersā quantā possimus tū idesignā
da fide op̄rā locabimus: ne quid hereat sub ancipiti inter ortum por-
rigitur & occasum tractu longissimo. Hinc græcia. inde cyrenis obia-
centibus a septentriōe egeis & sais: id est creticis estibus uerberatur. Ab
ustro libycis undis perfūdatur: & egyptiis cōstipata cētū urb. bul. sicu-
ti phibēt qui prodigie lingua locuti sunt. sed magnis & ambitiosis op̄-
pidis. Quorū principatus ē penes cortinā Cydoneam cōson. therānas
schyliofon dostades eā a crete nympha hesperidis filia. Anaximander
a crete rege curetum Cretes siertiam prius dictam mox curetū nomen
nōnulli etiam a temperie cæli Macaronexō appellatā pdiderūt p̄ma
mari ponit nauibus & sagittis prima litteris iura unxit. pyrrhico re-
ptore. Equitres turmas p̄ma docuit lasciuas uertigines iplicare. Ex qua
disciplina bellice rei usus cōualuit Studiū musicū inde cōceptū cū Idei
dactyli modulos ac crepitu tinnitu aeris dephēfos in uersificū ordinē
trāsullisset Albet iugis mōtiū dictinei & Cadisti: q̄ ita excedescunt: ut
eminus nauigates magis putēt nubilia p̄ter cæteros Ida ē q̄ aī solis or-
tū solē uidet: Varro i ope qd̄ de littoralibus ē: etiā suis t̄pibus affirmat
sepulchrū louis ibi uisitātū. Cretes Dianā iligiosissime uenerāt: Brito
martē gēuliter nominātes: qd̄ sermōe nostro sonat uirginē dulcē. Edē
numinis p̄ter q̄ nudus uestigio nullus licito ingreditur: Ea edes ostētat
manus Dedali Cortinā a mnis leueus p̄terfluit: quo Europa tauri dor-
so

so cortini ferūt uectitatam Hideni cortini & Cadmū colunt: Europæ
fratrem ita enim memorant. Videtur hic & occurrit: sed iam uespera
to angustiori se facie uisendum offerēs Gnosii mineruam ciuem deam
numerant: primūq; apud se fruges saras affirmant audacter cum Ar-
ticis contendentes. Ager creticus siluestrium caprarum copiosus ē cer-
uo eget. Lupos uulpes aliaq; quadrupedum noxia nusquā educat Ser-
pens nulla larga uitis: mira solis indulgētia arborarii puentus abūdā-
tes. Nam in huius tantū insulæ pte repululāt cefæ cupressi. herba ibi est
quæ alimos dicitur ea admorsa diurnam samem prohibet proinde &
hæc cretica ē: Phalagio aranci genus est. Si uisum queras: nulla uis cor-
poris. Si potestatem ictuum hominem ueneno interficit. Lapis quo-
q; ideus dactilus dicit. insulæ istius alūnos coloris ferrei: humano poli-
ci similis. Auē noctua Creta non habet: & si inuehatur: emoritur. Cari-
stos aquas calentes habet quas elopias uocāt Et caristas aues q̄ flamas
impune inuolant. Carbasa etiam quæ inter ignes ualēt: calthis eadem
habita est apud priscos: ut callidemus auctor est ere ibi primum repto
Tytanis in ea antiquissime regnasse oīdūt ritus religionū Briar eo. n. rē
diuinā caristii faciūt: sicut egeoni calchidēses. Nā ois ferme: euboea ty-
tanum fuit regnū. Cycladas autem inde dictas: q̄ licet spatiis longi-
oribus a delo p̄iecte: in orbem tū circa delū site sūt. Orbē Cyclō gra-
ferūt. Chios h omeri tumulo ceteras aīcedit. Meminisse hoc loco pat-
est post primū diluuiū Ogygii t̄pibus notatū: cū nouem & āplius men-
sibus diē cōtinua nox inūbrasset: Delon aī omnes terras radiis solis
illuminatā sortitāq; ex eo nom q̄ p̄ma reddita foret uisibus. Inter Ogy-
giū sane: & deucalionē mediū eūū dcc. annis datur. Eadē ē & Orthygia
q̄ clarissima ē in cycladū numero multiplicarie tradit. Nūc asteria a cul-
tu Apollinis: nūc a uenātibus lagya uel Cinthopirpile etiā qm̄ tabula
ibi & ignis inuenta sunt. In hac primū uisæ coturnices aues quas Or-
thygias greci uocāt. has easdem in latone tutela estimāt cōstitutas: nec
semp apparēt: adueniendi habent tempora estate depulsa. Cū maria
tranāt ipetus differūt ex metu spaciū logioris uires suas nutriūt tardita-
te. Vbi terrā p̄sentiscunt coeunt cateruatim: deinde globate uehemen-
tius p̄perat. quæ festinatio plerūq; exitiū portat nauigatibus. Accidit
n. in noctibus & uela iscidant: ut impulsis sinibus alueos inuertant: au-
stro nūq̄ exeūt. Nā metuūt uim flatus tumidioris. plurimū se aquilo
nibus credūt: ut corpora pinguiuscula atq; eo tarda facilius p̄ueat sic-
cior & uehementior spiritus. Orthygiontra dicitur quæ gregem du-
c ii

.. iof leg
Arabon

ditat: Eadem terræ proximantem accipiter speculatus rapit. Ac pro
pterea opa ē uniuersis ut sollicitent ducem generis externi per quam
frusterentur prima discrimina. Cibos gratissimos habēt semina uene-
norum. Quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ. Solū
hoc aīal p̄ter hominem morbum patitur comitalem.

De Euboea. Paro. Nixo. Icaro. Melo. Carphato. Rhodio. Lem-
no. Ce. xviii.

e Vboea tam modico estu diuidua est a boetie continentie: ut
debitandum sit an numerarii inter insulas debeat. Nam late
quam uocant terræ ponte iungitur. & per fabricam breuissi-
me machinæ aditur pede cenceo promontorio uadit in septentrionē
duobus aliis ī meridiē extēdit. Quos gerestos spectat Atticā Caphare-
us prominet in hellepōtū Vbi post illi excidiū argiuam classē uel mi-
nerue: ita uel q̄ certior prodit historia sydus arcturi grauibis affecit
casibus marmore paros nobilis ab delo oppido frequentissime prius
tamen minoia q̄ paros dicta. nam subacta a Minoe quoad in Creticis
mansit legibus Minoiam loquebantur: p̄ter marmora dat & Sardam
lapidem q̄ marmore quidem p̄stat inter gemmas uero uilissimus ducit
Naxos a delo duodeuiginti milia passuum separant: in qua Stron-
gile oppidum. Sed naxos dyonistias q̄ naxos peius dicta: uel q̄ hospita
libeco patri: uel q̄ fertilitate uitiū uincat cæteras. Sunt præterea cycla-
des plurimæ: sed in supradictis precipuum est quod memoriæ debeat
De Strophadibus est & icaros: quæ icario mari nomen dedit: hæc in-
ter Samū & Iconum procurrentibus saxis in hospita ac nullis finibus
portuosa ob ihumana littora infamis ē. Vult ergo Varro icarum cer-
te ibi naufragio interisse: & de exitu hominis impositum nomen lo-
co Nam in samo nihil nobilius quā pythagoras cuius: qui mox offen-
sus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto consule qui reges ur-
be exegit italiā aduectus est melos. quam Calimachus Mellanidā
dixit omnium insularum rotundissima & iuxta Eoliam Nam a carpu-
tus ipsa est a qua carphatium sinum dicimus. Nunquā ita cælum nu-
bilum est: ut in sole Rhodos non sit. Lemnii uulcanū colunt: ideo ī Lē-
no Metropolis Ephesia p̄terea oppidū myrrhina in cuius sinibus mōs
athos in macedonam umbram iacit. Quod non frustra inter miracu-
la notauerunt: cum Athos a Lemno sex & octoginta milibus passuum
separetur: est s̄cæ athos sublimis adeo ut altior estimetur q̄ unde hym-
bres cadunt: quæ opinio eo fidē concepit: q̄ in aris quas in cacumie
sustinet

sustinet nūc cin: res eluūtur: nec quicquā ex ageribus suis perdunt, sed
in quo relicta fuerint tumolo permanēt in summo oppidum Acroton
fuit: In quo dimidio lōgior q̄ i aliis terris incolentiū ætas progaba. t̄
Ideo inde homines. Macrobios græci nostri appellauerūt longeuos.

De quarto Europæ sinu.

Ca. xx:

De helleponto. Propontide. Bosphoro & elephantis:

q Vartus Europæ sinus ab Hellepōto incipit: meotidis hostio
terminat: atq; omī hęc latitudo quæ Europam Asiamq; di-
uidit ī septē stadiorū angustias stringit. Hic est hellepōtus. Hac Xerxes
pōte nauibus factis p̄meauit. Tenus deinde euripus porrigit ad Asiæ
urbē priapum quā magnus. Alexander potiūdi orbis amore transen-
dit: & potitus est. Inde diffusus equore patentissimo rursus stringit in
p̄pōtū. Mox ī quingētos passus coartat. Fit Bosphorus Tracicus qua
Darius copias traduxit: Hęc p̄fuda delphines plurimos habēt: ī qui-
bus causæ miraculi multiformes. An̄ oīa nihil uelocius hūc maria sic
ut p̄lexq; salietestr̄ suolēt uela nauū. Quō coheāt cōiuges euagātur:
Catulos edūt. Decimus mēsis matuz facit p̄tū. Lucinā estiuus dies sol
uit Vberibus foetus alūt. Teneros in faucibus receptāt. Inualidos ali-
quātisper p̄sequunt. In tricēsimū annū uiuūt quod exploratū est in ex-
perimentū caudis amputatis. Ora nō quo cæteræ belua loco habēt
sed ferma in nētribus cōtra naturā: aqua p̄tilum soli linguas mouent
Aculeate sūt spine dorsi cōg: cū ira subiacet inhorrescūt. Cū animi cō-
gescūt quibusdā receptaculis operiunt. Spirare eos ī aquis negant: &
uirales auras nō nisi ī aere superno recipere: p̄ uoce gemitus ē similis
humano. Certū habēt uocabulū quo accepto uocātes sequunt. nā pro-
prie symones nomiātur. Voces hominū aquilōis flatu celerius auriūt
Cōtra austro spirāte auditus obstruunt. Mulcent musica: gaudēt cāti-
bus tibiārum. Vbicūq; sumphonia ē gregibus aduētāt. Diuo Augusto
p̄ricipe in cāpania delphinē puer fragmētis panis primo illexit: & in
tantū cōsuetudo ualuit: ut alēdū se etiā manibus ipsius crederet. Mox
cū p̄fluxisset puerilis audacia itra spatia eū Lucrini lac⁹ nechtitauit. Vñ
effectū ut a baiano littore equitate puerū puteolos usq; pueheret. hoc
p̄ annos plurimos tam diu gestum est: donec assiduo spectaculo desi-
neret miraculū esse quod gerebat. Sed ubi obiit puer sub oculis publi-
cis desiderio eius moerore delphin interiūt: Pigret hoc asseuerare ni-

c iii

Mecenatis & fabiani multorumq; p̄terea esset litteris comprehensū.
n africomox littore apud Hipponem Diorrhitū delphin ab Hippo-
niēsisbus pastus tractādum & p̄buit impositos quoque frequēter gesta-
uit; nec populi tantum manibus acta res est. Nam & p̄conful affricæ
flavianus ipse eam cōtingit unguentis etiam delibuit. Quia odoris no-
uitate obfopitus aliquātisper p̄ exanimi iactitatus est multisque men-
sibus deficiuit a solita conuersatione. Apud Iasum urbem Babylonix
puerum delphinus adamauit. Quem dū post assueta colludia recentē
impatientius sequitur harenis inuectus & hæsit. Alexander magnus
amorē illū numinis fuisse interpretatus p̄fecit puerum neptuni sacer-
dotio iuxta eandem urbem ut heres sidoniū auctor est. Aliū puerum
Hermiā nomine per maria similiter inlidētē cū undosior fluctus nece
uisset delphin ad terrā reuexit: & uelut fateret̄ reatū penitentiā suam
morte mulctauit nec reuerti uoluit amplius i p̄funda. Supperūt & ali-
exempla ut Arionem transeamus: cuius exitū annaliū cōprobauit fi-
des. Ad hec si qñ lasciuūt noui foetus a maioribus dat̄ adultior gregi
custos. Quo magistro elludere imperus in cursantiū beluæ adiscant
quanquā ibi præter focas rara belua est plurimus tymus in p̄oto: nec
alibi pene foetificat. Nusq; enim citius adolescūt: sicut ob aquas dul-
ciores. Illabuntur ueris tempore intrant dextro littore: leuo exeunt:
hoc idē accidere credū: qd̄ dextris oculis acutius cernunt q̄ sinistris

De histro flumine, Fibro pōtico & Cemna pōtua Ca. xxi.

Hister germanicis iugis oritur: effusus mōte q̄ i rauracos galliæ
aspectat. Sexagita amnes i se recipit. omnes ferme nauigabi-
les. Septem hostiis pontū influit. Quos p̄mum peuce. Secū-
dum naracustoma. Tertium calostoma. Quartū pseudostoma. Nā
Baryostoma ac deinde Spirostoma quintum uidelicet & sextū lāguī-
diora sunt cæteris. Septimum uero pigrum ac palustri sp̄tie non ha-
bet quod anni comparetur. Priora quattuor adeo magna sunt: ut p̄
longitudinem quadraginta miliū passuū non misceantur equori dul-
cemque haustu in corrupto detinet̄ sapore. Per uniuersū pontū fiber
plurimus: quē alio uocabulo dicunt castorē. Lintris similis est: dentiū non
morsu p̄tentissimū adeo: ut cū hominē inuadit cōuentū dentiū non
prius laxet q̄ cōcrepuisse p̄fēserit ossa fracta. Testiculi eius appetūt in-
usū medelæ: iicirco cū urgeri se itelligit: ne captus p̄sit ipse geminos
suos

suos deuorat. Mittit pontus & gemmas quas patria ponticas dicit̄
mus genere diuerso. Quippe alie aufas alie sāguineas habent stillas
& hæ quidē iter sacras habent. Nāq; ostentationi potius q̄ uisi diligu-
tur. Nō guttis asperse sūt: sed lōgis coloz ductibus liniūtur.

De hippani amne & exampeo fōte Ca. xxii.

Mnis hippanus oritur iter auchetas Scythicoz amniū p̄ri-
ceps. purus & haustu saluberrimus usque dum calidū ter-
minis inferatur, Vbi fōs exampeus i famis est amara scaturi-
gine. Qui exampeus liquido ad mixtus fluori amnē uitio suo uertit̄
adeo ut dissimilis sibi in maria condatur. Ita inter gentiū oppiniones
fama de Hippanie discordat: qui in' principiis eum norunt: p̄dicant:
qui in sine experti sunt: non iniuria excreantur.

De Boristene amne & Scythiis & naturæ

canum & Smaragdo lapide & cristallo. Ca. xxiii

Pud neuros nascit̄ Boristhene: flum̄ i quo pisces egregii saporis
& qbus ossa nulla sūt nec aliud q̄ Cartilagine tenerrimæ
Vez. Neuti ut accepimus ætatis tēporibus i lupos trāfigurāt. Deinde
exactō spatio qd̄ huic sorti attributū ē i pristinā faciē reuertit̄. Populis
Istis deus Mars ē p̄ simulacris enses colūt hoies uictimas habēt ossibus
adolēt ignes focoz. Gelonii ad hos p̄ximant. De hostiū cutibus & si-
bi indumēta faciūt: & equis suis tegmina Celoniis Agathyrli collimi-
tantur cerulo picti colore fucatis i ceruleū crinibus: nec hoc sine diffe-
rentia nā q̄to q̄s alterō p̄stat: tātō p̄p̄siore nota tingit̄: ut sic iditū hu-
militatis minus pingi. Post Antropophagi qbus execrādī cibi sūt hu-
mana uiscera. Quē morē ipse gētis adiacētū terræ p̄dit tristissima so-
litude. quos ob nefatiū ritū finitime natiōes metu p̄fuge reliquerūt:
& ea causa est q̄ usque ad mare quod thybin uocat̄ p̄ lōgitudinē eius
ore que estiuo orienti obiacet sine homine terra sit: & immēsa deserta
quo ad perueniat̄ ad seres chalibes & Dace i parte Asiathycæ scythiæ
crudelitate ab immanissimis nichil descrepāt. At albani i mora agen-
tes qui posteros se lasonis credi uolūt albo crine nascūtur: canitiē ha-
bent auspiciū capilloz. Ergo capitis color genti nomen dedit Glauca
oculis inest pupilla: ideo nocte plusquā dicernūt apud hos populos
nati canes feris omnibus obiciunt̄ frangūt tauros: leones perimūt de-
tinēt̄ q̄qd̄ obiectū est. Quibus: ex causis meruerūt etiā animalibus tra-
di. Legimus petenti indiā, Alexandro rege Albanie duos missos
Quorum alter sues sibi & urfos obtatos usque adeo spreuit: ut of-

fensus de generi p̄da ignauo similis dñi accubaret: quem p̄ ignorantia
uelut inertem Alexāder extingui impauit. Alter uero monitu eorum
qui donum p̄secuti erāt leonem missum necauit. Mox uiso elephātō
notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cū summo spe
ētantiū horrore terræ affixit: hoc genus canum crescit ad formā am
plissimam terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonās: hęc sūt
de canibus albanis: reliqua communia uniuersis: Dominos equaliter
canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deni
que domini percussorē in coetu agnitum latratu canis p̄didit. In sol
tio interfecto canis ipsius aspnatus cibum media obiit. Lysmachi re
gis canis flammis se iniecit accenso domini rogo: & pariter igni absum
ptus est. Garamantū regem ducenti canes ab exilio reduxerūt prœlia
ti aduersus resistentes. Colophonii & castabalenses canibus in bella p̄
ductis primas acies instruebant Appio Iunio: Publio Sicinio consuli
bus damnatū dominum canis cum abigi non posset comitatus in car
cerem mox percussum ululatu profecutus est. Cumq; ex miseratione
populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit. Ulti
mo deiectum in thyberim cadauer adnans sustentare conatus est. Ca
nes soli nomina sua recognoscunt: itinere meminerunt. In di coitus tē
pore in saltibus canes feminas religant: ut cum his tygres coeat. Qua
rum ex primis conceptis ob nimiam feritatem inutiles partus iudicāt
Itidem secundos tertios educant. Egyptii canes a nilo nunquam nisi
currentes lambitant, dum a corcodillis insidias cauent. Inter Antro
pophagos in asiatica parte numerantur Essedones: qui & ipsi nefan
di spoliuntur inter se cibis. Essedonum mōs est parentum funera cā
tibus prosequi: & proximorum corrogatis cetibus cadauera ipsa den
tibus laniare. pecudumq; carnibus mixta dapes facere: Capitem etiā
assa auro incincta in poculorum tradere miniuerium. Scythotauri p̄
hostiis cedunt aduenas Homades pabula lequuntur. Georgii in euro
pa siti agros exercent Asiaticæ peride in europa siti neque miratur alte
na: neque sua diligunt. Satarche usu auri & argenti damnato in eternū
se a publica auaritia abdicauerunt. Scytarum interius habitantium al
terior ritus est. Specus incolunt: pocula non ut Essedones: sed de ini
micorum capitibus molliuntur. Amant prœlia interemptorum cruo
rem ex uulneribus ipsis bibunt. Numero cedium honor crescit: qua
rum ex partem esse apud eos prophanum est. haustu mutui sanguinis
foedus sanciant. non suo tantum more: sed medorum quoque usurpa

ta disciplina. Bello denique quod gestum est olympiade nona & qua
dragesima: anno post illum captum sexcentesimo quarto inter Adua
tem Lidum & Astiagem medii Regem hoc pacto firmata: sunt iura
pacis. Colchorum urbem discoriadem amphitus & Circius: Aurige
castoris & pollucis condiderunt: a quibus hemocorum gens exorta
est. Ultra sauromatas in Asia sitos qui Mirridatis latebram prodide
runt & qui originem medis dederunt confines sunt thali his nationi
bus quas ab oriente contingunt caspii maris fauces. Quæ fauces mi
rum immodum uacuantur himbribus crescent estibus Hemocorum
montes. Araxem monscorum phasindem gignunt: Sed Araxes breui
bus interuallis ab Euftratis ortu caput tollit: ac deinde in Caspium fer
tur mare. Arimaspi circa gessolitron positi uniuersa gens est. Ultra
hos & ripheum iugum regio est: assiduis obsessa niuibis: quam p̄ero
phoron dicunt. Quippe casus cōtinuarum pruinarum quiddam ibi
exprimit simile pennarum. Damnata pars mundi & a rerum natura
in nubem eterne caliginismersa: ipsis q; profus aquiloni cōceptacu
lis rigentissima. Sola terræ non nouit uices temporum: nec de cælo
aliud accipit q; hyemē sempiternam. In asiatica scythica terre sunt lo
cupletes inhabitabiles tamen: nam cum auro & gemmis affluant gri
phes tenent uniuersa aliges ferocissime & ultra omnem rabiem seuien
tes. Quoq; immanitatem obsistente aduenis accessus difficilis ac rarus
est. Quippe uisos diserpunt uelut geniti ad plectendam auaritiæ te
meritatem Arimaspicum his dimicant: ut intercipient lapides: quoq;
non aspernabimur persequi qualitates. Smaragdis hic locus patria ē:
quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam li
cet sint & Egyptii & calcedonii & medici & laconici: p̄cipuus honor
est scyticis. Nihil his iucundius: nihil utilius uident oculi. In primis ui
rent ultra aquaticum gramen: ultra amicas herbas. Deinde obrutus
fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus quos alterius gemmæ
fulgor retūderit smaragdī recreant & exacuunt. Nec aliam ob causam
placuit ut non sculperentur ne offensum decus imaginum lacunis cor
rumperentur. quamq; qui uersus est difficulter uulneretur. probantur
hoc pacto si aspectus transmutat. Sed cum globosi sūt proxima sibi i
ficiunt ære repercusso: aut cum concaui sunt inspectantiū facies æmu
lentur si neq; umbra neq; lucernis neq; soli mutantur. Optimos tamē
fortiunt situs quibus planities resupina ē & extenta. Inueniunt ethesis
flatribus, Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam ethesis

plurimum harenas mouent. Alii minus nobiles in commissuris saxoꝝ
uel in metallis ærariis apparent: quos calcosmaragdos nuncupant: Vi-
tiosi eorum intrinsecus quaedam sordes habent uel plumbo uel capil-
lamentiſ uel etiam ſali ſimiles. Lauantur auctero mero: ſed uiridi pro-
ficiunt oleo quauis natura imbuanſ. Et cyaneus lapis a ſcythia eſt op-
timus ſi cerulio coruſcabit: cuius gnari in mare & ſœminam genus
diuidunt. Fœminis nitor puruſ eſt. Marces punctulis ad gratiam iter
lucentibuſ & auratiliſ puluiſculus uariat. Iſtic eſt & chriſtalluſ: quem
licet pars maior europæ & particula aſiæ ſubminiſtret precioliſſimū
tamen ſcythia edit. Multuſ ad pocula deſtinatur nam fert calorem ſci-
pue quamlibet nihil aliud q̄ frigidum pati poſſit. Sexanguluſ inueniſ
Qui eligunt puriſſimū captant. ne quid ruſſum neue nubiluſ: uel
ſpumis obſituſ arceat pſcuitatem. Tunc ne duricia iuſto propenſior
obnoxiuſ fragilitati magis facit. Putant glaciem coire & in criſtallū
corporari ſed fruſtra. Nam ſi ita foret nec alabanda aſiæ nec cyprus:
inſula hanc materiã pcrearent: quibuſ regionibuſ citatiſſimuſ calor
eſt. Liuiã Auguſti ad ponduſ quingentum quinquaginta librarum in
ter capitoliã dona chriſtallum dedicauiſ.

De hyperboreis.

Capi. xxxiii.

Abuia erat de hyperboreis & rumor irrituſ ſi q̄ illinc ad noſ uſq̄
fluxerūt temere ſorent credita. Sed cū pbatiffimi auctoreſ &
ſatiſ uero idonei ſententiaſ paret faciãt: nulluſ falſum reformi-
det quod de hyperboreis loquimur: Incolūt. p̄ ne pterophoron quem
ultra aquilonē accepimur iacere gēs beatiffima. Eã aſiæ quidã magiſ q̄
europæ dederūt. Alii ſtatuūt mediã iter utrūq̄ ſolē antipodū occiden-
tē & noſtrū renaſcentē. Quod aſpernat ratio tã ualto mari duoſ orbēſ
interfluēt. Sūt igit̄ in europa apud quos mūdi cardineſ eē credunt. &
extremoſ ſydeꝝ ambituſ ſemestrē lucē aduerſū tantū una die ſolē: quã
q̄ exiſtimãt q̄ putãt nō quotidie ibi ſolē ut nobiſ ſed uernali æquino-
ctio exoriri antūnali occidere. Ita ſex mēſibuſ inſinitū dieſ: ſex aliſ cōti-
nuã eē noctē. De cælo magnã clãmentia auræ ſpirãt ſalubriter nihil
noxi ſlatuſ habēt. Domuſ ſūt nemora uel luci. Indiẽm uictū arboreſ
ſubminiſtrãt. Diſcordiã neſciūt. Aegritudine nō inq̄tant. Ad inocen-
tia oibuſ æq̄le uotū. Mortē accerſūt: & uolūtario iterituſ caſtigãt obeū
di tarditatē. Quos ſatiſ tenet uitæ epulati delibutiq̄ de rupe nota p̄-
cipitem

cipitē caſu i mare p̄fundū deſtinãt. Hoc ſepultura genus optimū arbi-
trant. Aiūt etiã ſolitoſ p̄ uirgineſ p̄batiffimaſ p̄mitiaſ frugū Apollini
delio miſſitare. Veꝝ hæ qm̄ p̄ſidia hoſpitiū nō illibata reueniſſet de-
uotioſ q̄ p̄gre p̄ſequebant p̄nſificum mox itra fineſ ſuoſ receperūt.

De arympheis tygridibus pantheris parthiſ. Ca. xxv.

Ltera i aſia gēs e ad initiū oriētis æſtini: ubi deſiciūt tripheoꝝ
montiū iuga hyperboreiſ ſimileſ: quos dicunt arympheoſ. Et
iſi arbuſtoꝝ frōdibuſ gaudēt. Baccas edūt iuxta uiroſ ac ſœ-
minas tedet criniū. Itaq̄ uterq̄ ſexuſ comas tōdet. Amat q̄tē nō amat
lædere ſacri habent: atrectariq̄ eoſ etiã a ferociſſimibuſ nationibuſ neſaſ
ducit. Quicūq̄ piculū a ſuiſ metuūt. ſi ad arimpheoſ trãſſugerit tutuſ
ē uelut aſylō tegat. Ultra hoſ cimeriū & gēs amazonū porrecta ad ca-
ſpiū mare: qd̄ dilapſū p̄ aſiaticæ plagæ terga ſcythicū irrupit oceanū:
ſed magniſ deide ſpatiſ itercedētibuſ hoſtia oxi fluminis hyrcani ha-
bēt. Gēs ſiluiſ aſpa: copioſa i manibuſ feris: fetaq̄ tygridibuſ. Quod
beſtiæ genus iſigne macoliſ nota: & p̄nicitaſ memorabile rediderūt
ſuluo nitēt: hoc ſuluū nigrãtibuſ ſegmētis niter undatū uarietate app̄-
me decet pedū motuſ neſcio uelo citaſ an p̄ uicacia magiſ adiuuet. Ni-
hil tã longū ē: qd̄ nō breui penetrēt: nihil adeo aſt̄cedit qd̄ nō illico
aſſequant. Ac maxie potētia eaz̄ p̄bat̄ cū materniſ curiſ incitant: cū
catuloꝝ iſiſtunt raptoribuſ Succedant ſibi eq̄teſ licet: & aſtu q̄ta libet
fuga amoliri p̄dã uelut niſi i p̄ſidio maria fuerit fruſtra e auſū omne.
Nōtant frequētiſſime ſi qm̄ latroneſ ſuoſ aſportariſ catuliſ re nauigã-
teſ uident i littore. Irritata rabie ſedarē p̄cipiteſ uelut p̄pria tarditatē
uolūtaria caſtigãteſ ruina quãq̄ deſoetu uniuerſo uix unuſ queat ſub-
trahi pantheræ quoq̄ numeroſæ ſūt i hyrcania minutuſ orbiculiſ ſup-
picte ita ut oculatiſ ex ſuluo circuliſ uel cerulea uel alba diſtinguat̄
tergi ſupelleſ. Tradūt odore eaz̄ & i contēplatiōe armēta mire affici
atq̄ ubi eaſ p̄ſentiſcãt propato cōueniſ: nec terreri niſi ſola oriſ torui-
tate. Quã ob cauſam p̄theræ abſconditiſ capitibuſ quæ corporiſ re-
liqua ſunt ſpectanda præbent. ut pecuariuſ gregeſ ſtupidoſ in ob-
tutuſ populentur ſecura uaſtatione. Sed hyrcani ut hominibuſ inter-
tatuſ nihil: eſt frequentiuſ eaſ ueneno q̄ ferro necant: Aconito
carneſ illinunt: atque ita per compita ſpargūt ſemitaꝝ. Quas ubi eſcã
ſunt fauceſ eaz̄ lagina obſident. Ideo gramini nomen pardalicem de-

derunt. Sed pãtheræ aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant: & suo pre ingenio pestẽ resistunt. Lenta illis uiuacitas: adeo ut eis etis interraneis mortẽ diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secundum a pãtheris genus noti satis nec latius exequendi. Quorum ad ulterius coitibus degenerantur partus lænarum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Ca. xxvi.

Vnde maria mediterranea orientur

q Voniã in ponticis rebus sumus non erit omittendum unde mediterranea maria caput tollat. Existimãt enĩ quidã sumus istos a gaditano freto nasci. Nec aliam esse originem q̃ inundationem æstuãtis oceanĩ: Cuius spiritu per uagante apud aliquot mediterranea littora, sicut in italiã pte fieri accessus uel recessus. Qui cõtrarium sentiũt omnẽ illũ fluorem aĩũ a põticis faucibus inũdare idq; fulciũt argumẽto nõ inani: q̃ æstus e põto pfluus nõ quã reciprocetur

Ca. xxvii.

De insulis scythicis & oceano septentrionali & spatiis inter scythas & idos formis hominũ ceruis tragelaphys.

i Nsula apollonitaz. lxxx. mili passuũ abest abosphoro thraetio citra histru sita. Ex qua. M. Luculus Apolinẽ nobis capitulinũ extulit. Ante boristhenẽ Achillis insula est cũ æde sacrae quã ædẽ nulla igredit ales: & quã forte aduolauerit rapti fuga pperat Oceanum septentrionalẽ ex ea parte qua a ppanisso amne scythiãe aluit Hecateus amalchiũ appellat quod gẽtis illius lingua significat cõgelatũ mare. Philemõ a cimbris ad p̃montoriũ rubeas moueri marisã dicit uocari: hoc est mare mortuũ. Ultra rubeas quicquid est corniũ nominat mare. Mare aut caspiũ ex altero põti latere ultra massagetas appalleos scythas eẽ in asiatica plaga dulce haustu sicut. Alexandro magno pbatũ est. Moxque Põpeio magno q bello mitridatico sicut cõmilito eius Varro tradit ipis haustibus periclitari fidẽ uoluit. Id euenire p̃dũt enunero fluminũ quoz tãta copia ibi cõfluit ut naturã maris uertat. Nõ omiseri q̃ p idẽ tempus eidẽ magno licuit ex india diebus octo a bactris usq; daleriõ flumẽ qd̃ influit oxũ amnẽ puenire. Deinde mare caspiũ: inde p caspiũ ad cyri amnis penetrare fluẽtũ: q̃ hiberiã & armenie fines iterluit. Itaque a cyro diebus nõ amplius qnque itine re tereno subueõis nauibus a l aluẽũ falsidis pertendit per cuius excursus in pontum usque uenientes indiam liquido probatum est inuehi posse

posse. Aucto est Xenorphon Lampfacenus a littore scythaz insulam albaciã petentibus triduo nanigari eius magnitudinem immensã & pene similem continenti. Nec lõge ocenas separari: quas qui habitant uiuunt ouis aĩum marinarum & auenis uulgo nascentibus. Perinde alias prope constitutas æque insulas quarum hippopodas indigenæ humana usq; ad uestigium forma in equinos pedes desinunt. Esse insulas & phanestorum gentẽ quoz aures in effulã adeo magnitudinẽ dilatenũ: ut reliqua uiscerum illis cõtegant. Nec adminiculum aliud sit q̃ ut membra membranis aurium uestiant. Anteq digrediamur ab scythia religio est non præterire quã nã peculiare ibi sint feræ scythicæ: Cerui plurimi in hac terra. Igitur ceruos persequemur: Mares generis huiusce cũ statutũ tempus uenerẽ incitant sæuĩt rabie libidinis efferrati. Fœminæ licet prius conseratur: non cõcipiunt ante arcturi sydus. Nec qualibet partus suos educant teneros studiose occulant: & absconditos inter profunda fruticum uel hæbarum pedum uerbere castigat ad latẽdum. Cũ maturuerũt ad fugã robur: exercitio docent cursus: & assuescant salire per abrupta. Acceptis canũ latratibus secundũ uetas uias dirigunt ut odor cum ipsis recedat. Mirant sibilum fistularum: re etis auribus acutissime audiunt. sumissis nihil. Stupent omnia: propterea facilius obuius se præbent sagittantibus. Si maria tranant: non aspectu petunt littora sed olfatu. Infirmos ponunt in ultimo: & lassoz capita clunibus per uices sustinẽt. E cornibus quod dextrũ fuerit efficacius est ad medelã. Si fugã angues gestias: utq; uelis uras. Quæ ustri na præterea nidore uitium aperit ac detegit: si cui inest morbus comitialis. pro ætate ramulos augẽt. Id incrementum in sex annos perferat. Deinceps numerosiora non possũt fieri cornuã: possunt crassiora. Quæ quidẽ castratis nunq̃ crescunt: nec tamẽ decidunt. Dentes indicant senectutẽ: cum aut pauci inueniunt aut nulli. serpẽtes hauriunt & spiritu narium extrahunt de latebris cauernarum. Diptamum ipsi prodiderũt. dũ eo pasti excutiũt accepta tæla. Hærbam quoque quã cinarem uocat contra noxia edunt gramina. Aduersus uenena mirificum est hinnuli corculum occisi in matris suæ utero. Patuit eos nunquã febrescere. Quam ob causã cõsecta ex medullis eoz ungẽta sedat calores hominũ lægentiũ. Legimus plurimos matutinis diebus ceruinam carnem degustare solitos sine febribus lõgæuos fuisse. qd̃ demũ pderit si uno uulnere fuerit iterẽpti. Ad dignoscẽdã uiuacitatẽ Alexander magnus torq; plurimis ceruis inexit. Qui post annũ cõtelsimum

Legendus
Ventus
njo

emenda
guluz es

capti, necdum senii iditium præferbant. Eadem pene specie sūt quos
tragelaphos dicant. Sed nō alibi q̄ circa fasidem apparent tantumq̄
illi uillosos habent armos & menta promissis hirta barbīs

De germania & eius fōtibz de uris Ca. xxviii.
& alce & succino & ceraunio albo.

f
Ons succinus ipse ingens nec ripheis minor collibus initium
germaniae facit. Hunc ingynones tenentia quibus p̄mis post
scythas nomen germanicum cōsurgit. Diues uirōꝝ terra fre
quens populis numerosis & immanibus. Extenditur inter hyrcinium
saltum & rupes farmatarum. Vbi incipit danubio: ubi desinit rheno
perfunditur. De internis eius partibus alba guthalus insula amnes al
tissimi præcipitant in oceanum. Saltus hyrcineus amnes gignit. qua
rum pennæ per obscurum emicant & interlucent: quīs obtenta nox
denset tenebras. Vnde homines loci illius pleq̄ nocturnos excursus
sic destinant ut illis utatur ad præsidium itineris dirigendi præiactisq̄
per opaca callium pennis rationem uiaē moderantur inditio pluma
rum refulgentiū. In hoc tractu sane & in omni septentrionis plaga uī
fontes frequētissimi: qui boues feris similes setosi collatiubis horridis
Vltra tauros pernitate uigentē: capti assuescere manu nequeūt. Sūt
& urī: quos imperitū uulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad cer
uinam facie in africa procreantur. Istis porro quos uros dicimus tau
rina cornua in tantū modum protenduntur ut dempta ob isignem
capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Est & alces mu
lis comparanda: adeo propenso labro superiore ut nisi recedens i po
steriora uestigia pasci non queas. Gangauia insula e regione germa
niæ mittit animal quale alces. sed cuius suffragines ut elephantis flecti
nequeunt: propterea non cubat cum dormiendum est. Tamen somno
lentam arbor sustinet quæ prope casura secatur. Vt fera dum assuetis
fulcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin difficile est
ea in manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga
pollet. De germanicis insulis Gangauia maxima est. Sed nihil in ea
magnum præter ipsam. Nam Glesaria dat christallum. Dat & suc
cinum: Quia succinum Germani gentiliter uocant glesum. Qualitas
materiae istius summatim antea. Germanico autē Cæsare omnes ger
manie oras scrutante comperta arbor est pieni generis: Cuius media
le autumnī tempore succino lachrymat: Succum esse arboris de signi
ficatione nominis capeſſas pinū uero unde sit genitū si uſſeris ipsius:
succū

succi odor indicabit precium opere est ire longius ne padanæ: silure
credatur lapide fleuisse hanc speciem in illyricū barbari intulerunt. Quæ
cū per pannonica cōmertia usu ad transpadanos homines foret delata.
Quod ibi primū nostri uiderant. Ibi etiā natam putauerunt. Mune
re Neronis principis apparatus omnis absq̄ succino inornatus ē: nec
difficiliter cum per idem tempus tredecim milia librarum rex germa
niæ dono ei miserit. Rude primum nascitur & corticosum: deinde in
coctum adipe lactentis suis expolitur ad quem uidemus nitore pro fa
cie habet nomen amelleū dicit & falernū utrumq̄ de similitudine aut
uini aut utiq̄ mellis. In aperto est: q̄ rapiat folia: q̄ trahat paleas: q̄ ue
rō medeatur multis uitalium incommodis medentiū docuit disciplina.
Et india habet succinū: sed germania plurimū optimūq̄ quoniā ad in
sulā glesariā repitur: ut iā superius dictū. nā in germaniæ cōtinentibus
gallica reperit: quā gemā arabicis antepōnūt. Vincit. n. gratia Arabes
quidē dicūt eā nō alibi reperiri q̄ in nidis auium quā melancoriesuo
cant. Quod nullus recipit: cum apud germaniæ populos quāuis rara
in axis tantū appareat. Honore & precio ad smaragdos uiret pallidū
nihil iucundus aurum decet. Cerauniorum porro genera diuersa sunt
Germanicum candidū est splendet tamē cerulo: & si sub diuo habeas
fulgorem rapit syderum. Ca. xxix

De gallis mafia & oleo medico.

g
Alliæ inter rhenū & pireneū. Itē iter oceanū & mōtes geben
nam ac liren porrigunt scēlices sp̄pinguibz glebis ac cōmo
dæ puētibus fructuariis plæreq̄ cōstitæ uitibus & arbustis
Oia ad usū animatiū foetu beatissima. Rigue aquis fluminum & fōti
um. Sed fontanis interdū sacris ac uaporātibus. Infamatur ueneni p
iculo r. tui icolaz q̄ uti aiūt ueri enī periculū nō ad me recipio detesta
bili sacroꝝ ritu nō ad honorē sed potius ad iuriā religiōis humanis
litat hostis. Ex isto sinu quoquo orbe uelis exeas i hispaneas & i itali
am terra mariq̄: i africam mari tātū. Si thracia sit petēda excipit ager
creticus optimus sūgibus & ferax: brigantino lacu nobilis. Inde no
ricus frigidus & partius fructuosus qua subducit a iugis alpiū admo
dū lætus. Da hīc pannonia uiro forti & solo plano læta atq̄ uber. Dra
uo sauo iclitis amnis circūflua mox meliæ quas maiores nostri iu
re. Cereris horreū nominabā. In quaz pte quæ pontica est apparet
hærbæ: quacū ificit oleū quod uocant medicū. Hoc ad incendiū exci
tatū si obruere aq̄ gestias ardet magis nec alio sopit q̄ iactu pulueris.

Inis erat orbis ora gallici littoris nisi britaniainsula quilibet amplitudine nomen pene orbis alterius mereretur. Ostingentis enim & amplius milibus passuum longa porrigitur ita: ut eam in calidonicum usque angulum metiamur. In quo recessu. Vlixem calidoniae appulum manifestat ara graecis litteris scripta uotum multis insulis nec ignobilibus circumdatur. Quorum hibernia ei proxima magnitudine in humana est ritu incolarum aspero. Alias ita pabulosa ut pecuaria ibi nisi interdum aestate a pastibus arceantur in periculum agat facies. Illic nullus anguis: Auis rara: Gens inhospita & belliosa: Sanguinem iteremptorem hausto prius uictores uultus suos obliniunt: Fas atque nefas eodem animo ducunt. Puerpera si quando marem edidit primos cibos gladio imponit mariti in quo paruuli summo mucrone auspiciam alimentorum leuiter infert: & gentilibus uotis optat non aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui student cultu. dentibus marinantium beluarum insigniunt ensium capulos. Candicat enim ad eburneam claritatem. Nam praecipua uiris gloria est in tela. Apis nusquam aduectum inde puluerem seu lapillos si quis sparserit inter aluearia examina fauos deferunt. Mare quod inter hac & britaniâ interluit undosum quietumque toto in anno. Non nisi aestiuis pauculis diebus est nauigabile. Nauigant aut uimineis alueis: quos circumdant ambitione tergore bubulorum. Quotocumque tempore cursus tenebit nauigantem eis abstinent. freti latitudinem in centum uiginti milia passuum diffundi. Qui si dem ad uerum rationati sunt aestimarunt. Sylluram quoque insulam ab ora qua gens britanica dum nunc tenet turbidum fretum distinguit. Cuius homines etiam nunc custodiunt morem uetustum nudinas ac numum refutant: Dant res & accipiunt. Mutationibus necessaria potius quam precii parant. Deos percolunt Scientiam futuroque pariter uiri ac foeminae ostentat. Attanatis insula alliuere fretu gallico a britanica continente aestuario tenui separata frumentariis campis foelix & gleba uberi. Nec tantum sibi soli: uerum & alis salubris locis. Nam cum ipsa nullo separatur angue asportata inde terra quoque gentium iuncta sit angues necat. Multae & aliae circum britaniâ insulae quibus thile ultima. In qua aestiuo solstitio sole de cancri sydere factente transitum nox pene nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies. Ultra thilem accepimus pergru esse & concretum mare. Nullus ut ortus iunctus sit occasui.

A cali

Acalidoniae promontorio thilen petentibus bidui nauigatio est. Inde excipiunt ebrides insulae quinque numero: quae incolae nesciunt fruges. piscibus tantum & lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis. Nam quotquot sunt omnes angulista sterluuie diuidunt. Rex nihil suum habet: omnia uniuersorum. Ad aequitatem certis legibus stringit. Ac ne auaritia diuertat a uero discit paupertate iustitiam: utpote cui nihil sit rei familiaris. Vix aliud est publico. Nulla illi dact foemina propria sed per uicissitudines in quacumque commotus sit uluraria sumit. Vix ei nec uotum nec spes concedit liberorum: Secundam a continenti stationem euntibus orcaes praebent. Sed orcae ab ebudibus porro sunt septem diebus totidemque noctium cursu. Numero tres uacant hominem non habent siluas tantum uinceis haeribus in horrescunt. Caetera eaque nudae harenae & rupes tenent. Ab arcadibus thilen usque quinque diebus ac noctium nauigatio est. Sed thile larga & diutina: pynoma copiosa est. Qui illic habitant praecipue ueris inter pecudes pabulis uiuunt deinde lacte in hyeme conspergunt arborum fructus. Vtunt foeminis uulgo. Certum matrimonium nullis. Circuitus britaniae quodrigies octies septuaginta quinque milia passuum sunt. In quo spatium magna ibi & multa flumina sunt: Fontes calidi: opiparo exculpti apparatus ad usum mortaliu. Quibus fontibus praesul est Mineruae nume in cuius adpetui ignis nunquam cassescunt in fauillas: sed ubi ignis tabuit uertit in globos saxeos. Praeterea ut taceam metalloque largam uariamque copiam quibus britaniae solum undique generum pollet uenis locupletibus. Gargares hic plurimus optimusque lapis. Si decorum regras nigro gemens. Si quietate: nullius fere ponderis. Si naturam aqua ardet. oleo restinguunt. Si potestate: attritu calefactus applicita detinet aequum ut succinum. Regionem partim tenent barbari: quibus per artifices plagae figuras iam inde a pueris uariae animalium effugies incorporant: inscriptisque uisceribus hominis incrementum figmentis notae crescunt. Neque quicquam magnae patientiae loco nationes fere ducunt: quae ut per memores cicatrices plurimum fuci artus bibant.

De hispania gaditano fretu

Capi. xxxi.

mediterraneo mari & oceano

Euerus ad continentem res hispanicae uocant. Terrae plaga comparata: optimis nullis posthabenda frugum copia siue solibus: siue uineae: prouentus respicere siue arborarios uelis. Omnium materia affluit quocumque aut praecipuo cara est: aut usu necessaria. Argentum uel aurum si regras habet. Ferraris nunquam deficit. nec cedit uibus: uincit oleas: diuidua est punctis tribus. Secundo punico bello nostra facta: & nil in ea otiosum. nihil sterile. Quicquid cuiuscumque modi negat messem: ui

d

get pabulis etiā q̄ arida sunt ac sterilia. Rudentū materiē nauticis sub
 ministrant. Nō coquūt ibi sales sed effodūt. Depurgāt ī miniū ī telas
 pulueris fugāt uellera ut ad roborē merū deputēt Cocci uenenū. In lu
 sitania p̄montoriū est qd' artabrū alii alii olisiponense dicūt. Hoc cæ
 lum terras & mariā distinguit Hispaniæ latus finit cælū & mariā hoc
 mō diuidit q̄ a circuitu eius incipiunt oceanus gallicus & fōs septērio
 nalis oceāo atlāticō & occasu terminatis. Ibi oppidū olisipone ab uly
 xe cōditum. Ibi tagus flumen. Tagū ob harenas auriferas cæteris am
 nibus p̄tulerunt. In p̄ximis olisiponis æque la sciuiunt mira fœcūditatē
 Nā spirante faponio uento concipiunt: & sitientes uiro auragē spiritu
 maritanē. Hiberus amnis toti hispaniæ nomen dedit. Betis prouintia
 uterq̄ nobilis. Carthaginē ap̄ d' hiberos q̄ mox colonia facta ē poeni
 cōdiderunt. Taronē Scipiones: ideo ē caput p̄uintiæ tarraconensis
 Lusitanū littus pollet gemma ceraunio p̄surimū: qd' etiā idicis p̄ferūt
 Huius ceraunii color est Epiropo q̄litas igni p̄batur Quē si sine detri
 mento sui p̄ferat aduersus uim fulguris credit opitulari. Garlsterides
 insulæ pectant aduersū celtiberiæ latus: plumbi fertiles. Et tres fortu
 nata: e q̄bus solū uocabulū signādum fuit. Ebusus e balearibus quæ a
 diano abest septingenta stadia serpentē nō habet: utpote cuius terra
 serpentes fuget. Colubraria quæ lucronem uersus est foeta est augui
 bus bocchoris regnum baleares fuerūt usq̄ ad euerisionē phrygū cuni
 culis animalibus quondā copiosæ. In capite beticæ ubi extremus est
 noti orbis terminus insula a continenti septingentis pedibus separat
 Quam tyrii a rubro profecti mari erytheam: poeni lingua sua gadir se
 ptem nominauerunt. In hac Gerionē æuum agitauisse plurimis mo
 numentis probat. Tamen si quidam putent. Herculem boues ex alia
 insula adduxisse q̄ lusitaniā contuet. Sed gaditanū fretū a gadibus di
 ctum: atlāticus æstus ī nostrū mare discudio orbis immittit Nā ocea
 nus quē græci sic nomināt a celeritate ab occasu solis irrumpens leuo
 latere europā radit. Africā dextro. Scissisq̄ calpe & ab inna montibus
 quos dicūt colūnas Herculis iter mauros fundit & hispaniā. Ac freto
 isti cuius xv. milia passuū efficit longitudo: latitudo uix septē. Quodā
 hostio aperit limē interni æquoris mixtus miditerraneis sinibus quoq̄
 ad usq̄ orientē p̄pellit hox q̄ hispanias profūdīt hipericus fert & ba
 learicus: qui narbonēse p̄uintiā gallicus: Mox ligusticus: ab eo ad sici
 liam thuscus: quē græci ionū uel tyrrhenū. itali infegē uocāt. A sicilia
 cretā usq̄ siculus: Inde creticus q̄ ī p̄aphiliā & ægyptiū protēdit mare.
 Quæ

Quæ aquæ m̄oles torto in septentrionem prius latere anfractibus
 magnis iuxta græcias & illyricum per hellepontū in augustias strin
 gitur p̄pontidis q̄ p̄pōtidis europā asiāq̄ discriminans ad meotidem
 puenit. Causas nominū non uniformis dedit ratio. Asiaticum & phœ
 nicum a prouintis dictū ab isulis carpatiū ægeū icareum balearicum
 cyprium Agentibus ausonium: dalmaticū: ligusticum: thuscū. Ab op
 pidis adriaticum: argolicum: corinthium: cyrium. A casibus hominū
 mysticū uel helleponticū. A memoria regis ionium: A bouis transitur
 uel languis etiā meatibus boū puis bosphorus. A moribus accolagē
 euxinus axinus antea appellatus. Ab ordine fluenti p̄pōtis. Aegyptiū
 pelagus asiæ dat. gallicū europæ: africū libyæ: his ut quæq̄ proxia sūt
 uenerūt ī p̄tel partiū: hæc ī gremiis terragē. Oras aut extimas oceanus
 amplecti: q̄ a littoribus suis arabicus phicus idicus eous syricus hvrca
 nus caspius scythicus germanicus gallicus atlāticus libycus ægyptius
 dē. Cuius accessus incremēta circa littora indiæ uehemētissime prouē
 maximosq̄ ibi exitus faciunt. Siue q̄ suspēsus altiū substat ut calo
 ris: seu q̄ ī ea parte orbis & fontiu & fluminū copia sit effusior. Dubi
 tatur etiā nunc q̄bus ex causis itameat oceanus. uel quatenus cū sup
 fluis sibi fuerit: rursus in se residat. Nec ī obscuro est plura p̄ ingeniis
 differentū potius q̄ pro ueritatē fide expressa. Sed omnia ancipiti cō
 currentium questione has opiniones probatissimas inuenimus: Phisici
 autumāt mundū animalē eumq̄ ex uariis elementorū corporibus cō
 globatum: moueri spiritu: regi mente. Quæ utraq̄ diffusa per mem
 bra omnia æternæ molis uigorem exerceant. Sicut ergo ī corporibus
 nostris commertia sunt specialia: ita in profundis oceani nares qual
 dam mundi constituta per quas emissi anhelitus uel reducti modo in
 flent maria modo reuocent. At hi qui syderum sequuntur disciplinā
 contendunt meatus istos commoueri lunæ cursibus adeo ut sic uicis
 situdines inter manes aquarum & plenitudie respiciant ad auctus eius
 uel defectiones. Neque eodem semper tempore sed prout illa aut mer
 gatur aut surgat uariant se alternantes recursum.

De libya & hortis hesperid
 dum & achante monte.

Ca. xxxii.

d E hispania excursus in libyam. Nam bellone p̄gressus quod
 beticæ oppidum est. Ultra interiaccens fretum tria & trigina
 ta milia passuum tangit. Excipit mauritaniam: quæ nuuc
 d ii

colonia: & cuius p̄mus auctor Antheus fuit. Porro q̄a in illo ambitu
ægyptiū finit pelagus & lybicū incipit: placuit ut africā libyam dicere
mus. Quidā t̄m libyam a libye Epaphi filia: africā ab Afro libys Hercu
lis filio potius dictā receperunt. Lx quoq; colonia in eodem tractu cō
stituta est ubi Anthei regia q̄ implicandis explicandisq; nexibus humi
melius sciēs uelut genitū matre terra. ibidē ab Hercule extinctus ē. De
hortis hesperidum: & puigili dracone ne famæ licentia uulneret fides
ratio hæc est sinuoso meatu æstuariū e mari fert adeo flexuosis lateri
bus tortuosū ut uisentibus procul lapsus angulos facta uertigine mē
tiatur. Itaque qd̄ ortos appellauere circundat. Vñ pomoḡ custodem
interpretantes struxerūt iter ad mendaciū fabulādi. Sed hæc insula insi
nata sinibus aluei recurrentis in quibusdā æquoris spiris p̄ter arbo
res oleastri similes & aram sacram Herculi aliud nihil præfert quod
ppaget uetustatis memoriā. Veḡ ultra frutices aureos & metalla fron
dentia illud magis mis̄ q̄ solum inferiore loco licet libra depressus
nunquam accessus freti superlabit. Sed obstaculo naturalia repaguli
in ipsi s marginibus hæret unda: & intimis orarum superciliis sponte
fluctus i gyrum resistunt. Ita spectando loci igenio nimirum planities
manet sicca: quis prona supueniant æquora. Oppidum imminet sale
flumini ab hoc p̄ rutulorum gentem iter est in atlanticas solitudines.
Atlans mons e media harenaḡ cōsurgit uastitate & eductus in uicinā
lunaris circuli. Ultra nubila caput condit. Qua ad oceanū extenditur
cui a se nomen dedit Manat fontibus: memoribus i horrescit: rupibus
asperatur: squalet ieiunio humo nuda nec hærbida. Qua africam con
tra auersus est opimus nascentibus spote frugibus arboribus p̄ceris
opacissimus. Quæ odor grauis: coimæ cupressis similes. Vestiuntur
lanugine sericus uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & hærbia cusor
bia copiosa: cuius succus ad multiplex profuit præsidium sanitatis. ad
oculart̄q; præcipue claritatē: nec mediocriter ppellit uim uenenorū
Vertex sup̄ nivalis. Saltus eius quadrupedes ac serpentes fere & cū his
elephāti occupauerūt Silet per diē uniuersus: nec sine horro re secre
tus est: Lucet nocturnis ignibus: choris egyptanū undiq; personat. Au
diunt & cātus tybiaḡ. & tinnitus cinbaloḡ p̄ oram maritimam Alixa
abest qnq; & ducentis mil. pal. Lixa a gaditanō fretu cētum qn̄decim
milibus habitatus ante ut idicat loci facies: quōdam cultu exercitata
in q̄ usq; adhuc uitis & palmæ extāt uestigia. Apex Perseo & Hercule
p̄uius. cæteris inaccessus. ita fidē araḡ iscr̄ptio palā facit. Qua spectat
occasum

occasum iter ipsum & flumē anatim p̄ quadrigenta sex milia. Pas
suū ifames bestiis siluæ obsidenti. Amnes circa eum non tacendi. Qui
licet separentur iteruallis amplioribus transierūt: Tū i quoddā atlāt
ci mōtis ministeriū ad sana marino haustu bābotum crocodillis hip
popodamis refertū. Vltraq; adhuc amnis q̄ atro colore exit p̄ itimas
& exustat solitudines: quæ torrente perpetuo & sole nimio plus q̄ igni
to nunq̄ ab æstu uidicat. Hæc de atlāte quē mauri adderim noiant &
Hānonis punici libri & nostri ānales prodiderūt. Iuba etiā. Ptolæmei
filius q̄ utriusq; mauritaniæ regno positus ē. Suetonius quoq; pauli
nus summam huic cognitōi imposuit manum qui ultra atlantem p̄ri
mus & pene solus romana signa circumtulit.

Ca. xxxiii.

De mauritania & elephantis:

a Prouintiis mauritaniis tingitana quæ solstitiali plagæ ob
uia ē: quæq; porrigit ad iternū mare exurgit montibus septē
q̄a similitudie frēs appellati fretu iminent. Hi mōtes elephā
tis frequentissimi sūt. Monēt a p̄cipio hoc animantiū genus discere.
Igit̄ elephāti iuxta sēsum humanū intellectū hēnt: memoria pollente
sydeq; seruāt disciplinā: luna nitescente gregatim ānel petunt. Mox as
per si liquore motibus solis exortus qbus possunt salutat. Deinde in
saltus reuertunt. Duo eoz̄ genera sūt. Nobiliores idicat magnitudo:
minores nothos dicunt Cādore dentiū itelligit̄ iuuenta. Quoz̄ alter
sēper i ministerio ē: alteri parci ne hebetatus assiduo repercussu mi
nus uigeat. Si fuerit dimicādū cū uenata p̄munt: pariter cōfligūt ut of
que ut ebore dānato nō regrantur. Hant. n. sibi causā i esse periculi sen
tiunt. Oberrāt agminatim. Natu maxius ducit agmen. Actate pximus
cogit sequētes. Flumen trāsituri minimos ante mittūt: ne maior̄ igref
su alueū atterāt: & p̄fandos dep̄sillis uadis gurgites faciāt. Venerē ante
annos decē foemina: ante. quinq; mares nesciūt. Biēnio coeunt. Qui
nis nec amplius i anno diebus. Nō p̄us ad gregariū nūmeḡ reuersuri
quā uiuis aq; abluant p̄pter foeminas nunquā dimicāt nulla enī mo
uerunt adulteria. Inest illis clamētia bonū. Quippe si p̄ deserta uaga
bundū hominē forte uiderint: ductus usq; ad notas uias p̄bent. Vel si
cōfertis pecoribus occurrit̄: itinera sibi blāda & placida manu faci
unt: ne qd̄ obuiū animal iterimāt. At cōflic̄u fortuito si q̄n pugnatur
nō mediocrē hēnt curā sautioḡ. Nā fessos uulneratoq; in mediū rece
ptant: Cū captiuitate uenerint in manus hoīum māsuescūt hausto or
d i i i

dei succo. Maria trāsmeari naues nō p̄susubeunt q̄ de reditu illis sa-
cramētū luat. Indicos elephātos mauritani timet & q̄si paruitatis suae
cōscii asp̄nāt ab his uideri. Nō ānis decē ut uulgu: sed biēnio ut Aristo
dīffinit utero grauescūt. Nec āplius q̄ semel giginūt: nec plures q̄ singu-
los uiuunt in ānos trecētōs. Impatiētissimi frigoris. Trūcos edūt: lapī
des hauriūt: gratissimas ī cibatu palmas habēt. Odorē muris ul' maxie
fugiūt: babula etiā q̄ a musculis cōtaeta sunt recusāt. Si qs casu chame-
leontē deuorauerit uermē elephātis uenificū oleastro sūpto pesti me-
des. Durissimū dorso tergū ē uentre mollius. Setae hirfutiae nullae. In-
ter hos & dracones iugis discordia. Deniq; insidiae hoc astu p̄parant.
Serpētes p̄pter semitas delitescūt p̄ qs elephāti affluētis callibus euagā-
tur. atq; ita p̄termittis p̄oribus postremos adoriunt: ne q̄ antecesserint
ualeāt ultimis opitulari. ac primū pedes nodis illigāt: ut laq̄atis cruri-
bus īpediāt gradiēdi facultatē. Nā elephāti nisi p̄uenti hac spirage mo-
ra uel arboribus se uel saxis applicāt: ut nisu ac p̄odere nitibūdo attri-
tos necēt angues. Dimicatōis p̄cipua cā ē q̄ elephātis ut aiūt frigidior
in est sāguis & ob id a draconibus auidissimo torrēte captant aestu. De-
niq; nūq̄ iuadūt nisi potu grauatus ut uenis p̄pensius irrigatis maiore
sūmat de opp̄ssis facietatē. Nec aliud magis q̄ oculos detūt: quos solos
ex pugnabiles sciūt. Vel iteriora auriū qa is tantū locus defēdi nō pōt
p̄muscide: Itaq; cū ebiberint sanguinē dū ruunt beluae dracones obru-
unt. Sic utrinq; sūsus cruor terrā ibuit fitq; pigmentū q̄qd soli tinxe-
rit qd cinaberim uocāt. Elephātes italia āno urbis cōditae quadrigēte-
simo septuagesimo secūdo in lucāis primū bello epiratico uidit: & bo-
ues lucanus in dixit. Caesariēsi colōtiae caesaria uest a Diuo Claudio de-
ducta: Bochi p̄sus regia: postmodū subae idulgētia po. ro. dono data:
Inest & oppidū figa: qd habitaculū Siphaci fuit. Nec ab ico sio taciti
recedamus. Hercule. n. illac transeūte xx. qa comitatu eius desuerant
locū deligūt iaciūt moenia. Ac ne qs iposito a se nomie priuat in glo-
riaretur de cōdentium numero urbi nomen datum.

De numida & de urtis in ea Ca. xxxiiii

q̄ Vod ē a flūie anlica numidiae dat huius incolae q̄diu errarunt
pabulatiōibus uagabūdīs nomades dei sūt. urbes in ea q̄ plu-
rime nobiles sed circa eminet. Denichulli purpurario fuco ty-
ris uelleribus cōpata. Ois hāc regio sinibus in zeugitanū limitē deli-
nit Quāpte siluestris ē feras educat: q̄ iugis ardua equos alit. eximio ē
marmore p̄dicat numidici urti forma cāteris p̄stant rabie dūtaxat &
uillis

uillis p̄dioribus. Nā genitura par ē quoquo loco editis eāptinus dī-
xero. Coeūt nō itidē quo quadrupedes aliae: sed apti amplexibus mu-
tuis uelut humanis cōiugationibus copulāt. Desideriū ueneris hyemis
suscitat: secreti honore reuerent mares grauidas & in hisdē licet foueif
Partitis tū per serobes secubationibus diuidunt. Lucinae illis p̄peratus
tēpus est: q̄ppe uterq; trigessimus dies liberat: unde euenit ut p̄cipitata
fēcūditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edūt. q̄bus color
cādidus. oculi nulli: & de festina imaturitate: tātum rudis sanies exce-
ptis unguium liniamētis. Has labendo sensim figurāt: & interdū ad pe-
ctorata fouēt: ut assiduo incubatu calefacte animalē trahāt spiritū. In-
terea cibus nullus. Sane diebus primis. xiiii. matres in somnū ita cōci-
dunt: ut nec uulneribus excitari queāt. Enixe quaternis latēt mēsisibus.
Mox egressae in diē libere tantā patiunt intolerantiā lucis: ut putes obsi-
tas cecitate. Inualidū urtis caput. Vis maxima in brachiis & lūbis. Vñ
interdū positis pedibus insistūt. Insidiant aluearibus apū maxime fa-
uos appetūt. Nec auidius aliud q̄ mella captant. Cū gustauere mādra-
gorae mala moriunt: sed eunt obuiā ne malū iperniciē cōualescat: &
fōrmical deuorāt ad recuperandā sanitatē. Si q̄i tauros adoriunt sciūt
q̄bus potissimū partibus immorentur. nec aliud q̄ cornua aut nares
petunt. Cornua ut pondere defatigent nares. ut acrior dolor sit in lo-
co teneri ore. M. Messala consule. L. Domitius Enobarbus curulis edī-
lis urtis numidicos centū: & totidē aethiops uenatores in circo roma-
no edidit. Idq; spectaculū inter memorabiles titulos annotatur

De aethiopia cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpētibus

onagris heliotropio gēma p̄sillis basilisco simiis Ca. xxxv

Mnis africa a zeugitano pede icipit p̄mōtorio Apollinis fardī

o nia cōtrouersa p̄mōtorio Mercurii. p̄cedēs in frōtē sicānā pin-
de extēta ī duas p̄minētias. Quae altera p̄mōtorium cādidū dē:

altera q̄ ē in cirenaica regiōe sucintē uocāt. ea p̄ sinū creticū opposita
cretae insulae cōtra tenage laconiae excurrit harenis Cathapat mō aegy-
pto insinuata: cui p̄ximi cirenēses extēdit iter duas syrtes qs inaccesas
uadosū ac reciprocū mare efficit. Cuius salis defectus ul' incremēta haud
p̄mtum ē dephendē. ita in certis motibus nūc in breuia rescindit dor-
suosa: nūc aestibus inūdant ingetis. Vt Varro auctor ē p̄ stabiliē ibi ter-
ram uētis penetrātibus subitā uim spiritus citissime aut remouere ma-
ria aut resorbere. Ois hāc plaga ab aethiopia & terminis asiae tigri flu-
mine qui nilum parit ab hispania freto scinditur latere quo ad meri-
d iiii

diē uergit fōtiū inops est & in famis siti. Altrinfecul quā septentrionē
patitur aquarū larga in agro bizanceno qui patet passuum uel ampli
us ducētis milibus glebis illa præpinguibus ut iacta ibi semina cum in
cremento centesimæ frugis renascantur. Externos in ea plurimos con
uētasse argumētū de urbibus & locis dabimus. Boron promontoriū
quod a quilonē credit græci aduenæ sic uocauerunt hypponē rhegiū
postea dictū. Itē hipponē alter de interfluente freto diarthū nūcupatū
Nobilissima oppida egræ græci cōdiderūt. clypeā ciuitatē sicili extru
unt & aspida primū noīant. uēriā etiā i qua Vēris ericinæ religioe
trāstulerūt. Athei tripoli lingua sua signāt de triū urbiū numero. i. sa
brate leptis Magne e Philenis scribus ad laudis cupidinē graiū uocant
datū hadrimētō atq; carthagini auctor ē a tyropopulus. Sed quæ su
per cartagine ueraces libri pdiderūt hoc loco reddā Vrbē istā ut Cato
in orōne senatoria autumat cū rex lapō rē in libya potiretur. Elissa
mulier extruxit domo scēnix & carhadā dixitq; d̄punico of exprimit
nouā ciuitatē. mox sermō uerso in uerbis punicū & hæc Elissa & illa
carthago dca ē Quæ post ānos septigētos trigintaseptē excidit q̄ fuer
at extructa. Deide a C. Cracco colōis italicis data: & iunonia ab eo dī
cta: aliquātiſper ignobilis humili & lāguido statu. Demumū iclarita
te secūda cartaginis iteriectis centū & duobus ānis. M. Antonio P. Do
lobella cōsulibus enituit. alter post urbē romā terrarū decus. Vex ut
ad affricā redeā ipsa suo cigit angulo Interna eius plurimæ qdē bestia
sed p̄cipaliter leones tenet: Qui ut aristotiles pibet soli ex eo genere
quod dētātū uocat uidēt protinus atq; nascunt. Hogetrifariū genus scri
bitur Nā breuiore & iubis crispi plexq; ignaui sūt & imbelles Lōgio
res & coma simplici acres magis ac potētē. At hī quos creant pardi in
plebe remanēt iubarū iopes pariter omēs parcūt a lagina primū qui al
ternis diebus potū. alternis cibū capiūt ac frequēter si cōcoctio nō est i
secuta solitæ cibationi supponant diē. Tūc; carnes iusto amplius de
uoratys cū grauant i fertis i ora unguibus sponte p̄trahūt. Sane & cū
fugiēdū est in facietate diē faciūt. Senectā defectio probat dētium. Nā
clemētia inditi multa sunt Prostratis parcūt. In uiros potius q̄ foe
minas læuiūt Infātes nō nisi i magna fame perimūt nec a misericordia
separūtur Assiduis deniq; exēplis patet eos pepcisse: cū multi cāptiuo
rū aliquot leonibus obuii itacti repatriauerit. Getulæ et mulieris nom
Iubar libris cōprehensū. est: quæ obtestata occurātes feras impunis re
diit. Auerſi coeūt: nec hī tātū sed & lices & camelli & elephāti & rhino

definiunt

cērotēs & tygrides Leænæ foetu p̄mo catulos q̄nq; edūt Deide p̄ singu
los partus numerū decoquūt ānis in sequētibus. Sed postremo cū ad
unum materna foecūditas recidit: ut ultimo singulos p̄ creant steriles
fiunt in æternū. Animos leonū frōs & cauda indicat: sicut motus equi
ni de auribus intelligūtur. Dedit. n. hæc signa genorossissima cuiq; na
tura. Vis sūma ipectore est: firmitas in capite præcipua. Cū premūtur
a canibus cōtēptin recedunt subsistētēsq; interdū ancipiti recessu disti
mulāt timorē: idq; agūt si in cāpis patētibus ac nudis urgeātur. Nā si
uestribus locis quasi testē ignauiæ nō reformidātes quāta possūt se fu
ga subtrahūt. Cū in sequūtur nisum saltu adiunāt: Cū fugiūt nō ualent
salire Cradiātes mucrones unguium uaginis corporē claudūt: ne acu
mina attritū tūdant hoc adeo custodiunt ut nō nisi auerſis faculis cu
rāt. Septia uenātibus obtutu terrā cōtuent. quo minus cōspectis uena
bulis terrātur. Nūq̄ limo uident: minimeq; se uolūt aspici. Cantus gal
linaceoz & rotarū timent strepitus: sed ignē magis. Lentophanas acce
pimus uocari bestias modicas: quæ capite eturunt ut earū cineris alper
gineus carnes p̄olutæ iactēq; per cōpita cuncurrētū semitaz leones
nocētis iqtuluncūq; ex illis sup̄serint. Proterea leones naturali eas pre
mūt odio atq; ubi facultas data est morsu quidē abstinēt sed dilāiatas
exaiant pedū nisibus. Spectaculū ex his romæ primus edidit Seuola
Publi filius i curali ædilitate. Hiēnā quoq; mittit affeica: cū cum spi
na riget collum continua unitati flexi nequit nisi toto corpore circū
acto. Multa de ea mira primūq; sequit stabula pastorum & audito assī
duo addiscit uocamē quod exprimere possit imittatione uocis huma
næ: In hominē actu accitū noctu læuiat. Vomitus quoq; mētē huma
nos falsiq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenan
tes umbra eius dum insequūtur cōtingerit latrare nequeūt uoce p̄cita
Eadē hiēna inq̄sitiōe corporē sepultoz busta eruit: propterea p̄mpti
us est marē capere Foeminis. n. igenita ē calidior astutia. Varietas mul
ta in est oculis: oculozq; mutatio. In quoz pupillis lapis Inuenit hiē
dicūt braditū illa potestate cuius hoīs fuerit linguæ subditus predicat
futura Verū hiēna quodcūq; aial ter lustrauerit mouere se nō potest.
Qua p̄pter magicā sciam iesse ei pronūciauerūt. In athiopia p̄te co
it cū læna uñ nascit mōstz cui corococte nom est. Voces hoīm & ipa
piter affectat. Nūq; cohibet acie orbiū sed i obtutu sifi uictatione cōten
dit. In ore gigiaua nullatēs unus atq; p̄petuus q̄ ut nūq; reudat natura
liter capsulaz mō claudit. Interrea q̄ coeūt herbatice eadē africa onaz

De hi

dicunt
Stus
// cracu
plinyo

gros hēt. In quo genere singuli iperitat̄ grēgibus foeminay. Aemulos
libidinis metuunt: Inde ē qd̄ grauidas suas seruāt ut i editis maribus
q̄si facultas fuerit generadi spē morſu detrūcēt. Quod cauētes foemīay
in secessibus ptus oculū Africa serpētibus deo foecūda ē ut mali hu
ins merito illi potissimū palma det. Cerasse p̄fert quatrīgemia cornicu
la quoz ostētatione ueluti esca illicitas aues pimūt. Nā reliqua cor
poris de in dustria haēnis tegit: nec nullū iudiciū sui p̄bēt: nisi ex ea
pte qua iuitatis dolo passeribus necē perpetua aucupent. Amphibia
na cōsurgit i caput geminū: quoz alterū i loco suo ē: alterū in ea pte q̄
cauda. Quae cā efficit ut capite uterq; sexus nitibundo serpattractibus
orbiculatis faculi arbores subeūt e q̄bus uī maxia turbinati penetrāt
aīal quodcūq; obuiū fortuna fecerit. Scithale tāta p̄fulget tergi ua
rietate: ut notay gratia uidentes referret. Et qm̄ reptādo pigrior est:
quos assequi neq; miraculo sui capiat stupentes. In hoc tñ squamaze
nitore hyemales exuias prima ponit. Plures diuersay: aspidū species
uey dispes effectus ad nocēdū. Dispas siti iterficit. Hippanale somno
necat teste ē Cleopatra emī ad mortē abay: uirus qm̄ medelas admit
tit minus fame metet. Hemorrois morſu sanguinē elicit: & dissolutis
uenay cōmertis q̄cqd̄ animay est euocat per cruorē. Præster quē p̄cu
serit distēdit: enormiq; corpulētia necat: extuberatos ictus sopi stat in
putrendo sequitur. Sūt & hamodite. Est cenchris. elephātie chersidri
ca. Moderacōtes postremo q̄tus nominū tātus mortium nūerus. Nā
scorpiōes stinci lacertiq; uermibus nō serpētibus ascribunt. Mōstra
hæc si bibāt clēmētius feriunt. Habēt affectus nō temere nisi cōiuges
euagantur. Capto altero uel occiso uter supersuerit efferatur. Subtilio
ra sūt capita foeminis. Alui tumidiores. peltis nocētior. Masculus aq̄
lī teres est: sublimior etiā mitiorq;: igitur anguibz uniuersis hebes ui
sus est. raro in aduersum contuentur. Nec frustra cum oculos non in
fronte habeant sed in tēporibus: adeo ut citius audiant q̄ quid aspiciāt
De gemma heliotropio inter athiopiam africā cyprum certamē fuit
quae nam mitteret generis huius eminentissimam. Deprehensumque
est documētis plurimis athiopicam aut libycā palmam tenere: uiridi
colore est non ita acuto: sed nubilo magis. & represso stellis puniceis
superparfa. Causa nominis de lapidis est effectū & potestate lapidis.
Deiecta in labris æneis radios solis mutat sanguineo percussu septa
extraque aquam splendorem aeris abiicit & auertit. Etiam illud posse
dē ut hærbā eiusdē nomis mixta & p̄catatōibus legitimis cōsecratur
cum

eū a quocūq; gestabit subtrahat uisibus obuioz. Inter syrtes quīs terra
p̄gentibus iter syderibus destinaf: nec aliter cursus patescit. Nā put̄ is
soli faciē aura mutat. & minimo licet uēto tantā diuersitate flatus effi
cit. ut subinde p̄nerſis syrtibus locoz nulla īdicia agnitioni relinquāt.
cū mō q̄ fuerāt tumulis ardua in ualles residūt. Mōdo q̄ uallibus p̄ssa
cœtu pulueris aggeratur. Ita. n. cōtinens natura maris uī patit̄: nec in
terest ubi potius sint. p̄ cellay: cū ad exitū uiantū elemētis cōgruētibus
in terris flabra sæuiāt i mari terray. Vtrayq; syrtes ducētis quinquaginta
milibz pass. separatur: aliquāto clēmētior q̄ minor est. Cn. denique
Seruilio C. Sempronio consulibus inter hæc uadosa romanam classē
impune accepimus p̄fretasse. In hoc sinu mene insula post mintur
nenses paludes C. Mario fuit latebrā. Supra garamantas p̄silli fuerūt
contra noxium uirus muniti. incredibili corporis firmitate: soli mor
sibus anguim non interibant: & quāuis dente lœtali appetiti incorru
pta durabāt sanitate. Recentes etiam editos serpētibus offerēbāt. Si es
sent partus adulteri matrum crimina plectebantur interitu paruuloz
Si pudici probos ortus a morte paterni sanguinis priuilegium tueba
tur. Sic originis fidem probabant uenenis iudicantibus. Sed hæc gēs
interiit a nasamonibus capta: neq; quicq; aliud præter opinionem de
uestigio nominis sui p̄silli reliquerunt. Nasamonitem lapidem nasa
mones dant sanguinē uniuersū nigris uenulis adumbratū. In intimo
recessu syrtis maioris circa phylenorum aras lotophagos fuisse dixi
mus. Nec incertū est a phylenorū mari nō procul palus est quā triton
amnis influit Vbi speculatā se artiu mdeam crediderunt. Maior syrti
ostentat oppidū. Cirenas uocāt qd̄ Bathias lacedemonins olympia
de q̄nta & q̄dragesima rege Martiores romanas tenēte: anno post tro
iā captā quingentesimo & octogesimo sexto cōdidit. Que domus Cali
machi poetay fuit patria. Inter hæc oppidum & templū. Hammonis
milia passuum trecēta sunt. Templo sōs p̄ximat soli sacer. Quī hu
moris nexibus humum stringit fauillā etiā in celsitē solidat: in qua gle
ba nō sine miraculo lucus uiret undiq; secus agris arentibus. Illic & la
pis legitur Hammonis uocāt cornu. Nam ita tortuosus est & inflexus
ut effigiē reddat cornu arietis. Fulgure aureo est præ diuina sōnia rep̄
sētare dicitur subiectus capiti incubantiū. Est arbor ē melops nomine
ex qua profluit lētus humor quē a loco hāmoniacū nō iamus. Apud
cirenēses præterea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto hærbī
do magis q̄ arbusto. cuius e culmo exudat æstatis tēpore pingue rosū

alte

he libenu

uli

hale

ides

psus

ppanale

emorrois

stet

dum; idq; pascētū hircoꝝ; ihæret barbulis. Vbi cum atefactum inoleuit guttis stiriaci legitur ad usum mēlag; uel medelæ magis. Dicitur est primum syrpicam quoniam manet in modum lacteum. Deinde usu deriuante laser nominatum. Quæ germina initio barbaricæ impressionis uastatis agris. Postea ob intolerandum uectigalis nimietatem ferme penitus ipsi accolæ eruerunt. Cirenis ab leua africa est: ab dextera ægyptus: a fronte sæuum & importuosum mare: a tergo barbaroꝝ; uariæ nationes & solitudo inaccessa incultaq; & squalens quæ basilicum creat malum in terris singulare. Serpens est pene ad semipedem longitudinis: alba quasi mitrula. Lineatus caput nec hominum tantum nec aliorum animantium exitiis datus. Sed terræ quoque ipsius quam polluit & exurit: & ubicunque ferale fortitur receptaculum. Denique extingit hærbas: necat arbores: ipsas etiam corrumpit aurafita ut in aera nulla alitum impune transuolet infecta spiritu pestilentis. Cum mouetur media corporis parte serpit: medie arduus est & excelsus. Sibilum eius etiam serpentes alii perhorrescunt. Et cum acceperit fugam quæque quoquo possunt properant. Quicquid morfu eius occiditur: non depascitur. Fera non attrahat ales. Mustellis tantum uincitur: quas illic homines in ferunt cauernis in quibus dilitescat. Vis tamē nec defuncto deest quidem. Deniq; basilisci reliquias amplo sextetio pergamini comparauerūt ut ædē Apellis manu insignem nec aranæ intexerent: nec alites inuolarent cadauer eius reticulo aureo suspensū ibidem locauerunt. Circa extimū syrtium illarum berenicem ciuitatem aluit lethon amnis inferna ut putant inundatione prorumpens: & apud pristinos uates latex memoratus obliuionis. Hanc beronicē muniuit quæ Ptolæmeo tertio fuit nūpta: & in maiori syrti locauit. Omnem autem latifundum quod inter ægyptū æthiopiā libyamq; diffunditur quamcunq; lucis opacum est uarium impleuit simiarum genus. Nec quisquā offensus nomie cognitiōe grauet. Enim uero opere precii ē nihil omittere: in quo naturæ spectāda sit pudentia. Vulgus simiag; in his q̄s passim uidemus nō sine ingenio æmulādū: quo facilius in manus ueniūt. Nā dū auidæ uenantiū gestus affectant: relicta cōsulato uisci unguilla: qd̄ mēdacio factū uidēt oculos suos obliuūt. Ita uisu obducto pronū ē eas corripī. Exultant noua luna. Tristes sūt cornuto & caun sydere. Immoderate foetus amat adeo ut catulos facilius amittat: quos ipēdio diligūt: & aī se gestat: qm̄ neglecti pōe matrē semper hæret. Circopiteci caudas hēnt. Hæc discretio est inter p̄us dictas. Ce

nocephali & ipsi sūt enūmero simiarum in æthiopiæ partibus frequentissimi uolenti ad saltū fieri morfu nūq̄ ita māueti ut nō sint magis rabidi. Inter simias habētur & sphinges uillosæ comis: mammis promiulis ac pfūdis dociles ad feritatis obliuionē. Sūt & quas uocāt satyros facie admodū grata: gestaculatis motibus inquietæ. Callitricēs toto pene aspectu a cæteris differūt. In facie barba est: lata cauda. Has capere nō est arduū sed proferre rag;. Neq; enim uiuūt ī altero q̄ methypico hoc est suo cælo. Ca. xxxvi

De amatibus & asbitis

Inter nasamonas & trogloditas gēs amātem est quæ salibus domos extruūt: quos in modū cautiū e mōtibus excitatos ad usum ediūce mētiis uētūt struitibus. Tanta ibi huiuscuenæ copia est ut tecta faciāt e salinis. Hi sūt amates q̄ cōmertiaicū trologytis habent Carbūculi gemæ citra amates propriores nasamonibus. Albitæ lafe re uiuūt: hoc alūtur hoc illis dulce est. Ca. xxxvii

De āgramātibus & ifula gauleon

Garamātū oppidū est debris fōte miro q̄ deniq; alternis uicibus die frigeat: nocte ferueat. ac per eadē uenag; cōmertia in terdū ignito uapore æstuet Interdū glaciali horrore algescat Incredibile memoratu ut tā breui tēporis circulo natura tā difonā sui faciat uarietate. Idq; qui p̄cōtrari uelit tenebris ī esse fluorā illi eteram facem credat. Qui rimetur die brumales scatebras nunq̄ aliud existimet q̄ p̄petuo rigere. Vnde non immerito p̄ gētes debris iclyta est. Cuius aquæ & cælesti uertigie mutāt qualitātē quā uis cōtrouersa sydege disciplinē. Nā cū mūdū a calore uesper tēperet ab occasu icipit ira icalefcere ut ī tactū abstineas noxiū sit cōtigisse. Rursum cū ortus solis ī cāduerit: & radiis ferue facta sunt oia: sic glaciales enomit scaturigines ut hauriri etiā a sitiētibus nō queat. Quis ergo nō stupeat fontē qui friget calore: calet frigore. Garamaticæ regionis caput garamana est: ad ad quā iter diu inextricabile fuit & inuiū. Nā latrone p̄teos haerenis opiebāt ut tāposali fraude subductis aq; ī fame & siti ites submoueret accessus uiatiū. Sed Vespaliano p̄cipe bello quod cū oenēlibus gestū est difficultas hæc interiit compēdio spatii breuoris repto Garamātas Cornelius Balbus subegit: & primus ex ac historia triūphanit primus sane de externis ut pote q̄ gadibus genitus accessit ad gloriam nomis triūphalis. Armēta gētis istius obliq; ceruicibus pabulant. Nā si recta ad pastū ora dirigāt officiant p̄na ī hunū cornua & obnixa. Ex

pte qua cereina ē accepimus gauleon insulā. In qua serps neq[ue] nasci
neq[ue] uiuit inuectā propterea iactus ex ea quocūque gētiū puluis arceat
anguel. Scorpiones supiactus illico perimit.

De ætiopibus & eorū mirabilibus. Ca. xxxviii

Ætiopes & Atlaticę gentes tygri flumine dinidunt: quā partē
a putāt nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætextitur Anima
lia eadē ed r. Isdē tēporibus exundat. Intra ripas tūc quoque
redit eū cōtentus est aluo suo nullus. Garamaticę æthiopes matrimo-
nia priuatim nesciūt. Sed oibus uulgō in uenere licet. Inde est q[ue] filios
matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reueren-
tiam est. Quis enim uerum patrem nouerit in hac luxuria incesti lasci-
uientis. Ea propter gramantici ætiopes inter omnes populos dege-
neres habent. Nec immerito qui afflictā castitatis disciplina successi-
onis notitiam ritu improbo perdidit. Nomen ætiopū late patet
in parte a ricanā. Quam a meroe diuitt libya. Plurimę eorum suūt
& uarię nationes. Harū numero nomades cinocéphalorū actē ui-
uant. Suerboti lōgi sunt ad pedes duodecim. Azachei: captos uenati
bus elephātos deuorāt. Apud sabaes nulla est aurita quadrupes: nec
elephāti quidem his proximi sūmam regię potestatis eam tradūt de
quorū motibus quidā imperite angur anturmaritimos ætiopias quā-
ternos oculos dicunt habere: Sed fides alia est. Illi denique quod & ui-
dent plurimū: & manifestissime destināt: iactus agitatę. Occidentem
uersus agri ophagi tenēt q[ue] solas pantherarū & leonum carnes edunt.
Rege præditi: cuius in frūte oculus unus est. Sunt & paphagi: quibus
esca est quicquid mādi potest: & omnia fortuū rīgignētia. Sūt antro-
pophagi: quorū mores uocam sonat. Einomologos aiūt habere cani-
nos rictus & prominula ora. Artabaitę proni atq[ue] quadrupedes. nec
secus ac fere sine sedibus euagant. Confines mauritanie certo tēpore
locustas terrestres l: gunt duratasq[ue] salugine ī presidiiū uita sola hēt
Sed ex illis quadragesimū æui aunū nullus supgredit. Ab oceani astu
ad merosem quā insulā amplexū primo nilus facit: milia passuū sexcē
ta triginta sūt. Ultra meron sup exortū solis macrobiū æthiopes uocā-
tur: Dimidio. n. eorū ptensior est q[ue] nostra uita: hi macrobii iustitiam
colunt: amāt æquitatē plurimum ualent; robore: præcipua decet pul-
chritudine: ornant ære. auō uincola faciūt. Noxiog. locus apud eos
est heliatropera opiparis epulis semp[er] refectus q[ui]bus indifere oēs ue-
scuntur

scunt. Nā etiā diuinitus eas augeti ferūt Et ēt ibi lacus quo p[er]fusa cor-
pora uelut uliuo nitescūt. Ex hoc lacu potus saluberimus sane adeo l[ib]e-
gdus ē ut ne caducas qdē uehat frōdes: sed illico folia lapsa ad sudū d[omi]-
nitat laticis tenuitate. Ultra hos desertę ī humanarūq[ue] felicitudines ad-
usq[ue] arabicos sinus. Deidē in ultimis orientis mōstruosę gentiū facies
Alia sine naribus æquali totius oris planitie ī formes habent uultus:
Alii cōcreta ora sūt modicoq[ue] tantū foramine calamis auenarū passus
hauriūt Nonnullę linguis carēt: in uicē sermonis utētes nutibus mo-
ribusq[ue]. Quædā existis nationibus ante Ptolamēū Latyrū regēę gipri
incognitū habuerūt ignis usū. Aethiopia omnis ab oriente hiberno ad
occidentē hibernū tenet quicquid eius est sub meridiano cardine lucis
nite. Qui maxime uirent hyeme. A meridiana parte mons editus ma-
ri imminet ingenio igni peræternū feruidus & in quietus iugis flagrā-
tibns. Inter quę incēdia iugis æstus draconū magna copia est. Porro
ueris draconibus ora pua & ad morsus nō dehiscētia: sed arctē fistu-
lę per quas & trahunt spiritus. & linguas exerunt. Quippe nō indēti-
bus uim sde in caudis habent: & urbere pōtius q[ue] rictu nocent. Excidit
e cerebris draconias lapid. Sed lapid nō est nisi detrahāt uinētibus. Nā
si obeat prius serps cū anima simul euanescit duricies soluta. Vsu ri-
us orientis reges præcipue gloriātur quāquā nullū lenociniū artis ad-
mittat soliditate: & quicquid ī eo nobile est non ma manus faciūt: nec
alterius q[ue] narurę candos sit quo resuceat. Auctor Sotifagus gemmā
hanc etiā sibi uisā scribit. & quibus intercipiatur modis edocet. Præstā-
tissimi audacia uiri explorāt anguim fōueas & receptus. Inde presto-
lasi ad pastū exeūntes preteruēctique parctis cursibus obiciūt gra-
mina medicata quantū potest ad incitandū saporem. Ita somno ob si-
tis e capitibus excant lapides: & de manu biis precipitis ausi prædam
reuehunt temertatis plena sūt. Et quibus quam nabū uocāt nos came-
lopardalū dicimus. Collo equi simile. Pedibus bubalinis. Capite ca-
melino. Nitor rutilo Cādidū maculis supsparsi. Hoc animal. Romę
circensibus dictatoris Cæsaris primū publicatū. hisdem ferme tēpori-
bus illic exhibita monstra sunt cefos appellāt. Quorum pesteriores pe-
des crure & uestigio humanos artus mentiunt: priore perinde homi-
nū manus referūt. Quę tamē. a nostris nō amplius q[ue] semel uisa sunt
Ante ludos. Cui Pōpei rhinocerotem Romana spectacula nesciebāt
Cui bestię color bŭxus. In naribus cornu unicū & repandū. Quod
subinde attritum cantibus in mucronem excitat: Eoque aduersus

oceano
Meroe
Passuū

Elephātos præliatur par ipsis prope lōgitudine. breuior eruribus: na-
tarali tælo aluū petens: quam solā intelligit iētibus suis per uiam. lux
ta ty grim fluum catoblepas nascitur modica atq; iners bestia: caput
prægrauæ ægreferens: aspectu pestilēti. Nā gul i oculis eius ostēderint
protinus uitā exuūt Formicæ ibi ad formā canis maximi harenas au-
reas pedibus eruunt quos leoninos habēt: quas enstodiunt ne quis a-
ferat: captatēq; ad necem prosequuntur. Eadē æthiopia mittit clicao
nē lupum ceruice iubatū: & tot modis uarium ut nullū illi colorem di-
cāt abesse. Mittit & paradrū bonum magnitudine: bisulco uestigio ra-
molis cornibus capite ceruino ursino colore: & pariter uillo profūdo
Hūc paradrū affirmāt habitū metu uertere: & cum dilitescat fieri ad
similitudinem cuiuscūq; rei proximauerit siue illa saxo alba sit seu frute
to uirēs siue quā aliā præferat qulitatē. Faciūt hoc ide in mare polidi
In terra cameleontes. Sed & polipus & cameleō glabra sūt ut possit
tutis leuitate speculi modo proximantia æmulari. In hoc nouū est &
est & singulare hirsutia pili colore uices facere. Hinc euenit ut difficul-
ter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est quod In saliedo ita ni-
sus habent alitis ut non magis proficiant cursu q̄ meatu. Homines ta-
men nūq̄ impetunt. Bruma comati sunt: æstate nudi. thoas uocāt. Hi-
stris quoq; inde locifrequētissima erinacis similis. Spinis tergum hispi-
da. Quas plegq; laxatas iaculatione emittit uolūtaria: ut assiduis acu-
legē nymbis canes uulneret in gruētes. Illius cæli ales est pegafus. Sed
hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopa quoq; auis ma-
ior aquilis cornibus arietinis præferēs armatū caput. Aethiopes legūt
cinamū. Id frutetum situ breui nascitur: ramo humili & represso: nūq̄
ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracillius puenit eximiū magis du-
citur. Quod i crassitudinem extuberatur despectui est. Vegē legitur p
sacerdotes hostiis prius cælis: Quas cum litauerint obseruatur ut mel-
lis nec ortum solis nisi anticipet nec egrediat occasum. Quisquis prin-
cipatum tenet sarmentoz aceros hasta diuidit. quæ sacra est i hoc
ministerium. Atq; ita portio manipuloz soli dicatur: quæ si iuste diui-
sa est sponte incenditur. Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hiacy-
tus inuenitur. lapis preciosus: si quidem iuculspabilis inueniat. Est eni
uitiis nō parce obnoxius. Nā plegq; aut uiolatio diluitur: aut nubilo
obducitur. aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus i illo te-
nor: si nec dēsiore fuco sit obtusior: nec propensa perspicuitate dete-
or. sed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ moderatū suauiter
florē

florē trahit: hic ē q̄ sentit auras: cū cælo facit mutationē: nec æq̄liter
rutilat: Cū aut nubilosus ē aut serenus dies p̄terea in os missus magis
friget. Sculpturis certe minime accommodatus: ut q̄ attritū respuat: nec
tū penitus iunctus est. Nā adamate scribit & notat. Vbi hiacyntus ibi
& crisoprasus apparet. quē lapidē lux celat. Prodit obscurz hoc. n. est
i illo diuersitas ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ipso solo sumimus
emathitem rubore sanguineo: ac propterea emthites uocatus.

De ultimis gētibus libyæ.

Ca. xxxviii

Vod ab atlāte ad usq; canopitanū hostiū pāditur. Vbi libyæ fi-
nis est & ægyptiū limen dictū a Canopo Menelai gubernato-
re sepulto in ea insula q̄ hostiū nili facit gētes tenēt dissonæ. q̄
in auis solitudis secretū recesserūt. Ex his atlātes ab humano ritu pror-
sus exulāt. nulli ppriū uocabulū: nulli speciale nomē. Diris uultibus
solis ortus excipiūt. Diris occasus psequunt. Vstiq; undiq; torrentis
pligæ sydere: oderūt deū lucis. Affirmāt eos sōnia nō uidere & abstru-
re penitus ab aialibus uniuersis. Troglodytæ specus excauāt: illis tegū-
tur: nullius ibi habēdi amor: a diuitiis paupertate se abdicarūt uolūtaria
Tantū lapide uno gloriant quē excōthaliton uocāt tam diuersis notis
sparsū ut sexaginta gemmæ colores in paruo eius orbiculo desphen-
dant. Isti carnibus uiuunt serpentiū. ignariq; sermōis stridūt potius q̄
loquūtur. Augulæ uero solos culūt inferos: sōeminas suas p̄mis nocti-
bus nuptiæ adulteriis cogāt patere mox ad ppetnā pudicitia legibus
stringunt seuerissimis. Gamphantes abstinēt proeliis: fugiūt cōm er-
tia: nulli se externo misceri sinūt. Blemyas sed nō eos q̄ uicina rubro
mari incolunt credūt trūcos nasci pte q̄ caput ē. os tū & oculos habere
in pectore Satyri de hominibus nihil aliud pferūt q̄ figurā. Egypanes
hoc sūt qd̄ pingi uidemus. Himātopodes flexis nilibus cruce repunt
potius q̄ incedunt: & pergunt usum lapsu magis destinant q̄ ingressu
Pharusi cum Herculi ad hesperidas pergenti forent comites itineris
tedio hic resederunt. Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ sunt in eo.

Ca. I.

Egyptus a meridie introrsus recedit quo ad p̄tendāt æthiopes
A tergo inferiore eius partē nilus circumfluit: q̄ scissus a loco cui
delta nomē ē ad insulæ spatia amplectit iteramina & incerto pe-
ne fonte decurrēs p̄ditur ut loq̄mur. Originē hēt a monte inferioris
mauritanie q̄ oceano p̄pinquat. Hoc affirmāt libri punici: hoc subā
regē accepimus tradidisse. Iḡ p̄tinus lacū efficit quē nilidē dicūt. Nilū

aut iam inde esse cōiectant. q̄ hoc stagnū hærbas: pisces: beluas nilmī
tus. peret q̄ in nilo uidemus. At si qm̄ mauritaniā uñ ei origo ē aut ni
libus densioribus aut hincubris largioribus irrigat incrementa exun
dationis in ægypto augeant. Sed effusus hoc lacu harenis sorbet: & cu
niculis cæcis abscondit. Deinde in casariensi præpens amplior eadē
indicia præfert: quæ in exortu notauimus: Rursusq̄ subdidit: nec prius
reddidit q̄ post interualla itineris extēti cōtingat æthiopus. Vbi exit ni
grū facit fluiū quē supra diximus eē terminū limitis Africæ. Ascipū
eum inde gentes uocant. s. aqua e tenebris profluentē. Multas magnas
que ambit insulas. Quæ pleræq̄ sunt tā diffusæ: uastæq̄ magnitudi
nis ut uix eas dieq̄ quinq̄ cursu prætermittat: quāuis concitus ibi feratur.
Nobilissima eaz̄ est meroc circa quā diuisus dextro a luo ascapores
leuo astabores actapores nominant. Tūc quoq̄ emersus magna lon
ginq̄ loca cū primū occurritibus scopulis asperas: tantis agmini
bus extollit inter obiecta rupiū ut ruere potius q̄ manare credat. De
numq̄ a cataracte ultimo tutus est. Ita enim quædā claustra eius ægy
ptii nuncupauerūt. Relicto tñ hoc pone se nomine quo tygris uocata
mox in offensus meat septē hostiis: cōdit in meridiē uersus: excipit ægy
ptio mari. Ignari sydeq̄ uel locoz̄ uarias de excessibus eius causas de
derūt. Alii affirmāt ethelias nubiū densitatē illo cogere: uide amnis hic
auspicatur: ipsumq̄ fontē superno humore sublatū tantā inūdationis
habere substantiā: quātam bibula ad liquore nubila subministrauerit
ferūt alii q̄ uentoz̄ flatibus repercussus cū fluorem solitæ uelocitatis
nō queat promouere: aquis in arcto luctantibus in tumescat: & quāto
impēlius cōtrouertit spiritus repugnauerint: tāto excelsus sublimari
in altitudinis uertices repercussā celeritatem: qm̄ nec solitus extenuet
cursus alucam: & stipato iam flumine uenis originalibus torrentium
pondera superueniant. Ita cōcordi uiolētia hinc urgentis elemētū: hic
relistentibus undis exultatibus molem colligit: quæ excessus facit: Nō
nulli affirmāt fontē eius qui fialus uocatur syderum motibus excitari
extractumq̄ radiis candentibus cælesti igne suspendi. non tamen sine
certa legis disciplina hoc est lunis cōceptantibus Vez̄ omnem excessus
originem de sole fieri: primāq̄ exultantiam tumoris concipi cum per
cæcrum soluebatur. Postmodum triginta eius partibus euolutis ubi in
gressus leonē ortus sirios excitauerit propulso omni fluore tantā uim
amnis erumpere. Quod tempus sacerdotes natalem mundi indicauer
runt. id est in. xiii kalen. augustas & undecimū diem deinde reuocare
exitus

exitus uniuert o cō in uirginē trāseat: penitusq̄ iter suas ripās capef: eū
librā sit ingressus. Hoc etiā aditū pariter eū nocere siue abndātus ex
æstuet: siue partins: qm̄ qui se exiguitas minimū fecūditatis apporet.
Propērior copia diuturno humore culturā morat. Maxios deide exi
tus eius duo de uiginti cōfurgere iustissimos: sexdecim tēpera: nec in
quindecim abesse puentus fructuarios. Sed q̄quid intra fit famē face
re. Dāt illi etiā hoc maiestatis ut portēdat futura argumētantes qm̄ qui
de pharalico bello nō fuerit egressus quinq̄ ulnas: iam illud palā ē q̄
solus ex amnibus uniuertis nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ eē
incipit a tyene: in q̄ fines æthiopū: & inde usq̄ dū mari intimatū nō
men tenet iter oia q̄ ægyptus habet digna memorata: p̄cipue bouēmī
rantur apim uocat. Hūc ad instar colunt numinis: insignē notæ albæ
macula q̄ dextra lateri eius ingenita corniculātis lunæ refert faciē. Sta
tutū æui spatiū ē qd̄ ut affuit: p̄fundo sacri fōtis immerfus necat: ne di
em longius trahat q̄ licebit: mox alter nec sine publico luctu requirit:
quē repertū centū antistites memphim prosequūt. Ut incipit sacris
ibi incitatus sacer fieri. Delubra q̄bus succedit aut incūbat mistice tha
lamos nominat. Dant oia manifestantia de futuris illud maximū si de
cōsulentis manu cibū capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris
dextrā prodit ingruentia. Nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri
apim gregatim sequantur: & repente uelut lymphatici uentur: p̄cinūt
Bos illi: fœmina ostenditur in anno semel & ipsa non absque certis in
signibus qua inuenta & oblata est eadē die neci datur. Apis natalē mē
phitici celebrant: factu aureæ pateræ quā proiciunt in nili statum gur
gitem hæc solennitas per septem dies agitur. Quibus diebus cum sa
cerdotibus qualdam crocodilli inducias habent: nec atrectant lauan
tes. Verum octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita sœuien
di licentia solitam resumunt: atrocitatem. Crocodillus malum
quadupes: & in terra: & in flumine pariter ualet: linguam non ha
bet. Maxillam mouet superiorem: Morsus eius horribile tenacitæ
te conueniunt stipante sedētium serie pectinatim. Plerumq̄ ad. xxx.
ulnas magnitudinis eualescit. Qualia anseris edit oua. Metatur locum
nido naturali prouidentia nec alibi fœtus premitur q̄ quo crescentis
nili aquæ nō possunt peruenire: In partu fouendo mas & fœmina uiz̄
cēs seruāt. p̄ter hiatū oris armatus est etiam unguium imanitate. Hoc
tibus in aqua degit. per diem humi acquiescit. Circūdatur maxime cu
tis firmitate in tantū ut ictus quouis tormento adactos tergoze repere

cutiat. Strôphilos auis paruula est ea dum redimias escarę affectat os
beluę huiusce paulatim scalpit. sensim scalp purigine blandiente aditū
sibi in usque fauces facit. Quod enchydrus cōspicatus penetrat beluā
populatisq; uitalibus erosa exit alno Est & delphinū genus ī nilo: quo
rum dorsa serratus habent cristas. Hi delphini crocodillos studio elici
unt ad natandū. demerisq; astu fraudulēto tenera uentriū subternatan
tes secāt: & interimūt. Præterea habitāt in insula nili homines forma
per exigui: sed audacia couisq; pditi: ut crocodillis se offerant obuios.
Nā hęc mōstra fugiētes insequunt: formidāt resistētes. Ergo capiunt
subactiq; etiā intra aquas suas seruiunt: & per domiti metu ita obsequū
tur: ut immemores atrocitatis uictores suos in eqtantis dorso uehant.
Hanc ergo insulā & hęc gentē ubicūq; inditio odoris plēserint pcul fu
giūt. In aqua obtusus uidēt: in terra acutissime. Hyeme nullū cibū ca
piunt. Quinctiā q̄tuor menses a cœptu brumę inedia exigunt. Sinci
quoq; circa nilū frequētissimi: crocodillis equidem similes: sed forma
modica & angusta. Veg; ad opē salutarē nō qualibet necessarii. Medē
tes q̄nippe ex his pocula inficiūt. quibus & stupor excitetur: & ueneni
uis extinguatur. Hippopothamus in eodē flumine ac sole nascit: eqno
& dorso & iuba & hīnitu: rostro resupino umgulis bifidis: aprinis dēti
bus: canda tortuosa. Noctibus segetes depascit: ad quas pgit auersus
astu dolofo ut fallēte uestigio reuertēti nullā ei insidiā pparent. Ide cū
distendit nimia satietate harundines recēs cæfas petit. p quas tam diu
oberrat quoad stirpiū acuta pedes uulnerēt. Vt pfluio sanguinis leues
sagina. Plagā deinde ceno oblitit: usq; dū uulnus conducatur in cicar
tricēm. Hippopodamos & crocodillos primus romā M. Scaurus iue
xit. Circa easdē ripas ales est ibis: ea serpentiū populat oua: gratissimā
q; ex his escā nidis suis defert. Sic rarecūt. puentus foctū noxiog; Nec
tamē aues istæ tantū intra fines ægyptios profunt. Nam quæcunque
arabice paludes pennatog; anguim mittunt examina: quoq; tam ci
tum uirus est ut morsum ante mors q̄ dolor insequat. Sagacitate qua
ad hoc ualent aues excitate in procinctū eunt uniuersæ: & priusq; ter
minos patrios externū malū uastet ī ære occurāt cateruis pestilētibus
Ibi agmē deuorāt uniuersū Quo merito sacræ sūt & illæ sæ. Ore pari
unt nigras solū plusiū mittit: reliqua pars cādidas. De arboribus q̄s
solas fert ægyptus p̄cipua est ficus ægyptia: foliis: moro cōparāda po
ma nō ramis tantū gestitās. sed ex caudice usque adeo foecūditatis suæ
angusta est. Vno anno septies fructū efficit. Vñ pomū decerpseris alte
rum

rum sine mora protuberat. Materia eius in aquā missa subsidit. Dein
de cū diu defederit in liquore leuior facta sustollit. Et uersa uice qd̄ na
tura ī alio ligni genere nō recipit. Fit humore sicca. Palma quoq; ægy
ptia dicēda res ē pprie ad ipsos uocat ut dici oportuit: eaq; gustata ar
cet sitim. Odor eidē qui & malis cydoniis. Sed demū sitim sedat si pri
us q̄ maturu erit decerpas. Nā si matura summatu sensum intercipit
gressum p̄pedit. linguā retardat: obsessisq; officiis mentis & corporis
uitium ebrietatis imitat. Egyptiū limitem ad diacæ cacumen tendit. In
colunt populi qui momentū quo reparare mundū ad motus ferunt
annuos hoc studio deprehendunt. Eligit sacer lucus in quo coseptant
animalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutā lineā cælestis uertigo
prouecta est sensus suos significationibus pdunt quibus possūt. Alia
ululāt: alia mugiunt: q̄dam stridunt q̄dam rudiunt: nonnulla simul cō
fugiant ad uolutabra. Hoc argumentū illis est magisteriū ad inditium
temporis deprehendendi Idem populi ferunt a primis sibi gentis suæ
auis traditū ubi nunc occasus quondā ibi ortus solis fuisse. Inter ægy
ptias urbes numero portag; thebæ nobiles: ad quas cōmertia arabes
undiq; gentiū subuehunt. hinc regio thebaica. Abedos & ipsa nobilis:
olim Mēnonis regia nūc Osiris fano exulta. Alexādria & opis ipsius
magnitudo & auctor Alexāder macedo nobilitat. quā metatus Demo
crates architectus secundū post cōditorē inter memorabilia locū for
titus ē. cōdita aut alexādria est xii. centesimaq; olympiade L. Papiro
Spuzii filio. C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud lōge ab ho
stio nili fluminis qd̄ heracleoticon alit: alii canopicon appellant. Est
& pharos colonia a Cæsare dictatore deducta Ex qua facibus accen
sis nocturno dirigit nauigatio. Nā alexandria insidioso accessu aditu
fallacibus uadis cæco mari tribusq; tantū canalibus admittit nauigan
tes. Possideo: thegano tauro: Hinc igitur ī portibus machinas ad præ
lucēdi ministeriū fabricatas pharos dicūt. Pyramides turres sūt ī ægy
pto fastigiate ultra excelsitate omnē q̄ fieri manu possūt Itaq; mēsurā
ūbrag; egressæ nullas hēt umbras. Nūc ab ægypto pmoueamus stilū

De arabia & thure myrrha cinnamo phoenice
sardonice & aliis lapidibus.

Ga. xli.

u Ltra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinens ma
re: quod erythreum ab Erythro rege Persei & Andromadæ fi
lio non solum a colore appellatum Varro dicit qui affirmat ī
littore maris istius fontem esse: quem si oues biberint mutent uellege

e iii

qualitatē: & antea cādidā amittāt qđ fuerint usq; ad haustū ac fuluo
postmodū nigrescāt colore. Rubri autē maris arsinoe oppidū. uerum
hæc arabia pcedit adusq; illā odori ferā & diuītē terrā quā catabani &
quiscenitæ tenent. Arabes nobiles monte cassio. **Qu** scenitæ causas
nominis idē ducunt qđ tentoriis succedunt: nec alias domos habēt. Ip
sa autē tentoria cilicia sunt. Ita nūcupāt uelamēta capræ. oilistexta: su
illis carnibus prorsus abstinent sane hoc animalis genus si uentū illo
fuerit illico moritur. Hanc arabia græci eudemone nostrī beatā nomi
nauerūt. Habitat colle manufacto iter flumen tygrim & flumen eu
leum. Quod ortū a mēdis tā puro fluore iclytum ē. **U**t idē omnes re
ges nō alia: qđ eius aquas bibant. Eudemone nō frustra cognomiāt. **M**
Hinc capellas p̄ præter odores quos creat plurimos sola thus mittite
nec tamen uniuersa. Nā in medio eius sūt astramitæ pagus sabeorū aq̄
octo mensiōibus regio thurifera disternat. Arabia appellata. i. ē sa
cra. hoc. n. significari iterpretant. Virgulta hæc non sunt publica: sed
quod iter barbaros nouū i ius posteriorū per successiones trāseūt fami
liariū. Ergo quocunq; dominatū istius tenent nemoris arabice sacri uo
cant. Idē illi cū lucos istos uel metuūt uel icidūt nō funeribus iterfunt
nō cōgressionibus scēmiarū polluunt. Hæc arborē p̄us qđ penitus fides
p̄deretur alii lentisco alii mare the rebintho cōparabant usque dum
libris quos luba rex scripsit ad Cæsare Augusti filiū palē fieret: itorto
eā eē uinime: ramis ad aceris qualitatē: amygdali modo succū fūdere:
icidi ortu canis flagrantissimis solibus. In isdē saltibus myrrha puenit
cuius radices ut uitium rastris p̄ficiunt: ablaqueatōibus gaudēt. Nu
data pinguiori fluit lachryma spōte manās p̄ciosior ex ea sudor ē eli
citus corticis uulnere uilior iudicat. Codex i uertiginē flexus: & spuiis
hispidus: folium crispus licet: oliuæ tñ simile. Maxia altitudo extollit
ad quinq; cubita p̄ceritatis. Arabes sarmētis eius ignes fouent: quorum
fumo satis noxiō nisi odore cremati storacis occurrant. **P**leḡ qđ ifanabi
les morbos contrahunt. Idē arabes legunt cynamum: quod fructū
situ breui nascitur. ramo humili & represso nunq; ultra duas ulnas al
titudo: **Q**uod gracilius prouenerit eximium magis dē. **Q**uod i crassi
tudinem extuberatum sit inuilius habetur. Verum legitur per sacer
dotes hostiis p̄us cæsis. quæ cum litauerint obseruatur ut messis: nec
ortum solis anticipet nec egrediatur oceanum. **Q**uod i p̄ncipatum re
net samentorum strues hasta diuidit: quæ sacrata est in hoc munus
at p̄ ita portio manipulorū soli dat: qđ si iustæ diuisa sit radiis isflagrata
icēdium

incendium sponte concipit. Apud eosdē nascit̄ auis phoenix aglæ ma
gnitudie: capite honorato: in conum plumis extantibus: cristatis fau
cibus: circa colla fulgore aureo: postera parte purpureus absq; cauda:
in qua roseis pennis ceruleus iterfribitur nitor. Probata ē quadra
ginta & quingentis eū durare annis. Rogos suos struit cynamis quos
p̄pe prætea cōcinnant in solis urbē strue altaribus supposita. Cū hu
ius uitā magni anni fieri cōuersione rara fides ē iter auctores: quis pla
rimi eorū magnū annū nō quingentis & quadraginta sed duodecim mili
bus. dcccliiii. ānis constare dicāt. Plautio itaq; Sextio & P. Apronio
cōl. ægyptū phoenix i uolauit. captusq; anno octigentēsimō urbis cō
ditæ iussu Cladi p̄ncipis i comitto publicatus ē. **Q**uod gestū p̄ter cen
suram quæ manet actis ēt urbis cōtinetur. Cinomolgus p̄inde arabia
auis i excellentissimis lucis textit nidos e fructibus cinnamoḡ ad quos
quoniā nō est pueniri p̄pter ramoḡ altitudinem & fragilitatē. Accolæ
illas congeries plumbatis petunt iaculis deiectasq; p̄ciis uendunt: am
plioribus qđ hoc cinnamū magis qđ alia mercatores p̄bent. Arabes lo
ge lateq; diffusi diuersisq; moribus uiuant & cultibus plurimis crinis
itonfus mitrata capita redimitu pari pars rala i catem barba cōmertī
is studēt. Aliena nō erant: uendunt sua. q̄ppe & siluis & mari diuites
Vmbra qđ nobis dextræ sūt: illis sinistra. Pars eorū qbus asper uictus ē
angues edūt. Nulla illis ai uel corporis cura: ac p̄pterea ophiophagū
nominātur. Ex istius littoris sinu Poclirati regi aduecta sardonis gem
ma p̄ma i orbe nostro luxuriæ excitauit facē. Nec multū de ea dillerū
dum puto: adeo sardonis non omniū uenit notitiā. Superficies eius p̄
batur si meratius rubeat: arguit si fuerit seculentior. Medietas circū i
mite candicāte. Optia ē si nec colorē suū spargat in p̄ximū: nec ipse ex
altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. **Q**uod si translucet uitio uer
titur. Si perspicuitatē arceat proficit ad decorē. Et molochitē arabs ite
uenit uirentē crassius qđ smaragdus cōtra ifantium pericula i genita ut
resistentē. Inuenit & iridē in mari rubro sicut cristallū seganginatā que
radiis ic̄ta solis rutilo æris rep̄cussu cælestis arcus ex sese iacit speciem
Andromatē Idem legunt arabes nitoris argentei lateribus æqua
liter quadris quē de adamātē nō nihil mutuatū putes. Datū illi nomē
ex eo qđ cēnsēt qđ animoḡ calentiū mollit imperus & tumētēs refre
nat iras: pederotē etiā arabicam inde semimus. Arabica aspectu ebur
nea est radi abnuīt cōtra neruorum molestias. p̄dest habētibus. Impe
derote cōgruit quicquid eximium est quadam decoris prærogatiua.

Christallinū lucet rubet purpurā Orag extimis corona crocea uelū
eliquido renitente: Ac suauitate oculos afficit. Visum illiciter detinet in-
tuētes. Hac etiā gratia idis placet. Hoc. Arabie fat ē. hic ad. Pelusium
repatremus. Ca. xii.

De Cassio mōte & pōpei tumulo & Andromede ninculis
i N Pelusio cassius mons est delubꝛ. Iouis Cassii atq; ita Ostraci
ne locus Pōpei magni sepulchro inclytur. Idumea inde icipit
palmis opima. Deinde lope oppidi antiquissimū orbe toto utpote aū
inundationē terraz cōditū Id oppidū saxū ostētat quod uinculogꝛ An-
dromedæ uestigia adhuc retinet quā expositā belue irritus rumor cir-
cuntulit. Quippe ossa mōstri illius. M. Scaurus inter alia miracula in
edilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota est res. Mensuræ quo-
q; ueracibus libris cōtinetur: sicut q; costaz lōgītudo excesserit pedes
quadraginta. Excelsitas furrīt elephātibus idicis eminētior. Poro uer-
ticuli spine ipsius latitudine semipedē sint supgressi. Ca. xliii.

De iudæ & lacu Asphalte: & balsamo & gēti essenogꝛ
i Vdea illustis ē aquis: sed natura nō eadē aquaz omniū lorda-
nis amnis eximīe suauitatis. panea de fōte demissus regiones
psterfluit amoenissimas. Mox in Asphaltū lacū mersus stagno corrū-
pit. Qui Asphaltitis bitumē gignit: animal nō habet: nihil in eo mer-
gi potest: tauri etiā camelliq; impune ibi fluitāt. Est & lacus sara exten-
sus passuū. xvi. milibus circūseptus urbibus plurimis & celebribus ip-
se par optimus. Sed lacus thiberiadis his oibus antepōnit salubris ige-
nuo estu & ad sanitatē usu efficacii. Iudææ caput fuit Ierosolima. Sed
excisa ē. Succesit Iericus & hæc desiuit. Artaxorxis bello subacta. Cal-
liræ Ierosolimīs pximus fons calore medico pbatissimus & ex ipso
aquaz pconio sic uocatus in hac tñ balsamū nascit. Quæ silua intra
terminos uiginti iugez usq; ad uictoriā nostrā fuit. At cū iuda potiti fu-
mus ita luci illi ppagati sūt: ut iā nobis latissimi colles sudēt balsama.
Similes uitibus stirpes hñt malleolis digerūt rastro nitescūt: aqs gau-
dēt: amat amputari. Tenacibus foliis sempiterno inūbrāt. Lignū cau-
dicis attrētatū ferro sine mora morit. Ea pp aut usro aut cultellulis
osseis: sed in solo cortice artificii plaga uulnerat. Ex q; ex me suauitatis
gutta manat post lachrymā scdm i p̄ciis locū p̄a optinēt. cortex ter-
tiū ultius honos ligno. Lōgo ab Ierosolimīs recessu Tristis sinus p̄dit
quē de cælo tactū testat humus nigra & cinerē soluta. Duo ibi oppida
Sodomū noiātū altez: altez Gomorz. Apd q; pomū qd gignit hēat
licet

licet specimē maturitatis: mādi tñ nō p̄t. Nā fuliginē itrisecus fauillatiā
ābitio tñ eximie cutis cohibet: q; uel leui p̄ssa tactū fumū exalatt & fati-
scit in uagū puluerē. Interiora Iudææ q; occidentē cōiuet essēmi tenēt:
q; p̄diti memorabile disciplina recesserūt a rita gētiū uniuersaz maie-
statis: ut reor puidētia ad hūc morē destinati. Nulle ibi scemine uene-
re se penitus abdicauerūt: pecuniā nesciūt: palmis uictāt. Nemo ibi
nascit: nō tñ deficit hoīum multitudo: locus ipse addictus pudicitiaz
ē. Ad quē plurimi licet undiq; gentiū p̄perēt: nullus admittit: nisi quē
castitatis fides & innocētiæ meritū plequat. Nā q; reus ē: uel leuis cul-
pe: quāuis lūma ope adipisci ingressu uelit: diuinitus submouet. Ita p̄ i
mensū spatiū sectoz incredibile dictū eterna gēs ē cessātibus puerperis
Engada oppidū ifra hessēmiōs fuit: sed excissū ē Veg inclytis nemori-
bus adhuc durat decus: lucisq; palmaꝛ eminētissimus: nihil uel de euo
uel de bello derogatum. Iudææ terminns Maslanda castellum.

De Scytopoli oppido. Capi. xliiii.
Ranseo Damascū: Philadelphiā. Araphianā. Scythopolim
t p̄mos incolas & auctōrē dabo. Liber pater cui humo nutrice
tradidisset cōdidit hoc oppidū. Ut sepulturæ titulū etiā urbis
mœnibus ampliaret. Incolæ de erāt e comitibus suis Scythas delegit:
quos ut animi firmaret ad p̄mptam resistēdi uolētā p̄mū loci nomē
dedit. In seleucia alter cassius mons ē Anthiochie. pximus: cuius e uer-
tice uigilia adhuc q̄rta cōspicit globus solis: & breui corporis circum-
actu radiis caliginem dissipantibus: illinc nox hinc dies cernit. Talis e
cassio specula est: ut lucem prius uideat q; aspicietur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus p̄ciolis. Ca. Iy.
Vfratē maior fundit Armenia ortū supra zizaniā sub radicibꝛ
e mōtis: quē Cathotn accole nomināt Scythicis pximo. hic rē
ceptis in se aliquot annibus cōualescat: & stipatus cōuenis aqs
luctat cum thauri montis obiectu. Quē apud elegeā scindit: resistat li-
cet duodecim milibus passuum latitudine lōgisq; excursibus dexterae
Cōmagenē: Arabiā leua relinqt. Deinde plabēs plurimas gentes Ba-
billoniā quōdā caldeoz caput diuidit. Mesopotamiā opimat annue
inūdatiōis excessibus ad istar ānis Egypti terris supfusus iuecta soli se-
cūditate. Hisdā ferme t̄p̄ribus qbus Nilus exit sole. I. i pte Cācri uigēsi
ma cōstituto. Tenuat cū iā leone decurso ad extima uirginis curricu-
la facit trāsītū: Quod Gnomici similibus paralelis accidere cōteōdūt
quos pares & cæli & terraz positione equalitas normalis efficit lineæ

Vnde apparet ista duo flumina ad modum eiusdem ppendiculi consti-
tuta: licet e diuersis manent plagis eadem incrementi causas habere:
De tygri quoque dicere hoc loco par est. Capi. xlv
i N Armenia regione caput tollit mire quam lucido conspicuo fonte in lo-
co edito que elegos nominat. Nec ab exordio statim totus est. Primum
pigre fluit: nec cum suo nomine. At cum fines mediogrum iuectus est, tygris statim
dit. Ita enim, medi nominat sagittam. Influit in arethusa lacum omnia potera susti-
nentem: Cuius pisces nunquam se alueo tygridis immiscet: sicut nec amnici pi-
sces in stagnum traieunt Arethusa: propter quem dissimili colore uolueri meat
cursum. Mox thauro resistente in profundum specum mergit: quem subter labes in
altero eius latere apud zomadam emicat uluas: & purgamenta plurima se-
cum trahens. Deinde Idetidam abscondit rursumque reddit. Adiabenes arabasque
fontes fluit. Mesopotamiam amplectitur. Amnem nobilissimum Hydaspem accipit
Eufratem deserit in sinu persicum. Quorumque eufratem bibunt gentes diuerso nitent
lapide. Et militatis in ipso Eufratis alueo legitur gemma ad imaginem marmo-
ris preconensis nisi quod in medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi ni-
tet pupilla. Agada a caldeis ad nos usque fluxit haud facilis repletur ni ut
ipsi prohibent ipsam se capeffendam daret. Namque ingenita spiritus efficaciam que
dam supermeantes naues ex profundo petit: & carinis ita tenaciter accorpo-
ratur: ut nisi abrasa parte ligni egre separetur. Ea Agada apud Calde-
os propter effectus quos ex illa sciunt habere loco principe. Ceteris propter
gratiam magis complacet iucundissime uires. Mirrhites parthis familiaris
hucusque uisu estimis myrrhe color est. Et non habet quod afficiat aspectum. Si
penitus exploraretur atque incites ad colorem spirat nardi suauitatem. In
perside lapidum tanta copia est tantaque diuersitas: ut longum pene sit ipsis uo-
cabulis immorari. Mitridax sole percussa coloribus micat uariis. Tego-
litus nucleo oliue similis spernit cum uideat. Sed remediis bonus uincit
aliorum pulchritudinem. Solutus quippe & haustus pulsis calculis renium
dolores ac uesice leuat Zammocrisus arenis auro immixtus: nunc bra-
cteage: nunc pulueris habet quadrulas. Ethitel fuluus est & tereti positi-
one atque lapide intrinsecus cohibens cuius crepitu sonorus est cum mouet
qualibet tinnitu illum non internum scrupulum facere sed spiritum sciētissimi
dicant huc ethiten Zoroastes presertim omnibus maximamque illi tribuit potesta-
tem. Inuenit autem in nidis aquile aut in littoribus oceani. In perside tamen pluri-
mus. Spem ueteri defedit a fluxibus abortius. Phirrites furuus est: tene-
riusque uehemētius non sinit. At si quando arctori manu sumitur digytos
adurit. Calazias grandinis & cadorem presertim & figuram duritia robustissima
& in

& in uicta Ethites uiperas habet maculas. Dionisias fuscus est rubentibus
notis sparsum. Idem si aquemixtus cetera fragrat uinum & quod illo odore
mirificum est ebrietati resistit. Gloropetra deficiētibus lunis celo cadit
lique similis humane potest. Solis gemma candida est ad speciem fulgidi si-
naris motus excitari putat. Solis gemma candida est ad speciem fulgidi si-
deris: rutilosque ex sese iacit radios Veneris crinis niter nigro iteris du-
ctibus ostentat ruforum crinium similitudinem. Senclites traslucet fulgore ca-
di do molleque continens lune imaginem. Quam iustam cursu astrum ipsius phi-
bet diebus singulis uel minui uel augeri Meconites papauera exprimi
Mirmicetes reptantis formice effigie notat. Calcophongus resouat ut
pulsata era pudice habitus seruat uocis claritatem. Siderites in contemplati-
one ferri nihil dissonat. Vex moleficus quoque inferat discordias ex-
citat. Flögites ostentat intra se uelut flamas estuantes. Antralyraias coru-
scat in modum scintillatum stellarum. Enidrus exodat ut clausa in eo putes fon-
taneam scaturiginem. Ca. xlvii

De Cilicia & cidno amne & corytio anero: & Tauro mote.

c Illicia de qua agitur si ut nunc est loquamur derogasse uidebi-
mur fidei uetustatis. Si terminos sequimur quos habuit olim ab-
sonum est a contemplatione regis presentium. Ergo iter utraque culpa factum
optimum est amboque tempore statu prosequi. Cilicia antea usque ad pelusium
Egypti pertinebat Lidis Medis Armeniis Pamphilia Capadocia sub Im-
perio Cilicum constituta. Mox ab assiri subacta in breuiorem modum scripta
est plurima iacet capite sinu lato recipiens mare Issicum, ab tergo motum
thauri & Amni iugis clausa. Sortita nomen a Celiee quem etas pristina
pene ultra eum memorie abscondit huc phoenice ortum qui antiquo Io-
ue de primis terre alumnis habet. Matrem urbium habet Tharson: quam
Dane proles nobilissima per seus locauit. hanc urbem interfecit cidinus
amis. huc cidinum alii precipitari thauro. Alii deriuari ex alueo. Cohaspis
dis tradiderunt. Qui cohaspesita dulcis est ut persi Reges que diu inter ri-
pas persidis fluat soli sibi ex eo pocula uedicauerint: & cum eundem foret pro-
egere aquas eius secum uectitent. Ex illo igitur parte cidinus miram tra-
hit suauitatem. Quicquid candidum est cidignum gentili lingua. Siri
dicunt: unde anni huius nomen datum sumet uere cum tolluntur ni-
ue reliqua parte annitennuis est & quietus. Circa coricium Cilicie cro-
cum plurimum optimumque. Det licet Sicilia: det Cirrena: det & Li-
cia: hoc primum est. Spirat fragrantius: coloreque plus aureo est.
fucci ope citius proficit ad medelam. Ibi corricos: oppidum est:

& specus q̄ montē impositū mari a sumo cauat uerticē patulus hyatu
āplissimo. Nā deiectis lateribus in terre p̄fundū nemorosos orbe āple
ctiē media amoenitate uires itror̄sus lucis pendētibus. Descēsus in eū p̄
duo milia & q̄ngētos passus nō sine largo die hinc idē fōtiū larga & as
sidua scaturigie. Vbi puentū ad ima p̄mi sinus: alter rursus specus pan
dit. Quod antrū latis p̄mū patet faucibus postmodū ī p̄cessu p̄ angu
stias obscuratī eo sac̄ ē louis fanū: cuius recessu intio Tiphonis gi
gātis cubile positū accole crediderūt Heliopolis antiquū oppidū cili
ciæ fuit patria Crisippi Stoice sapiētiae p̄stātissimi: Quod a Tigra
ne Arminie subactū & diu solū p̄p̄ciopoli deuētis cilicibus. Cneus ma
gnus cognominauit Mōs Tauros ab idico p̄mū mari surgit. Deinde
a scopulis celidoniis. Inter ægyptū & Pāpiliū pelagus obiectis septen
trioni dextro latere: leuo meridiane plage occurrit occidēti obuersus
frōte p̄fusa palā ē trās eū cōtinuare uoluisse penetrato mari: nisi p̄fun
dis obsistētibus ostēdere radices suas uetaret. Deniq; q̄ p̄scrutant natu
ras locog: tētaſse eū oēs exitus p̄montoriis p̄bant. Nā quoquo uersū
mari alluif p̄cedit in p̄minētias: sed mō intercludit phoenicio mō p̄o
tico sinus: interdū Caspio uel hircano. Quibus renitētibus subinde fra
ctus cōtra Meothim lacum fleōit: multiq; difficultatibus fatigatus ri
pheis le iugis annectit p̄ gentiū ac linguarū uarietate plurifariā nomi
natur Apud nidos Lamos mox p̄paniso: coatros Apd̄ parthia post
Nifates inde thaurus atq; ibi in excellētissimā cōsurgit sublimitatē cau
casus. Interea ēt a populis appellatiōnē trahit. Ab dextero latere Cas
spius dē uel Hircanus. A leuo Amazonicus. Mochicus. Scythicus. Ad
hæc uocabula hēt alia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit pontas:
quarū p̄me sūt Armenie. Tūc Caspie post Ciliciæ in Greciā uerticē ex
erit Vbi Cerānius p̄dicat. A Cilicie finibus Asiaticū limitē dispartit.
Quātus meridiē uidet sole inestuat: Quicq; septentriōi oppositū est
uento tunditur & pruina. Quod siluestre est efferatur plurimis bestiis
& leonibus immanissimis.

De Chimera monte.

Capi. xlvif.

q̄ Vod in Campania Vesuius: in Sicilia Etna: hoc in Licia mōs
est chimera. Hic mons nocturnis estibus fumidū exhalat. Vñ
fabula triformis mōstri in uulgum data est: quod Chimeram
animal p̄tauerunt. Et natura ibidem subest ignea. Vulcano urbem
proximam Liciā dicauerunt: quam de uocabulo sui nomini effestiam
uocant. Olympus quoq; iter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed itercidit

Nūc

Nūc castellū ē: infra q̄ d̄ Paq̄ regie ob isigne flouoris spectaculo sūt uisētib;
De asia. phrygia. galatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustribus
& de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis: & mennonis &
eius aibus. & teutratis regiōe. de cameleōte & ciconiis. Ca. xlviii.
Equitur Asia: sed nō eam Asiam loquor q̄ ī tertio orbis diuor
tio terminos amnes habet ab ægyptio mari Nilum. a meot
lacu Tanaim: Veg; ea quæ a Telmeso Licie incipit Vñ etiam
Carpatius auspica sinus. Eam igit̄ Asiam ab oriente Licia includit &
phrygia ab occidēte egea littora a meridie ma; ægyptiū paphlagonia
a septentrione ephesus in ea urbs clarissima est. Epheso decus tempſū
Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificū ut Xerxes cū oia asiatica tē
pla igni daret: huic uni pepercerit. Sed hec Xerxis clemētia sacras edes
nō diu a malo uidicauit. Nāq; Herostratus ut nois sui memoriā fama
sceleris extenderet sicut ipse confessus est incēdium nobilis fabrice ma
nu sua struxit uoto adipiscēde latioris fame. Nota; ergo eadē die cōfla
grauisse tēplū Ephesi: qua Alexāder magnus pelle natus est. Qui oris
ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quinto Capitolino cōsulibus.
anno post Romā condā t̄irecentesimo octocesimo q̄nto. Id templū
cum postmodū ad cultū angustiorē Ephesii reformaret̄ faber opi Di
mocrates p̄fuit: quē Dimocritū Alexāder iussu Alexandria in ægypto
metatā supra exposuimus. Nusquā aut̄ orbe toto tā assiduos terre
motus: & tam crebras urbiū dimerſiones q̄ in asia ēē cladibus asiaticis
patuit Cū Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occide
rit. Ingenia asiatica inelyta p̄gētes fuere. Poetæ Anacreoni: inde Mīm
nermus & Antimachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: inter quos
etiā Sapho mulier. At historiæ cōditores Exanthus. Hecateus. Hero
dotus: cū qbus Ephorus & Theopompus. Nāq; d. vii. sapitiētia p̄ditis
Bias. Tales. Pitacus. Cleantes stoice eminētissimus Anaxagoras natu
re indagator. Heraclitus & subtilioris sciētiae archanis immoratus cla
rissimus. Phrygia Asia excipit. in q̄ Celene antiquato priore nomine
in Apameā transiere: Oppidū a rege Seleuco postmodū cōstitutum.
Istic Marsias ortus. Istic & sepultus. Vñ q̄ p̄ximat flouius: Marsias dē.
Nā sacrilegi certaminis factū: & audaces in deū Tibias testat̄ nō p̄cul
cō fonte uallif quæ euentū geste rei signat: & ab Apamea decē milibus
passuum separata Aulocrene usque adhuc dē. Ex arce huiusce oppidi
Meander amnis caput tollit: q̄ recurrētibus ripis flexuosus iter Cariā
& Ioniā p̄cipitat in sinum q̄ miletum diuidit & priennā. Ipsa phrygia

Troadi supiecta ē. Aquilonia pte galacie collimitata Amēridiana lica
 onie p̄fidie: Migdoniaq; cōterminat. Eadē ab oriēte uicia Lidie. Asep
 tētrioe melie & carie. Apte q̄ dies medius ē mōs Lidia: & T molus cro
 co florētissimus Amnis pactolus quē aurato fluore incitū aliter Chri
 foroā uocat. In his locis aīal nascit qd̄ Bonacū dicūt. Cui taurinū car
 put ac deinceps corpus oē: tātū luba eqna. Cornua aū ita multiplici
 flexu i se reuertētia: Vt si qs i ea offēderit nō uulneret. Sed q̄qd̄ p̄fidii
 mōstro illi frōs negat: alius sufficit. Nā cū i fugā uertit̄ pluuiē citi uē
 tris finitū egerit p̄ lōgitadinē triū iugeq; p̄ lōgas aspgines: quaz̄ ardor
 q̄qd̄ attigerit adurit. Ita egerie noxia submouēt i se q̄ntes miletos lo
 nie caput. Cadmi oli domus: sed eius q̄ p̄mus iuenit, p̄ se ōronis disci
 plinā. Nō lōge ab epheso Colophō ciuitas nobil̄ oraculo clariū Ap
 pollinis: inde haud p̄cul Minas surgit: Cuius uertices de nebulis sup
 uolūt. iibus future tēpestatis significāt q̄litate. Caput meonie siphilus
 excipit Tatalus ātea dictus. & i illā uocabuli memoriā orbitatibus da
 tus Niobē. Smirnā moles circūfluit̄ iter flumia Asiatica facile p̄cipuus
 amnis. Smirneos uero cāpos fluius Hermius secat: q̄ ortus Adorilao
 phrygiā Phrygiā scindit a caria. hunc quoq; Hermū fluctibus aureis
 estualte antq̄as credit Smirnatū p̄cipue nitet. Homero uati extitit
 patria. Qui post illū captū āno ducētissimo. lxxii. humanis rebus ex
 cessit. Agrinā filio Thiberini filio albe regnāte āno aī Vrbē cōditā
 cētēsimō & lxx. Inter quē & Hesiodū poetā q̄ i auspiciis Olympiadis p̄
 mē obiit centū triginta octo anni iterferūt. In Rætheo litore Atheniē
 les & Mitilenei ad tumulū ducis Thessali Achillion oppidū cōdiderūt
 q̄ p̄p̄mōdū irerūt. Deniq; iterpositis. xlvii. ferme stadiis i altero cor
 nu eiudē littoris ob honorē Salamini Aiācis alteq; oppidū cui Ean
 tio nom̄ datū ē Rhodii extruxerūt. At iuxta Illiū Mēnonis stat sepul
 chro: ad qd̄ sepiterno ex Ethiopia cāteruct in aues aduolāt. q̄s Illiētes
 mēnonias uocat. Crumētius auctor ē has eadē anno q̄nto i ethiopia
 cāteruati coire: & ūdiq; uerū quousq; gētū sint ad regiā mēnonis cō
 uenire Mediterranea q̄ sūt supra Troadis ptē Teutrania tenet regio: q̄
 p̄ria Mesog; fuit patria Hec Teutraia p̄fundis Caico p̄mie. Per oēm
 Agā Cameliō plurimus aīal qd̄ drupes facie q̄ lacerte nisi crura recta &
 lōgiora uētri iugent̄ plixa cauda. Eadēq; i uertiginē torta: hamati um
 guer subtili adūcitate. Incessus p̄ ger & fere idē q̄ testudinū mot⁹. Cor
 pus aspez: squamosa cute qualēi crocodillis deprehēdimus subducta
 otuli: & recessu cōcauo introrsū recepti quos nunquā uictatione ob
 nubit

nubit. Visū deniq; nō circumlatis pupillis: sed obtutu rigidiori inten
 tat: hiatus eius eternus ac sine ullius usus ministerio: q̄ppe cū neq; cibū
 capiat: neq; potu alāt: nec alimēto alio q̄ haustu æris uiuat. Color ua
 rius & i mōmēto mutabilis ita ut cuiq; se rei iunxerit cōcolor ei fiat
 Colores duo sūt: quos fingere nō ualet: rubeus & cādidas. Cæteros fa
 cile mētīt. Corpus pene sine carne: uitalia sine liene: nō nisi i corculo
 pauillū sanguinis dephendit: latet hyeme, p̄ducit uere. Impetibilis ē
 Coracia quo cū iterfectus ē: uictorē suū pimit̄ iterēptus. Nā si ex eo ul
 modicū ales ederit: illico moriet. Sed corax hēt p̄fidū ad medelā natu
 ra manuū porrigēte. Nā cū afflictā se itelligit: supra frōde laurea recu
 perat fanitatē. Python ē i asta locus i cāpis patētibus: ubi p̄mō aduētus
 sui tpe Ciconiā aduolāt. Et eā q̄ ultima aduenerit: lacerant uniuerse.
 Aues istas fuerūt linguas nō habere: sonū aū quo crepitāt oris poci
 us q̄ uocis eē eximia illis inest p̄ietas. Et. n̄ quātū t̄pis ipenderint foeti
 bus educādis: tantū & ip̄e a pullis suis iuicē alunf. Ita n̄ ip̄ese nido
 uēt ut icubitus assiduitate plumas exuāt. Noceri eis oibus quidē locis
 n̄ est putāt. Sed i thessalia n̄ maxie ubi serpētū imanis copia ē Quos
 dū escādī grā insectant: regionibus thessalicis plurimū mali detrahūt.
 Galatiā p̄mis seculis p̄sce galloz̄ gētes occupauerunt tholosbici uetu
 ri ambitoti: quaz̄ uocabula adhuc permanent. Quauis galatia unde
 dicta sit: ip̄o sonet nomine.

Ca. xlviii.

De Bithinia. Hānibale. Acone portu & Achenisio specu.

b Ithinia i pōti exordio ad ptē solis oriētis aduersa Thraciæ ōpu
 lēta ac diues urbiū a fōtibus sangari flumis p̄mos fines hēt. Aī
 bebricia, dicta: deinde Migdonia mox a Bithinio rege Bithinia. In ea
 prusiadē urbē: & p̄termeat Hilas flumē. Et aluit Hilas lacus. In quo p̄
 iisse credūt delitias Herculis. Hilā puez̄ Nymphis rapinā. In cuius me
 moriā usq; adhuc solemt̄ i tripudiatōe lacū p̄p̄us circuit: & hilā uocē
 clamāt In bithinio quoq; agro libissa locus nicomede p̄ximus sepul
 chro Hānibalis fame datus: Qui post Cartaginēse iudiciū transfuga
 ad regē Antiochū dein post Antiochi ap̄d termopilas tā malā pugnā
 fractūq; regā fortūe uicibus i hospitū Prusiē d̄uolutus ne traderet. T.
 Quintio ob hanc causam in bithiniā misso captiuusq; Romā ueniret
 ueneni mali poculo aīam expulit: & romanis se uinculis mōte defēdit

De ponticis oris.

Ca. l.

i Nora pōtica post bosphori fauces & Rhesū amnē portūq; cal
 pas sagaris fluius ortus in phrygia: dictusq; a pleriq; sangaris:

Exordium facit maris audiui sinus: in quo oppidum heraclea appositum
lico flumini: & aconite portus. Qui puentu malorum gramini usque adeo
celebris est: ut noxias herbas aconita illinc nominemus: proximus inde
Acherusius specus quem foraminis ceci pseudo ad usque inferna aiunt patere
De Paphlagonia & uenetorum origine. Ca. li.

Paphlagonia limes a tergo galaticus amplectitur. Ea paphlagonia
scarabi promontorio spectat taurica. Cithero mote conlur-
git porrecto in spaciū trium & sexaginta milium insignis loco
eneto: a quo & Cornelius nepos prohibent paphagones in Italia trāue
cti mox ueneti sunt nominati. Plurimas in ea regione urbes millefium condide-
runt. Eupatoria mitridates que subacta a Pompeio Pompeipolis est dicta:
De Capadocia. Ca. lii.

Cappadocia gentium uniuersarum que pontum accolunt precipua in-
trorsus recedit. latere leuo utrasque Armenias & Comagenem pri-
ms simul transit. dextro plurimis Asiae populis circumfusa. Attolli-
tur ad thauri iuga & solis ortum preterit Lycaonia Pflidia Cilitiam. Va-
dit super tractum Syrie Antiochie parte regionis alterius in Scythia pre-
tendens: Ab armenia maiore diuisa Eufrate amne: que Armenia unum pani-
dri motes sunt auspiciant. Multe in Cappadocia urbes indyete. Vex ut
ab aliis referamus pedem Colonia Archelaidem quem deduxit Claudius
Caesar Alis preterfluit. Nec occesaream fluius Licus alluit. Me Semira-
mis condidit. Mazaca sub argeo sita Cappadoces matrem urbium uocat que
Argus niualibus iugis arduus ne aestiuo quidem torrente pruinis caret
Quaeque indigene populi habitari ideo credunt. Terra illa autem alias altrix
equorum & puentui equo accommodatissima. Quorum hoc in loco ingeni-
um reor plequendum: Nam equis in esse in dicitur documentis plurimis pa-
tes factum est. Cum iam aliquot inueniunt sint que non nisi primos dominos
agnoscerent oblitum masuetudinis si quam mutassent consueta seruitia inimi-
cos partis sue norunt. adeo ut inter plura hostes morsu petant. Sed illud
maius est que rectoribus perditis quos diligebant accerserunt fame mor-
tem. Vex hi mores in genere equorum instantissimo reperunt. Nam que in-
fra nobilitate sunt sati nulla documenta sui prebuerunt. Sed ne quid ur-
deamur dicendi licentia contra fidem arrogasse: exemplum frequens dabi-
mus. Alexandri magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus toruita-
te: seu ab insigni que taurinum caput armo inustum gerebat: uel que de fronte
eius quedam extantium corniculorum mine protuberabat. Cum ab equario suo
alias etiam molliter federet. accepto regio strato neminem unquam alium
præter

inter dominum ueheredignatus est. Documenta eius. in plura plurima
sunt quibus Alexandrum edurissimis cetraminibus sospite opera sua extu-
lit. Quo merito effectum ut de facto in indea: exequias rex duceret: & su-
premis sepulchrum daret. Urbem etiam condere: quam in nois memoriam Bu-
cefala nominauit. Equus. C. Caesaris nullum preter Caesarem dorso recipit
Cuius primores pedes facie uestigii humani trahunt fuisse: sicut ante
ueneris genitricis edem hac effigie locatus est. regem Scitaeque cum singula-
ri certamine interemptum aduersarius uictor spoliare uellet ab equo ei-
us calcibus morsuque laniatus est. Agrigentina est regio frequens equorum se-
pulchris: quod summitatis munus merito datum credunt Voluptate his in-
esse Circi spectacula perdidit. Quisquam. n. equorum caribus tibiisque quidam
saltationibus quidam colorum uarietate: nonnulli etiam accessis facibus ad cur-
sus puocatur. Affectum equinum lachryme probat. Denique interfecto Ni-
comede Regete equus eius uita in edia expulit est proelio. Anthiocus
Galgatas subegisset: Citareti nomine ducis que in acie ceciderat equum
ouaturas insiluit. Isque adeo sprauit lupatos ut de industria curuatus rui-
na & se & equum pariter affligeret. Ingenia equorum est Claudii. Caesaris.
Circenses prebuerunt cum effuso rectore quadrigae cursus emulos non mi-
nus actum que uelocitate pretererent. Et post decursa legitima spatia ad lo-
cum palme sponte consisterent uelut uictoriae premum postularent: excusso quo-
que auriga quem Rutimanam nominabant relicto certamine ad capitolium que
driga per siluit: nec autem substiti qualibet obuiis occursum impeditum que.
Tarpeum. Iouem tamen dextra tinoe lustrasset. In huiusce aialis genere
etas longior maribus. Legimus sane equum ad usque annos septuaginta ui-
xisse. la illud non uenit in ambiguum que in annum tertium & tricesimum generant
ut pote que etiam post uicesimum mittant ad sobolem rescindenda. Notatum est ad.
uertimus Opotem nomine equum Gregariam uenerem durasse in annos quadra-
ginta Equarum libido extinguit lubis tonsis in quaque parte amoris nascitur
ueneficiu. Quod si frostibus pretererent reces editi futuro colore cicatricis si-
mile. Hippomanes nominatum. Quod si preptum fuerit statim nequaquam
mater pullo ubera prebet fellitanda. Quo que acrior fuerit speique maio-
ris profundius nares meritat in bibedo: Mas ad bella nunquam producit apud
scythas: co que femine leuare neficas est in fuga posuit. Edunt eque ex ue-
tis conceptos: sed hinumque ultra triennium eum trahunt. Ca. liii.

De assiria & Mœdia.

Assiriorum initium a Dtabene facit. In cuius parte abellitis regio est quem
locum uictoria Alexandri magni non sunt preteriri. Nam ibi copias
f

Darii fudit ipsūq; subegit. Expugnatisq; eius castris. In reliquo appa-
tu regis reperit scriniū unguentis refertū. Vñ primū Romana luxu-
ria fecit in gressū ad odores pegrinos. Aliquatū tñ uirtute uetere ab
illa uicioz celebra defēsi sumus. Vtq; adeo i tps cēsoz. P. Crassū & iu-
li. Cæsaris q; edixerūt āno urbis cōdite q; gētelimo sexagelimo qnto
ne q; unguēta iueheret pegrina. Postmodū uicerūt nra uitia & senatū
adeo placuit odore delitia: Vt ea ēt in penalibus tenebris uteret. Sicut
L. Plotus fratre plāci bis cōsulē pscriptū a triumphā i salermitana late-
bra unguēti odor p. didit. hos terraz ductus excipit medica: cuius ar-
bor iclaruit ēt carminibus mātuanis. Ingēs ipsa & cui tale ferme quale
unodontibus foliū est tñ i eo differt aculeatū i sonalētis fastigiis hispī-
dat. Gestat malū inimicū uenenis: sapore aspo: x; a maritudinis miret
odoris ātfragrātis plusq; iucūdū lōgeq; sēfibile Veg; pomoz illius tan-
ta ubertas inest ut onere puētus sēp grauet. Nā p. tinus atq; poma eius
ceciderit maturitate: alia ptuberāt ea; tñ est opimitati mora ut fetus
decidat aī nati Vsurpare sibi nemora ista opraauerūt & aliæ natiōes p
i. lustrā trāslati germiuus & iferti. Sed bñficiū soli medie datū natua re-
sistēte: terra alia nō potui matuari: De portis caspiis Ca. liiij.

Aspie porte pādunt itinere manufacto lōgo octo milibus pas-
suū. Nā latitudo eius uix ē plaustrū pmeabilis In his angustiis
ē illu iter alia difficile: q; p. ciosoz latez saxa liqntib; iter se alius uēis
exūdāt homore affluētissimū. Qui mox ut calorē cōstrictus uelut in
glaciē cohit. Italabes i uia accessū negat. Preterea octo & uigintimil;
passū tract; oīs q; ide p. git nullis purei uel sōtib; humo arrida sine
p. sidio s. tit Tūc serpētis undiq; gētū cōuene stati die illuc cūfluūt ita p.
culi ac diff cultatis cōcordia ad Caspios nisi hyeme accessus negat.

De loco nominato Oireum. Ca. vi.

Caspiis ad oriētem uersus locus ē q; dierum appellat. Cuius
ubertati nō est q; uspia cōparari queat. Quē locū causidicū lapiri Na-
xuchi & H. rcaōi. Ei p. ximat. Margame regio inclyta cæli ac scoli cō-
mod s. adeo ut i toto illo lati fndi uitibus sola gaudeat. In faciē tehatra
lēmōtib; circūueniūt ambitu stadioz mille quigētoz pene i accessa
incomodū arenose solitudinis: q; p. cētū & uiginti miliapassū undiq;
uersū circūfusa ē. Regiōis huius amoenitatē. Alexāder magnus usq;
adeo miratus ē ut ibi p. mū Alexādriā cōderet q; mox a barbaris excisā
Antiochus Seleuci filius fformauit: & de nūcupatōe domus sue. dixit
Seleuciā. Cuius urbis circuitus difūdū istadia. lxxj. In hac erodes. Ro-
ma

manos captos crassiana clade deduxit. Et aliud in caspiis Alexāder op-
pidum excitarat: Idq; Heracleadictū dū manebat sed hoc quoq; ab iis
dē eurrū gētibus. Deinde ab Antiocho restitutū ut ille maluit. Achais
postmodum nominatum est. Ca. lii.

De oxo flumine & baetris & gētibus circa oxū &
terminis libri p. fis & Herculis & camelorū natura

Xus annis orit de lacu Oxo cuius oras hic i betani & Oxosta
ce accolūt: sed p. cipuā ptē Baetri tenen. Baetris p. terea p. pus
est annis Baetros. Vnde & oppidum quod incolunt baetrū. Gentes
huiusce q; pone sūt pro pauis iugis ambiūt q; aduersa nidi sōtib; ter-
mināt. Reliqua includit ochus flumen: Ultra hos pāda oppidū. Sog;
dianorū: in quorū finibus. Alexāder magnus tertiā Alexādriā cōdidit
ad cūtenstandos itineris sui terminos: hic. n. locus est in quo primūa li-
bero patre post ab Hercule: deinde. a semiramide: postremo etiam a
Cirro arc sunt cōstitute. Quod p. ximum glorie cēs duxerūt illo usq;
promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dumtaxat ab illa
terrarum parte laxantes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocat
Baetri alii Nam Scythe. Solimnominant. Hunc eundem esse. Tan-
aim exercitus Alexandri magni crediderunt: Verū Aemodamas dux.
Seleuci & Antiochi satis idoneus auctor: transuectus annem istum ti-
tulōs omniū super gressus ē aliumq; esse q; Tanaim dephendit: ob eu-
ius glorie in signe dedit nomini suo. ut altaria ibi statueret Appolini.
Didymeo hoc est colliminū: in quo limes perlicus scythicis iungitur:
quos scitas per se lingua sua s. atas dicūt & iuicē scythecoracos nomi-
nāt mōteq; causā croualsi id ē niibus cādīdātē. Densissima hic popu-
loz frequētia. cū p. this legē placiti ad exordio moris icorrupta custo-
dit disciplina. Equibus celeberrimi sunt. Massagete. Essedones. Satar-
che & Apamei: post quos i manissis barbari interiacētibus de ritu ali-
arum nationum pene inconstreuter diffinitū aduertimus. Baetri came-
lo fortissimos mittunt licet arabia plurimos gignat. Veg; hoc differūt
q; arabici bina tubera in dorso habent: singula haētiani. Nunq; pedes
aterunt. Sunt enim illi recipaoi quibusdam pumunculis uestia car-
nulentia. Vnde & cōtraria est labes ābolanti bus unlo fauēte p. sidio ad
uifū insilēdi hābēt duplex ministerū sū alii oneri serēdo acōmodati
alii ad pernicitatē leues. Sed nec illi ultra iustū pōdera recipiūt nec isti
āplius q; solita spatia uolūt egredi. Geniture cupiditē afferant: adeo ut
seuiāt cūtegrunt: oderūt equinum genus. Sitim etiā in quatrindum to-
f ii

Ierát Veg: cú occasio bibédi data est tñ implent q̄tū & faciet delideria
p̄territa: & futuz diu p̄sit lutulentas aquas captat. puras refugiūt De-
niq; nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua proculcatione limū excitāt
ut turbet. Durāt ī annos cētū: nisi forte tráslati ī pegrina in solétia mu-
tati aeris morbo trahāt Ad bella foeminē. p̄parāt. Inuētūq; est ut desir-
deriū eis coitionis quadā castratione execaret̄ putāt. n. firei ualidiores
si acoitibus arceantur

De seribus & uellere serico & attagis Ca. viii

q Va ab Scythico & oceano & mari Caspio ī oceanum eōū cur-
sus iflectit̄ ab hexordie hucufce plage p̄funde niues mox lōga
deserta post antropofagi gēs asperria: deinde spatio saeuissimus bestis
efferrata ferme dimidiā itineris p̄rtē ipetrabile reddiderunt: Quaz di-
ficulratū terminū facit iugū mari īminēs q̄ tabin barbari deūt post-
q; adhuc lōginque solitudine. Sic ī tractu eius ore q̄ spectat est iū oriē-
tē ultra in humanos situs primos hoium seres cognoscimus. Qui aq̄-
rū asp̄gine mūdatis frōdibus uellera arborū adminiculo depectunt li-
quoris & lanuginis tenerā subtilitatē humore domāt ad obsequū: hoc
illud est sericū in usū publicū dāno seueritatis admissū: & quo ostētare
potius corpora q̄ uestire primo foeminis nunc ēt uiris p̄sualit luxuriā
libidos. Seres ipsi qdē mites & inter se q̄tissimi. Alios reliquos mor-
taliū coetus refugiūt adeo ut ceteraz gētū cōmertia abnuāt primū eo-
rū fluuiū mercatores ipsi tráseūt. In cuius ripis nullo inter p̄tes lingue
cōmertio sed depositarum rerum p̄ci oculis estimantes. sua tradunt
nostra non emunt.

De gente atrogōz Ca. lviij

f Equit Atranus sinus & gēs atrogōz: qbus tēperies p̄rogatiue mi-
rā aeris clemētiā subministrāt. Arcēt sane afflatū nōxiū colles q̄
salubri apricitate undiq; secus obiecti phibent auras pestilentes
Atq; iō ut amonitus affirmat par illis & hipboreis genus uite ē. Inter
hos & idiā gnarissimi cicōnas locauerūt.

De india. Ca. lviij.

a medis mōtibus aspiciat̄ India. a meridiano mari p̄oreta adeo
fauonit sp̄i saluberrima bis in anno estatē hēt: bis legit fruges ui-
ce hyemis ethesis potit̄ auris. hāc possidonius aduersā gallie sta-
tuit. Sane nec q̄c̄q; ex ea dubiū. Nā Alexandri magni armis cōpta: & a iō-
tū postmodū regū diligētia pagrata p̄itus cognitioni nostre adducta
ē. Megasthenes sane apud indicos reges aliquantisper commoratus
res iudicas scripsit ut fidē quā oculis subiecerat memoriē dare: Dioni-
sius quoq; q̄ & ipse a filadelpho rege spectator missus ē grā piclitande
ueritatis

tus quoq; q̄ & ipse a filadelpho rege spectator missus ē gratia pericli-
tande ueritatis paria pdidit. Tradūt ergo ī india fuisse quib; milia op-
pidorū precipua capacitate p̄p̄lorū nouē miliū. Diu ēt credita est ter-
tia pars esse terrarū Nec mirū sit ul' de hoium uel de urbiū copia cū so-
li indi nūq; anatali solo recesserit: ladia liber pater primus igressus est
utpote qui indis sub actis primus omniū triūphauit. Ab hoc Alexan-
drū magnū numerātur sex milia quadringētū qnquaginta unus addi-
tis & amplius tribus mēsisibus habita p̄ reges cōputatiōe qui cē eū qn-
quaginta tres tenuisse mediū eūū deprehēdunt. Maximi in ea amnes.
Gāges & Indus. Quorū gāgen qdā fontibus icertis nasci de uili modo
exundare phibēt: Alii uolunt a Scyticis mōtibus exoriri. Hippans ēt
nobilissimus ibi fluuius q̄ alexādrī magni iter terminauit sicuti are ī ri-
pa eius posite p̄bat. Minima gāgis latitudo p̄ octo milia passuū: maxi-
ma per .xx. patet. altitudo ubi uadissimus est mensurā centum pe-
dum deuorat Gāgarides extimus ē. Inde populus. Cuius. Rex eq̄tes
mille: elephātos septingentos peditū sexaginta milia ī paratu helli ha-
bet: Indoz qdā agros exercēt: militiā p̄rimis merces Alii optimi ditil-
siq; rēpū curāt: reddūt iudicia: assidētq; regibus: Quietū ibi emminētī
sime sapiēte genus ē. Vite repletos icēlis rogis mortē accersere. Qui se
uero ferociori secte dederūt & siluestre agūt uitā: elephātos uenantur.
Quibus p̄domitis ad māsuētudinē: aut arāt: aut uehūt. In gāge insula
est: populosissima & am plissimā cōtinēs gentē. Quoz Rex peditū
qnquaginta milia: eq̄tum quattuor millia ī armis habet Oēs sane q̄cūq;
p̄diti sūt regia potestate nō sine maximo elephātoz equitū ēt peditū
q; numero militare agitāt disciplinam. Parscia gēs ualidissima palibo-
thrá urbē colūt. Vñ qdā gētē ipsā palibothros nominauerūt. Quoz
rex sexcētena milia peditū equitū triginta milia elephātoz octo milia
oibus diebus ad stipēdiū uocat. Ultra palibothrá mons malleus ī quo
umbre hyeme ī septētrōe estate ī austro cadūt uicissitudine hac durāte
senis mēsisibus. Septētrōes ī cō actū ī anno semel nec ultra q̄ndecī dies
parēt: sicut auctor est Bethō: q̄ phibet hoc ī p̄simis Indie locis iueniri.
Indo p̄ximātes flumini uersā ad meridiē plagā ultra alios torrent calo-
re. Deniq; uī sideris pdit hoium color. Mōtana pygmei tenēt. At hi q̄
bus ē uicinus oceanus sine regibus degūt. Pātea gēs a feminis regitur
Cui reginā p̄mā Assignat. Herculis filia ēt nisa urbs regioni isti datur
Mōs ēt louis sacer. Imeros nomine ī cuius specu nutritū libez patrē ue-
teres idi affirmāt: ex cuius uocabuli argumēto credid libez patrē lasci
f iii

Pygma
Panda
Nyfa
Meros

uietū fame fēmie natū. Extra indi hostiū sūt isulāe duae Chrule & Argu
 adeo secūde copia metalloꝝ ut pleriq; eas aurea sola habere pderint
 & argēteā fidis oibus pmissa. Cesaris n̄ sū fūco cerulei aut crocei co
 loris. Cultus p̄cipuus ī gēmis. Nullus funeꝝ apparatus. p̄tereā ut lube
 & Archelai regū libris editū eāgū mores pplog; dissonāt: habit⁹ quo
 discrepātissimū ē. Alii lineis: alii laneis peplis uestiūt: ps nudi. ps ob
 scena tm̄ amictulati pl̄mi & flexilibus libris circūdati. Quidā ppli
 adeo p̄ceri ut elephātos uelut equos facillima isultatiōe trāsiliāt: plu
 rimis placet neq; aīal occidere neq; uelci canibus: pleriq; tm̄ piscibus
 alūt: & e mari uiuūt. Sūt q; pximos parētēsq; p̄us q; ānis aut egritudie
 In maciē eāt & intabeāt uelut hostias cedūt. Deinde pemptoz uiscera
 epulas hñt: q; ibi n̄ sceleris sed pietatis loco numerāt. Sūt q; cū icubere
 morbi p̄cul a ceteris in secreta abeūt nihil ante n̄ mortē expectātes.
Astiacanoz gēs laureis uiret siluis. lucis buxeis. Vitiū uero: & arborū
 uniuersaz qbus grecia dulcis ē puētibus copiosa philosophos habēt
 idi gymnosophistas uocāt: q; ab exortu aduſq; solis occasū cōtētis oca
 lis orbē cādētissimi sideris itūēt: ī globo igneo rimātes secreta qdā: are
 uisq; seruētibus p̄petē diē alternis pedibus inlītūt. Ad mōtē q; Nilo dē
 habitāt qbus auerse plāte sūt & octoni ī plātis singulis digyti. Megaste
nes p̄ diuersos idie mōtes eē scribit natōes capitibus caninis armatas
 unguibus amictas uestitu tergoꝝ. Ad sermonē humanū nulla uoce sed
 latratibus tm̄ sonātes aspis rictibus. Apud Clesia legit qsdā scēminas
 bi semel parere: natosq; canos illico fieri. esse rurſū gētē altera: que ī
 iuuēta sit cana nigrescat ī senectute. Ultra eui n̄ ī ipis terminos phen
 nātē. Legimus monoculos quoq; ibi nati singulis cruribus & singulari
 p̄nitate. Qui ubi dēfēdise uelint a calore resupinati plātag; suaz ma
 gnitudine inūbrarent. Gāgis fōrē q; accolūt nullius ad escā opis idigēt
 Odore uinūt pomoz siluestriū: lōgiusq; p̄ gētes eadē dē illo p̄sidio
 gerūt: tollatu alāt. qd si tetriorē spiritū forte traxerint exaiari eos cer
 certū ē phibēt esse & gētē scēminaz: quaz qnquennies cōcipiūt. Sed ul
 tra octauū annū uiuēdi spātia nō p̄trahūt. Sūt q; ceruicibus carēt: & in
 humeris hahēt oculos. Sūt q; siluestres hirticorpora caninis dētibus:
 stridore terrifico. Apud eos uero qbus ad uiuēdi rationē pp̄lior cura
 ē multaz uxores ī eiuſdē uiri coeūt matrimoniū: & cū maritus hoīe de
 cesserit apud grauissimos iudices suā quazq; demeritis agūt cām & que
 officiosior ceteris sētētia uicerit iudiciū: hac palme refert prāmiū
 ut arbitrato suo alcēdat rogū cōiugis: & lupnis eius semet ipsā deti se
 rias. Ceteraz nota uiuāt. Enormitas in serpentibus tāta est ut ceruos &

// Monofelus ex p̄prio
 . 1. unicornes
 & supremis

opetum
 dignitudo

aiantia alia ad parē molē tōta hauriāt. Quinetiā oceanū indicū q̄tus ē
 penetrēt: isulazq; magno spatio a cōtinētū speratas pabulādi petāt grā
 Quod corā ē potētia āplissime magnitudinis fieri q; p̄ tāta salū latitudi
 nē: ad loca p̄meāt destinata. Sūt illic multaz & mirabiles bestiaz: qua
 rū ē multitudine & copia partē p̄seq̄mur. Leucō rota uelocitate p̄cedit
 feras uniuersas. Ipsa asini fere magnitudinis: cerui elunibus: pectore ac
 cruribus leōinis: capite camelino: busulca ungula ore aduſq; aures de
 hiscēte: dētū locis esse p̄petuo. hęc quoad formā. Voce aut loquētū
 hoīum sonos æmulat. fest & aele alas ut equus: cauda uero elephāti: ni
 gro colore maxillis prurigenis p̄terēs cornua ultra cubitāle modū lō
 ga: ad obsequiū cuius uelit motus accomodata. Neq; n. rigēt sed flectū
 tur ut usus exigit pl̄iadi. Quoꝝ alterz cū pugnat p̄tēdit: alterz replicat
 ut si n̄ alio aliquo alterius acumē fuerit obtusum acies succedat alterius
 hippopotamis cōpat. Et ipsa sane aq; fluminū gaudet. Indicis tauris co
 lor fuluus est. Volucris pernitas. pilus in contrarium uersus hiatus
 omē quod cap. Hi quoq; circumferant cornua flexibilitate qua ma
 lint tergiā duritia: omne tælum respuunt: ac: tam inmiti ferocita
 te ut cāpti aias piciāt furoꝝ. Maticora quoq; noīe iter hęc nascit tripli
 ci dētū ordine coeūt uicibus alternis facie hoſs. glaucis oculis sāgui
 neo colore corpe leonino: cauda uel uti scorpiōis aculeo spiculata uo
 ce tā scibila ut mittet fistulaz: modulos tubarū q; cōtinētū hūanas car
 nes audisse affectat: pedibus sic uiget saltu sic pot: ut morari eā nec ex
 tēlissia spātia possit nec obstacula latissia. Sūt p̄tereā boues unicornis &
 tricorīs solidis ungalis nec bifidis. Sed atrocissimū ē monoceros mō
 struz mugitu horrido eqno corpe elephāti pedib⁹ cauda tuilla capite cer
 uino cornū media eius frōte. p̄tēdit splēdore mirifico ad longitudinē
 pedū q̄ttuor ita acutū ut qcqd̄ inpetat facile ictu eius p̄foret. Viuus nō
 ī hoīum potestate & p̄terimi qdē pōt capi nō pōt. Atq; et gignūt mira
 cula nō miōra. Anguillas ad triceos pedes lōgas educat gāges quē. Sta
tūis Sebosus iter p̄cipua miracula ait uermibus abūdate ceruleis noīe
 & colore. Hi bina hēnt brachia lōgitudis cubitoꝝ: n̄ minus senū adeo
 robusti uiribus ut elephātos ad potū uētitates mordicus cōphēlos ip
 sorū manu rapſāt ī p̄fūdū. Indica maria balenas hēnt ultra spātia q̄ttu
 or iugerū. Sed & quos fisetrās nūcupāt q; enormes ultra molē ī gētū
 colūnaz sup̄ ātēnas se nauit extollāt haustozq; fistulis fluctūta eructāt
 ut inbosa alluue p̄legzq; dep̄māt alueos nauigatiū. Sola india mittit
 pl̄itacū auē color uiri di torq; pūiceo: cuius rostritāt aduricia ē ut cū e
 f i i i

Leuco
 eale
 Indic
 ni
 Monoc
 Unicorn
 boues
 Monoc
 Angui
 Statuuz Seb
 Vermes
 ruli
 Balena
 Phryset
 Pfittacu
 Alueos
 uigant

sublimi precipitat in saxū nisi se oris excipiat. & quodā q̄si p̄sidio utat
extraordinariæ firmitatis. Caput uero tā ualēs ut si q̄n ad discēdū pla
gis sit admonēdus nā studet ut qd hoies alloq̄ ferrea clauicula sit uer
berādus dū pullus ē: atq; adeo intra alterę ætatis suę annū q̄ mōstrata
sūt & citius disceit; & tenacius retinet. Maior paulo segnior ē & obliuio
sus & idocilis iter nobiles & plebeios discretionē digytorę facit nume
rus. Qui p̄stāt qnos i pede hēnt digytos: cæteri ternos. Lingua lata m̄
toq; latior q̄ cæteris aibus. Vñ p̄ficiūt articulata uerba penitus cloq̄
tur. Quod igeniū ita romanę dilittie miratę sūt: ut barbari p̄stacos
mercē fecerit. Indogę nemora in tā p̄cerā sublimāt excellitātē ut tralia
cine sagittis qdē possint. Pomaria ficus hēnt quarū codices in orbē se
xaginta passuū spatiū chorme crassescunt. Ramorū ūbrę ābitu bina
stadia cōsumūt. Foliorū latitudo forma amazonicę peltę cōparatur
Pomū eximie suauitatis. Quę palustria sūt harūdine creat ita crassā
ut filis iterno dillembi uice uectit et nauigat. Eradicibus eius exp̄mit
humor dulcis ad melleā suauitate. Thylos idię isula & ea fert palmas
oleā creat: uineis abūdat. Terras oēs hęc miraculo sola uincit q̄ q̄cūq;
in ea arbos nascit nūq̄ caret folio. Mōs caucasus idē icipit: q̄ maximā
orbis ptē p̄petuis iugis penetrat. Idē frōtē q̄ soli obuersus ē arbores pi
peris ostētat: q̄s ad iuniperi similitudinē diuersos fructos edere asseue
rāt. Eorę q̄ p̄mus erūpit uelut corelorę fibria dī pip longū: q̄ icorrupti
pip albū. Quorę cutē rugosā & torridā color fecerit. Nomē trahit de
colore: pip nigrū. Qui deinde caducus torref seruido sole: uocamē tra
hit de colore. Sed ut pip sola idia: ita & hebenū sola mittit. Nec tñ unī
uerfage: uerę exigua sui pte filis hoc genus gignit. Arbor ē plerūq; te
nuis & fręq̄ntior: uinie raro: i crassitudinē caudicis extuberata. hiulco
cortice & admodū reticulato: dehiscētibus uenis adeo ut p̄ ipos sinus
ps intima uix tenui libro cōtegat. Lignū oē atq; mediale eadē ferme &
facie & nitore q̄ ē in lapide gagate. Indi reges ex eo scepra sūmunt: &
q̄scūq; deorę i magines nō nisi ex herberno hēnt. Idē ferūt materia ista
liquorē n̄ cōtineri noxiū: & q̄cqd maleficū fuerit tactu eius auerti: hac
grā pocula ex hebeno hēnt. Ita nihil mīg; si p̄gre sit in p̄cio: quo etiā
ipsi qbus puenit honorāt. Hebenū ex idia romę mitridatico triūpho
p̄mū magnus Pōpeiū exhibuit. Mittit india & calamos odoratę po
tētes aduersū intestinę agritudinis incōmoda. Dat & multa alia fra
grantia mirifice spiritus suauitate grata. Indicorę lapidū i adamātibus
dignitas p̄ma: utpote q̄ lymphationes ambigāt. Venenis resistāt pau
tantum

tantu uanos metus pellāt. Hęc p̄mū de his p̄dicari oportuit q̄ respi
cere ad utilitatē uidebamus: Nūc reddemus quot adamantū sūt speci
es: & q̄s color quiq; eximius. In quodā chrystalli genere inuenit mate
ria in q̄ nascit adæque similis splēdore liquidissimo in mucronē sexan
gulū utriq; secus leuiter turbinatus: nec ultra unq; magnitudinē nuclei
auellanę reperit. Huic p̄ximus in excellētissimo auro dephenditur.
Secūdus pallidior ac magis ad argenti colorē renitēs. Tertius in uenis
cypro apparet p̄prior ad æream faciē. Quartus in metallis ferrariis le
git p̄dere cæteros aītecedēs nō tñ & potestate. Nā & hic & q̄ i cypro
dephendunt frāgi queūt. plari ēt adamāte altero p̄forant. At hi quos
p̄mos diximus nec ferro uincūt: uec igni soluūtur. Verę tñ si diu in san
guine hircino macerent: aliter q̄ si callido frigido ue malleis aliquot
aīnfractis & icudibus dissipatis aliq̄ cedūt & in particulas dissiliunt.
Quę fragmēta sculptoribus in usū isigniendę eiuscemōi gēmę expe
tunt. Inter adamantē & magnetē q̄dā naturę occulta dissensio: adeo
ut iuxta positus nō sinat magnetē rapere ferrū. Vel si admotus magnet
serę traxerit: q̄si p̄dā quandā q̄cquid magneti hæserit adamas rapiat
atq; auferat. Lichintē deinde fert india: cuius lucis uigore flagrās exci
tat lucerna: qua ex cā lichintē græci uocauerūt. Dupplex ei faciēs. Aut
in purpureā emicat claritatē: aut meratius suffūdīt cocci rubore. Per
omēm intimū sui siquidē pura sit in offēnsā admittit p̄spicuitatē. At si
excādūt radiis silis ic̄ta: uel ad calorē digytorę attritu excitata ē aut pa
leorę cassa: aut cartorę folia ad se rapit: cōtumaciter sculpturis resistēs.
ac si q̄n insignita est: dū signa ip̄imit quasi quodā animali morsu par
tem carę retentat. Berillos in sexangulas formas indi atterūt ut hebe
tem coloris lenitātē angulorę repercussu excitent ad uigorē. Berillo
genus diuidit in speciem multifariā eximii interuente glauci & ceru
li temperamento quandā p̄ferūt puri maris gratiā. Infra hos sūt chy
soberilli qui languidius micantes aurea nube circūfunduntur. Chry
soprasos quoq; ex aureo & purpureo mixtā lucem trahentes æque
berillo: generi adiudicauerūt. Hiacynthozontas. s. q̄ hiacynthos p̄pe
referāt & iplos pbant. Hos uero q̄ chrystallis similes capillamētis ob
scurant interrētibus. hoc. n. uitio illorum nomē ē. hos sciētissimi lapi
dum plebi pederūt. Indici reges hoc genus gēmarū in lōgissimos chy
lindros amat fingere: eosq; p̄foratos elephatorę fetis subligāt ac mo
milia habent. aut plerumq; ex utroq; capite insertis aureis umbilicis:
ut marcentem faciem ad nitelam incedant pinguiorem: quo per in

dustriam metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De aprobane insula.

Ca.

t Aprobanē insulā aīq̄ temeritas humana exq̄sito penitus ma-
ri fidē pāderet diu in orbē alteꝝ putauerūt: & qdē eū quē ha-
bitare anthionē crederēt. Vegē Alexandri magni uirtus ignorantia pu-
blici erroris nō tulit ulterius pmanere: sed i hęc usq̄ secreta ppagauit
noīs sui gloriā. Missus igit̄ One sicritus pfectus clasīs macedonicę ter-
rā istā q̄ta eēt: qd̄ gigneret: quo mō haberet exploratā notitiā nřę de-
dit. Patet i lōgitudine stadiorū vii. mil. in latitudine v. mil. Scindit an-
terfluo. Nā ps eius bestiis & elephātis repleta est maioribus multo q̄
quos fert idia. ptem hoies tenēt. Margaritis scatet & gēmis oibus. Sita
ē iter ortū & occasū: ab eo mari incipit p̄tenta idia. Aprasia indorū gē-
te dieꝝ uiginti quinq̄ p̄mō in eā fuit cursus: sed cū papiraceis & nilina
uibus illo pgerēt. mox cursu nauū nostrarū septē dieꝝ iter factū ē. Ma-
re uadosū iteriacet altitudinis nō āplius seuū passuū. Certis aut̄ canali-
bus adeo altū adeo depressū ut nullæ unq̄ anchoræ ad profundi illius
ima potuerint puenire. Nulla in nauigando sydeꝝ obseruatio utpote
ubi septētriōes neq̄q̄ aspiciūt Vergilię nūq̄ apparēt. Lunā ab octaua
& amplissimū. Solē orientē dextra hēnt: occidentē sinistra. Obseruati-
one itaq̄ nauigādī nulla suppetēte p quā ad destinata pgentes locū ca-
pian̄. Vehūt alites quaz̄ meatus terrā petentiū regendi cursus magi-
stros hēnt. Quaternis nō amplius in āno mensibus nauigatur. aduīq̄
Claudi p̄npatū. De teprobane hęc tantū noueramur. Tunc. n. fortūa
patefecit sciētię uia latiorē. Nā libertus Anni Policami q̄ tūc rubri
maris uectigal administrabat arabīā petens aq̄lonibus p̄ter carmaniā
raptus q̄nto decimo qdē die appulsus ē ad hoc littus portūq̄ iuectus q̄
hipporus noīat. Sex deinde mēlibus sermonē p̄doctus admissus ē ad
colloq̄a regis. Quę cōpererat reportauit. Stupuisse. i. regē pecuniā q̄
capta erat cū ipso. Quod tā & si signata diūparibus foret uultibus: pa-
rem tñ haberet modū p̄deris. Cutus æq̄litate cōtēplatiōe cū roma-
nā amicitia flagratius cōcupiuisset: thracia p̄ncipe. legatos: aduīq̄ nos
mista q̄bus cognita sūt uniuersa. Ergo idē homīes corpore magnitu-
dine alios oēs aīcedunt. Crines fuco imbuūt Ceruleis oculis: atroci ui-
su: terrifico sono uocis: q̄bus imatura mors ē in annos centū æuū tra-
hunt. Aliis oibus annosa ætas & pene ultra humanā extēta fragilita-
tem. Nulli aut̄ p̄ diē aut̄ aī diē lōnus. Nōctis partē q̄ti destināt. Lucis
ortum

ortum uigilia aīuertunt. Aedificia modice ab humo tollūt. Annona
semp̄ eodē tenore est. Vites nesciunt Pomis abundant. Colūt Hercu-
lem. In regis electione nō nobilita p̄nalet: sed suffragiū uniuersorum
Populus. n. eligit spectatū moribus & inueteratā clāmentia: & iam
annis graūē. Sed hoc in eo q̄ritur cui liberi nulli sūt. Nā q̄ pater fuerit
etiā si uita spectatus est nō admittitur ad regendū Ac si forte dū regnat
pignus susulit exiuit potestate. Idq̄ eo maxime custoditur ne faciat
hereditariū regnū. Deinde etiā si rex maximam p̄ferat æquitatem
nolunt ei totum licere. Quadraginta ergo retores accipit ne in cāulis
capitum solus iudicet. Et sic quoq̄ si displicuerit iudicatū ad populū
puocatur. A quo datis iudicibus septuaginta fertur sentētia: cui neces-
sario acquiescit. Cultu rex dissimili a ceteris uestit. Sirmate ut ē habi-
tus quo libez̄ patrē amiciri uidemus. Quod si etiā ipse i aliquo pectō
argutus sit ac reuictus morte multat. Nō tñ ut cuiusq̄ attrectet manu
sed consensu publico rez̄ oīum interdicta ei facultate. Etiā colloq̄ po-
testas puniō denegat. Cultura student uniuersi. Interdū uenatibus in-
dulgent: nec plebeias agūt p̄das: quippe cū tigrides aut elephāti tan-
tum regrant. Maria quoq̄ piscationibus inq̄tant: marinaq̄ testudi-
nes capere gaudent. Quaz̄ tanta est magnitudo ut sup̄ficiē earū do-
mū faciat: & numerosam familiā non arcte receperit. Maior pars insu-
lę huius calore ambusta est: & in uastas deficit solitudines. Latus eius
mare alluit peruiridi colore fruticosum ita ut iubę arborum plax̄q̄
gubernaculis atterant. Cerrūt latus sericum de montium suorū iugis.
Mirant̄ aurū: & ad gratiā pocolorū oīm gēmarū adhibēt apparatus
Secant marmora testudinea uarietate. Margaritas legūt plurimas ma-
ximasq̄. Cōchæ sūt in q̄bus hoc genus lapidū requirit. Quę certo an-
ni tēpore luxuriāte cōceptu sitiūt rorē uelut maritum cuius desiderio
hiant. Et cū maxime lunares liquāf asperginel oscitatione quadā hau-
riunt humorē cupitū. Sic concipiunt grauidæq̄ fiunt: ac de saginæ q̄-
litate reddūt habitus unioīn. Nā si purū fuerit quod acceperint can-
dicant orbiculi lapilloeū. Si turbidū aut̄ p̄llore languescunt: aut rufo
innubilan̄. Ita magis de cælo q̄ de mari partus habet. Deniq̄ quotiēs
excipiunt matutini æris semen sit clarius margaritum. Quotiēns uel-
pere sit obscurus: q̄toq̄ magis hauserit tanto magis pficit lapidū ma-
gnitudo: Si repente micauerit conuscatio intēpestiuo metu cōprimū-
tur: clausaq̄ subita formidine uitia contrahunt abortina. Aut. n. per-
paruuli sūt scrupulū: aut inanes. Cōchisip̄l̄ inē sēlus: partus suos ma-

culari timē. Cūq; flagrantioribus radis excāduerit dies: ne fuscet lapis
des solis calore subfidūt & se pfūdīs ī gurgirat ut ab estu uendicentur
huic añ puidētiē: atns opitulat. Nā candor senecta disperit: & grādēscē
tibus cōchis flauescūt margarite. Lapis iste in qua mollis ē unio dura
tur enisceratu. Mūq; duo simul reperiūt. Vnde unionibus nomen da
tū. Ultra semiunciales intentos negant. Piscantium insidias timent con
chæ. Inde est ut aut inter scopulos aut inter maris canes plurem um
delirescāt: Cregatim natant. Certus exami dux est ille si captus sit: etiā
q̄ euascerint in plagas. reuertūtur. Dat & india margaritas. Dat & lit
tus britanicū: sicut Diuus Iulius thoracē q̄ Veneri gēitrici ī tēplo eius
īdicanit: e britanicis margaritis factū subiecta inscriptione testatus est
Iollia Paulina Cāi principis cōiugē ungatū. est abuisse tunicā ex mar
garitis sextertio tūc q̄dringēties estimatā. Cuius parādæ auaritia pater
ipsius Manilius spoliatis oriētis regiōibus exasperauit. C. Cæsare of
fēdit. Augusti filiū iter dictaq; amicitia p̄ncipis uenēo iteriit. Illud quocq;
exp̄ssit uet^o diligētia q; syllanis p̄mū tēporibus romā illati sūt unioēs.

a De isula eusea itinerario idico & sinu psico & arabico. Ca. lx.
B isula eusea ut cōsequēs est ad cōtinentē. Igitur a taprobane
india reuertamur. Conuenit rex inuidere: Sed si indicis urbi
bus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ concinitatis
modum. Proximam indo flumini urbem habuere caphisam. quam
Cyrus diruit Arachosiam herimento amni impositam Semiramis
condidit. Carusiam oppidum ab Alexandro magno ad caucasū cōsti
tutum est. Ibi & alexandria ī qua patet amplius stadia triginta. Mul
ta & alia sunt sed hæc cum eminentissimis. Post indos montanas regi
ones ictiophagi tenent: quos subactos Alexander magnus in reliquo
abstinere iussit a piscibus. Nā atea sic alebant. Ultra hos deserta carma
niæ p̄lis deide atq; ita nauigatio. In q̄ solis insula rubēs semp & omni
animatiū generi inaccessa. Quippe q̄ nullū nō animal illatū necet. Ex
india reuertētes ab azamo carmaniae fluēte septētriōēs primū uident.
Achemenidis in hac plaga sedes fuerūt. Inter carmaniae p̄mōtorū &
arabiā qnquaginta milia passuū iteriacēt. Deide tres isule circa q̄s hiri
marini egrediūt aicēnū cubitū lōgitudine. Dicendū hoc loco q̄ten^o ab
alexandria ægypti pergat et usq; india. Nillouehentecopto usq; ethest
is flatibus cursus est. Deinde terrestre iter hydreum. Post transactis ali
quot mansionibus berenicē puenitur ubi rubri maris portus est. Inde
oceli arabiae portus tangit proximū indiae emporiū excipit & miri in
famiae

ramiae piraticis factionibus. Deide p̄ diuersos portus cottōnare succe
dit. Ad quā monoxilis lintribus pip uehūt petētes india añ exortum
cānis: aut p̄tinus post exortū nauigio media æstate soluūtur. Reuertē
tes reuauigāt decēbri mēse. Secūdus ex idia uētus ē uolturnus: at cū uē
tum ē ī rubrū mar aut africanus aut auster uehūt. Spatiū idia decies sep
ties cētena & qnquaginta milia passuū prodiit. At carmaniae centū milia
cuius pars nō caret uitibus. Præterea hēt genus oīum q nō alia q̄ testu
dinis carū uiuūt. Hirsuti comā facie tenus quæ sola lenis ē. lidē coriis
piscū uestiunt Cheloo-phāgi cognomiati. Irrumpit hæc littora ubrū
mare: Idq; in duos scinus scindit. Quorū q̄ ab oriente ē piscus appella
qm̄ qdam habitauere persidis p̄puli uicies & sexagies centena^o milia
passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia ē alter arabicus uo
catur. Oceanū uero q̄ ibi influit azanium nominauerunt. Carmaniae
persis adnectitur: quæ incipit ab insula afrōdisia uariæ opū diues tran
slata quondā in parthicū nomē littore quo occasui subiacet porrecta
in milia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimū susa: in
quo templū susiæ dianæ. A susis barbite oppidū centū trigintaquinq;
milibus pass. distat. In quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc
genus metallicū & abiiciunt in terræ p̄funda ne polluti usu eius aua
ritia corrumpant æḡtatem. Hic incōstantissimus terræ modus nec ī
merito cū aliæ circa persidennationes schenis: aliæ parafangis: aliæ in
cōparata disciplina terras metiāt: & incertā fidē faciat mēsuræ rō discors

De parthia & sepulchro Cyci. Ca. lxiii.

p Arthia q̄ta est a meridie rubrū mare a septētrione hircanū salū
claudit. In ea regna duo de uiginti dissecant ī duas partes. Vnde
cim q̄ dicunt sup̄iora incipiūt ab armenio limite & caspio litto
re p̄tecta ad terras scythæ: qbus cōcorditer degūt. Reliqua septē infe
riora sic. n. uocitāt habēt ab ortu narios ariano: q; carmania a die me
dio: medos ab occidūt solis plaga: a septētrione hyrcanos. Ipsa at me
dia ab occasu trāsuerla utraq; p̄thiæ regna aplectit. a septētriōe arme
nia circūdata: ab ortū caspios uidet a meridie p̄sidē. Deīa tractus hic p̄
cedit usq; ad castellum quod Magi obtinent phradarchida nomine.
hic Curi sepulchrum.

De babylone & de recurſu ad oceanum atlanticum: in quo insu
la gorgades heperidesq; atq; fortunatæ. Ca. lxiiii.

e Aldeæ gētis caput babylonia ē a Semiramide cōdita tā nobilis
ut p̄pter eā & asirū & mesopotamii in babyloniae nom̄ trāsierit

Urbs est sexaginta milia passuum. circuitu patens muris circumdata quosque altitudo centum pedes denotat. Latitudo unum, ternis in singulos pedes digytis ultra quam mensura nostra est altioribus. Amne interluit eufrate. Belsi ibi louis templum. Quae inuictore celestis disciplinae tradidit et ipsa religio quam deum credit. In amulatione huius urbis thesiphote pthii condiderunt. Tempus est ad occidit ni oras reuerti respisso in aethiopia stilo: Namque ut atlanticos aestus occipere ab occidente et hispania dudum dixeramus ab his quoque partibus mundi. Vnde primum atlantici nomen induat exprimi par est. Pelagus azanius usque aethiopia littora promouet. Aethiopicum a massilico promotorio. Vnde rursum oceanus atlanticus. Iuba igitur uniuersae partis quam plurimum propter solis ardorem peruiam negauerunt: facta etiam uel gentium uel insularum commemoratio ad confirmandam fidei argumentum omne illud mare ab india ad usque gades uoluit intelligi nauigabile. Chori tamen flatibus cuius spiritus propter arabiam aegyptum mauritaniae euehere quis quam classe: dummodo ab eo promotorio idem cursus dirigat. Quod alii septanacran: alii drepanum nominauerunt. Addidit etiam stationum loca. et spatiorum modum. Nam ab india prominentia ad malicum insulam affirmat esse quoddecies centena milia passuum. Non duceta uiginti quaeque milia. Inde ad insulam adan adanum centum quinquaginta milia. Sic conficiet ad apertum mare decies octies centena et septuaginta milia. Idem opinio plurimorum quae ob solis flagrantiam maximam partis istius regionem ferunt humano generi inaccessam: Sic reluctat ut mercatum ibi transitus isestari ex arabicis insulis dicat quos scytiae habent arabes quibus arena inata datum nomen est. Nam bubalis utribus contabulatae crates supponunt uectitatisque hoc ratif genitum proterruentes ipetunt sagittis uenenatis habitari et abdita aethiopiae adusta troglodytae et ictiophagorum nationibus. quorum troglodytae tanta pnicitate polleat: ut feras quos agitatur cursu pedum assequantur. Ictiophagi non secus quam marinae beluae nado in mari ualent. Ita ex quo fito atlantico mari usque in occasum et gorgadum Xenophon memit insularum. Gorgades insulae ut accipimus obuersae sunt promotorio quod uocamus hesperi ceras. Has icoluerunt Gorgones monstra et sane usque adhuc monstra fruosa gens habitat. Distat a continenti bidui nauigatione. Prodidit denique Xenophontem Lapfacenus Hamone poenorum regem in eas permeasse. Reptas quoque ibi foeminas aliti pnicitate atque ex oibus quae apparuerunt duas captas tam hirtas atque asperas corpore ut ad argumentum spectandae rei duae cutes miraculi gratia iter donaria lunoni suspenderit quae durauerunt usque in tempora excidii carthaginensis. Ultra gorgodes hesperidum insulae sunt: Sebosus affirmat diebus quae dragita nauigatione itimos maris sinus recesserunt: fortu

natas insulas contra leuam mauritaniae tradunt iaceat. Quas Iuba sub meridie quidem sitas: sed proximas occasui dicit. De hae noibus expectari magnam mixturam reor: sed infra famam uocabuli res est. In prima eage cui nomen est norion adificia non sunt nec furrunt Iuga montium stagnis madescunt. Ferulae ibi surgunt ad arboris magnitudinem. Haec quae nigrae sunt expressae liquor reddunt amarissimum: quae candidae succos ferunt etiam ponti accommodatos. Altera insulam iunonia appellata reuomunt. In ea pauxillae ad humiliter ad culmen fastigiatae. Tertia huic proximat eodem nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellat enormibus laertis plusquam referta. Sequitur niuaria aere nebuloso et coacta: ac propterea semper niualis. Deinde canaria plena canibus forma etiam eminentissimis. Inde etiam duo exhibiti Iubae regi. In ea adificiorum durat uestigia. Auium magna copia: nemora pomifera: palmae cariotas scetentiae: multa nux pinea: larga mellatamnes salubres: piscibus abundantes perhibet etiam expui in eum undoso mari beluas. Deinde cum monstra illa putredine tabefacta sunt omnia illic inficiunt odore retro. Ideo non penitus ad nuncupationem suam congruerent insularum qualitates.

MIRABILIA ROME.

Ca. i.

Vrus ciuitatis habet trecentas sexaginta et unam turrem. Propugnacula sex milia et nonaginta. Et duodecim portuaria. In circuitu uero sunt uiginti duo miliaria. Exceptis tralustyberis et ciuitate leonina. Et portu sicte petri. ubi sunt uiginti miliaria.

DE PORTIS INFRA VRBEM.

Ca. ii.

Orte inclite sunt duodecim. f. Porta capena: quae dicitur sancti pauli. Porta a pia: quae ducit ad Dne quo uadis. Porta latina: ubi sanctus iohannes missus fuit in oleo. Porta metroui: ubi riuus ifluit ciuitatem. Porta asinaria in laterano. Porta laucana: quae maior est. quae est iuxta sanctam. cruce in iherusalē. porta thaurina uel tiburtina: quae dicitur sancti laurentii. porta nouetana: quae uadit ad sanctam ignetē. porta salaria: quae uadit uersus sabinā. Et porta pincina: quae est circa ecclesiam sancti felicitis. porta flamminea: quae est circa ecclesiam sancte marie de populo. porta colina: quae est contra templum adriani supra pontem.

DE PORTIS TRASTIBERIM.

Ca. iii.

Orte trans tiberim sunt tres. f. porta septimana: ubi septem laudes facte fuerunt Octauiano impatori. porta aurea. f. sancti pancracii. porta portuensis. In portu sancti petri sunt duae porte. f. porta castelli sancti angeli. et porta uiridaria.

DE MONTIBVS infra urbem.

Ca. iiii.

Ontes infra urbē sūt isti. s. Mons Ianiculus ubi ē sanctus Petrus
 m Mōtarius q dī Ianitarius. Mons aduentinus. ubi ē ecclia sctē sa
 bine. mōs grinalis: q̄a ibi stabāt grites. ubi ē ecclia sancti Stepha
 nit q̄ dī icelio monte. mōs tarpeio ul' capitolii ubi ē palaciū senatoꝝ
 mōs palatinus. ubi ē palaciū maius. mōs inqlinus sup alios mōtes dī.
 ubi ē basilica sancte marie maioris. mōs uiminalis ubi est ecclesie san
 cte Agathe. ubi Virg. captus fuit a romanis qui in uisibiliter exiens a
 carcere perexit Neapolim. De pōtibz urbis romæ. Ca. v.
 Pōtes urbis sūt sex. s. Pōs adriani ul' iudeoꝝ. pons fabiani iuxta p̄fatū
 pontē. pons senatoꝝ. pons Gratiani. pōs Theodosii. & pōs Valētinii.

PALLACIA IMPERATORVM.

Ca. vi.

Palaciū magnū in monte palatino. Palaciū senatoꝝ p̄pe sanctū Six
 tum. & palaciū Claudii iter Coliseū & sctūm petrum ad uincula. Pala
 cium ostātini i laterano. palaciū Romuli iter sanctā Mariā nouam &
 sanctum Cosmā: ubi sūt septē edes pietatis & cōcordie. ubi posuit Ro
 mulus suā statuā dicēs. Hec statua nō cadet: donec uirgo pariet. Et sta
 tim ut beata uirgo xpm peperit: statua corruit. Palaciū traiani. ubi est
 colūna uiginti passuū Palacium Siluestri. palacium Antonii: ubi est alia
 columna. xxxiiii. passuum palacium Neronis: ubi est a culea sancti pe
 tri: & palatium Octauiani ad sanctum Laurentium. Ca. vii.

De ARCVBVS Triūphalibus.

Arcus triumphales sunt hii. qui fiebant alicui imperatori redeunti.
 ubi quibus cum honore ducebantur a senatoribus: & eius uictoria in
 smemoriā eorum in arcu sculpebatur. Arcus Theodosii ualentini
 & Gratiani impatoꝝ ad sanctū Vitū. Arcus cōstātini ipatoris iuxta co
 liseū. Arcus septē lucernaꝝ Titi & Vespasiani ubi ē cadelabrū moyli
 cū archa habēs septē brachia. In pede turris calculatorie. Arcus Iulii
 Ad sctām mariā nouā. Arcus Octauiani imperatoris ad sanctum Lau
 rentium in lucina. Arcus antonii ad columnam. Ca. viii.

De ARCVBVS NON Triūphalibus.

Alii sunt arcus non
 triumphales: sed memoriales. ut ē arcus pietatis aī sctām Mariā rotūdā
 Vbi accidit qdā historia de pauere muliere: cuius filius occisus erat
 a uicē sue filio q̄ petiit ius sibi fieri ab impatore Traiano parato ire
 ad exercitū. **Qu** dixit se ius factuꝝ i reditu. **Que** rēdit. Forfan dñe nō
 redibis. **Qui** statim fecit ibi cōsistoriū: & fecit ei secūdum q̄ petiit. lu
 dicauitq; iuuenē homicidiā morituz. **Quē** molier petiit sibi reddi: p
 re cony

recopentationē filii sui mortui. **Quod** ira factū ē. Et fatebatur se plenū
 ius accepisse Et muliere multum ditata ab impatore: recessit.

DE TERMIS.

Terme dicunt palacia magna hūitā magnas criptas subterraneas: in q
 bus tpe hiemali fiebat ignis maximus. Estiuo aut tpe replebātur aquis
 ut curia in superioribus cōmorās magis delectaret. **Quidē** in termis dio
 cliciani adhuc uideri pōt. Terme olimpiadis apud sanctū. Laurentiū
 parispēna. Terme domiciane tiberine sunt retro sanctam Mariam
 rotundam. Terme Alexandrine sunt ubi est hospitale de termis.

De Thea tris.

Theatra sūt ista. Theatrū Titi & Vespasiani ad chathecumbā. Thea
 trū tarqni iperatoris ad septisolum. Theatrum Pompei. ad sanctum
 Laurētiū i damafo. & ē ibi Theatrū flamineū. De agulea sctipatri
 Ibi ē memoria cesaris. ubi splēdidus ciuis i suo sarcofago. i. malo cre
 reqescit. ut sicut eo uiuēte totus mundus ei subiectus erat: ita ipso mor
 tuo oīa corpora mortuoꝝ sibi subiacerēt. ubi i giro mali erei scriptū ē
 Cesar tātus erat. quo nullus maior i urbe.
 Sed nūc i modico tā magnus claudic ātro.
 Intra sculptura stat cesaris alta columna.
 Regia structura quanta non extat in aula.
 Si lapis est unus: qua fuit arte leuatus.

Et si sunt plures: dic ubi congeries? **De cimiteriis:**

Cimiteriū Calepodii ad scūm Pancraciū. Cimiteriū sctē Agathe. Ci
 miteriū scti uisi ad portā colinā. Cimiteriū scti felici. Cimiteriū scti
 calixti ad cathecūbas. cimiteriū cōcordiani foris portā latinā. cimite
 riū sctē agnetis. Et alia q̄ plurima cimiteria q̄ i multis locis descēdebāt
 p tria miliaria. ubi sancti abscondebantur.
 Itē hęc sūt loca: ubi scti passi sūt tormēta. Foris portā rapiā fuit decol
 latus btūs sxtus p̄pe dñe quo uadis. ubi fuit tēplū martis. aī sctū ne
 reū intus cauati ad scūm Georgioū domus lucine: & est ibi uelū aureū
 aqua salua ad sctū Anastasiū. ubi decollatus fuit scūs Paulus. Ortus
 lucine. ubi ē ecclesia scti Pauli. & ē ibi p̄pe amphibratū. ubi ē corda in
 q̄ iactatū erat corpus btī Sebastiani: q̄ reuelauit corpus suū lucine dī
 cēs. Inuenies corpus meū pendēs in uico p̄ pedes iuxta stratā q̄ dī uia
 corneli inxta girolū Arcus romanoz. ubi btūs Siluester & cōstātinus
 se obligauerūt ad iuicē in camera. ubi fuit domus telluris ante martē.

Ad sanctam Agatam.

Terme Iapiadis, ubi fuit aslatns scūs Lanrētius i parispēna Palaciū i ti

burtinū ubi Decius. & Valerianus recesserūt a beato Leuretio mortuo
Arcus flamineus ad pōtē iudeorū trans tiberim infra palaciū Neronis
ē tēplum apolinis: qđ dī scīa petronella An basilicā scīi Petri fuit q
uaticanū ubi uates. i. sacerdotes canebāt sua officia. Ante tēplum. apol
linis fuit tēplum qđ fuit castrum Nerōis. ubi nūc ē ecclia scīi Andree.

De pinea erea & deaurata.

Que ē in paradiso scīi Petri in fastigio pātheonis. i. sancte Marierotū
de: fuit pinea erea & deaurata: q nūc ē an tēplū scīi Petri: q cooperta
erat tabus ereis deauratis: ita q a longe uidebatur quasi mons aureus
cuius pulchritudo adhuc in parte apparet.

De templis.

Ante palacium alexātri fuit tēplum Enae & pōpei mire magnitudinē
& pulchritudinē: Monumentū uero pōpei. qđ dī marmoreū decēter
ornatū fuit. Oraculū apolinis & ecclia uisū fuit tēplum & secretariū
Neronis. In cāpo Martis fuit tēplum martis: i quō eligebant consulus
quarto kl's Iulii. & morabant ibi usq; ad kl's Ianuarii. Et in hoc templo
romani ponebāt rostra nauū: ut essent spectacula osium gentium. Iux
ta pantheon erat templum minere. quod est nunc ecclia p̄dicato
rum. & adhuc sunt ibi columpne. Apud sanctum quiriacum erat tem
plum ueste. In calcari est templum ueneris. Item monasterium domi
ne rose fuit castellum aurerum iunonis.

Item Capitolium dicit q̄ erat caput totius mundi: in quo consules
senatores morabāt ad cōsulēdū i urbe. cuius facies cooperta erat muris
altis. & aureis uitro & auro ūdiq; cooperta. & miris opibus laq̄atis. infra
Capitolū erat palacium p̄ magna parte aureum & lapidibus p̄ciosis
ornatū quod dicebat ualere terciā partē mūdii in quo tot statne yma
ginū erāt: quot erāt mūdi puincie. & habebat q̄libet ymago titinabu
lum in collo p̄ artē mathematicā sic dispositā: ut q̄n aliq̄ regio roma
no populo rebēll' efficeret: statua illius puincie uertebat dorsū ymagi
ni urbis romane: q̄ maior erat sup alias ymagine tāq; dñā. & sic tinti
nabulū qđ habebat ad collū: statū sōabat. Tūc uates capitolii q̄ erāt cu
stodes: referebāt illud senatui. Statiq; mittebāt legiōes militū expugā
dum illā puinciā. Erant & in capitolio plura tēpla. sup arcū erat tēplū
ueste & Cæsaris ubi senatores posuerūt Iulii cæsare in cathedra sexta
mēse Martii. Et ex pte capitolii erat tēplū iunonis. Iuxta forē. p. erat
tēplū herculeū in Tarpeio & achill: ubi itectus fuit Iulius Cæsar a se
natu. Tercio loco ubi nūc ē ecclia beate marie fratru minorū. & fuerūt
templa simul iuncta. palacium phoebi & carmentis: ubi octauianus
iprator

Impator Vidit uisionē in celo. Iuxta canepariā ē templū Iani. q̄ erat cū
Ros capitolii. Dicebant autem capitolium aureum. quia pre omnibus
regnis totius mundi fulgebat sapientia & decore.

De equis marmoreis

Equi Marmorei ad qđ facti fuerunt: & hoies nudi: & qđ sit q̄ mulier
circūdata serpētibus sedēs & habēs an se cōchā p̄phiretica: significat.
q̄ tpe impatoris Tiberii uenerūt romam duo philolofi iuuenes. scm.
praxitelis & phideas: q̄ dixerūt se eē tāte sapie: ut qđ dñs impator illis
abcētibus i camera sua diceret: ipsi referret de uerbo ad uerbū. Quod
fecerūt sicut dixerūt. & nō inde petierūt pecuniā: sed memoriā eorū si
eri sēpiternā. Itaq; philolofi habueūt duos equos marmoreos calcātes
terrā: q̄ significāt p̄ncipes huius mūdi. In hoc qđ nudi sūt circa equos
significat q̄ altis brachiis etiā replicatis digitis narrabāt q̄ futura erāt
ut sicut nudi sūt: ita sciēcia huius mūdi i mētibus eorū nuda & apta erat.

De femina circūdata serpentibus.

Habēs an se conchā: significat baptismū & p̄dicatiōes q̄ p̄dicabāt. ut
quicūq; ad dñm ire uoluerit: nō poterit: nisi lauet p̄us in cōcha. i. fonte
baptismatis.

De rustico sedēte sup equū ereum.

Ad lateranū ē quidā equus ereus deauratus: q̄ dicit' caballus Cōstan
tini. sed nō ē sic Nā q̄ uolūt uerū: hoc p̄legāt. Tpe cōsulū & senatorū q̄
dā rex potētissimus de oriētis partibus Romā uenit: multa strage &
belis uariū romanum populum affigēs. Tunc quidam armiger rusti
cus magnē fortitudinis & uirtutis prudens: surgens dixit consulibus
& senatoribus. Nunquid si esset: aliquis liberans uos: detribulatione
ista: quid a senatu recipere meretur? Responderunt ei dicentes. Quis
quid peteret reciperet & obtineret. Qui ait illis. Date michi. xxx talen
ta aurū: & insuper mei memoriā sempiternā: quendam equum au
reum staturam meam desuper habentem: & ab istis uos breui tempo
re liberabo. Qui dixerunt se omnia ista amplecturos: Ille uerō ait: Me
dia nocte surgetis: & estote omnes armati bene: & stetis infra muros
in sepelunca & quicquid uobis dixerō facietis. Qui responderunt sta
tim ita. Rusticus uero statim ascēdit equum suum maximum sine sel
la. Tollensq; falcem exiuit foras: tanq̄ uellet colligere herbas. Viditq;
regem uenientem ad unam arborem p̄necessariis cōsuetis faciendis.
sup quā arbore quēdā curuaglia se sedebat dulcissimeq; canebat. Rusti
cus hoc uidēs: accessit propius. Et socii regis rusticum putantes esse

de suis clamare sic ceperunt. Rustice non targas regem: quia si tetigeris eum: sul-
pederis. Rusticus uero in spiritibus eorum: inanis pro fortitudine regem pro statu
cito arripuit. & cum subleuans: posuit coram se super equum. & fugit ad urbem ue-
lociter clamans uoce magna ad homines citatis in cauernis latitantes. Exite
foras. interficite exercitum regis. quia ecce ipsum coram ui teneo captum. Qui ex-
euntes ad uocem eius: multos occiderunt. Et alii in fugam uersi sunt. Romani
uero habito triumpho: soluerunt ei auxilium quod petierat. Et in memoria eius fe-
cerunt: & in representationem stature: unum equum ereum & deauratum. extensa ma-
nu dextra cum qua eum ceperat: quem posuerunt coram palatio lateranensi. Et super
per caput eam quamdam cucumagiam posuerunt: ad cuius catum uictoria ha-
buerunt. Ipsaque statura regis quam parua erat retro ligata manibus sicut eum
cepat sub equo commemorato collocarunt. De coliseo.

Coliseum fuit templum solis mire magnitudinis & pulcritudinis: diuersis cauer-
nis adaptatum. & cooptum erat celo ereo & deaurato: ubi tonitrua fulgu-
ra & coruscationes fiebant. Et pluuie mittebantur per fistulas plumbeas. Et erant
ibi signa super celestia & planetae: cum sole & luna: quae quadragesime uehebant. In
medio sedebat dominus phebus deus solis: quae pedes ad terram uertebat. & ca-
put eius celum agebat. quae palmam tenebat in manu sua: designans quod Roma to-
tum mundum regebat. Post uero multum tempore spacium beatus Siluester iussit id
templum destrui. & alia quae plurima. ne peregrini uenirent romam propter edificia
antiqua & deorum fama. & non propter ecclesias sanctorum transiret multimoda de-
uotione. Caput uero & manus dicti idolicum pomo ad palatium in latera-
no fecit poni in memoria: quae palma & caput Saronis falso uocat a uul-
go. Palatium praefatum erat templum turbi per quod intrabant. & in praefato simulacro
in querimonias fundebant tempore consulum & senatorum orationes.

De sancta maria rotunda.

Agrippa prefectus subiugauit Romanorum. Sciauos & saxones occidere fecit
& iussit. & quattuor legiones. In cuius reuocatione tintinabulum statue praesidis
quae erat in capitolio in templo louis & minerue sonabat. Quia uniuscuiusque
regni totius orbis statua erat in templo illo posita cum tintinabulo ad col-
lum. & quando sonabat: regnum illud cognoscebat esse rebellem. ut praedictum est. Huius
autem statue praesidis tintinabulum audiens sacerdos: quae erat in spelunca in ebdoma-
da illa: nunciabat senatoribus. Senatores autem legationem prefecto Agrippae
dixerunt. & preceperunt ei: ut iret ad praefatos subiugandos. Qui oio renuens: & di-
cens se non posse pati tantum laborem: tandem uictus petit consilium trium dierum. In
fra quos quaedam nocte ex nimio cogitatu fatigatus obdormiuit. Et appa-
ruit ei quedam femina. quae ait. Agrippa quid cogitas? In magno es cogitatu.
consolare: & per mitte mihi templum quod tibi ostendat: & dicam tibi quomodo eris ui-
cturus

cturus. quae dixit. Faciam dominam. Et illa ait. Et in templo rotondum ad modum pan-
theon. Ille uero dixit. Domina uis: Quae respondit. Ego sum Cibeles mater
deorum. Fac mihi libamina & Neptuno quae est deus maris ad honorem meum.
quia tecum erimus. & uincas omnes rebelles. Agrippa uero surgens letus: hoc
recitauit senatui & ciuitas acceperit uerbis suis. Igitur cum magno apparatu
navium & quinquaginta legionibus militum: uenit ad praefatos: & eos debellauit. Et posuit
in suo tributo Senatui Romanorum. annuatim. Et rediens romam: fecit templum fieri: quod
praenifetatum. & dedicauit ad honorem Cibelis matris deorum. Et huic impositum non
men pantheon: & fecit statuam matris Cibelis deauratam in fastigio Pantheon
super foramen. & cooperuit eam mirifico tegumento ereo & deaurato. Post
multo tempore beatus Bonifacius papa: uidentem id templum tam terribiter dedica-
tum ad honorem Cibelis accessit ad Phocam imperatorem christianum: rogans hoc templum
sibi tradi. quod imperator eidem libenter concessit. Papa uero cum Romanorum. per die mensis
nouembris dedicauit idem. & statuit ut ex illo die. Romanorum. per pontifice
ibi conueniret. & papa missam celebraret. & populus communicaret sicut in
die natalis domini: Et eodem die per uniuersum orbem festum beate marie & omnium
sanctorum celebraret. Sequenti die olum animarum fieret commemoratio.

De octauiano imperatore.

Post uero multum tempore spacium. Senatores uidentes Octavianum tam pulcri-
tudinis praesentis & spacis: & quod totum mundum tributarium fecerat: dixerunt ei:
Volumus te adorare. quia diuinitas in te est. nisi hoc esset non eueniret tam prospera
ra. Qui renuens: id uicinas postulauit. & ad se Sibillam tiburtinam uocari fe-
cit: cui quod senatores dixerunt recitauit. atque spatium trium dierum petiit. ut
sibi consuleret. in quibus arctum ieiunium operata est. & post tres dies respondit. Sic
iudicii signum Tellus sudore madescit. & caelo rex uenit praesecula factus
Et postquam hoc dixisset: illico apertum est celum: & splendor maximus irruit super
eum. uidentemque celum uirginem pulcherrimam: puerum in brachiis suis habentem super
altare dei. Quod cum miraret ualde: audiuit uocem dicentem. Hec ara est filii
dei. Qui statim praedixit in terram. & adorauit christum uenturum. Quod recitauit se-
natoribus. quae mirati sunt ualde: Et fuit haec uisio in camera imperatoris: ubi
nunc est ecclesia beate Marie in capitolio. Et ideo uocatur sancta Ma-
ria celi. & est ibi ecclesia fratrum minorum.

TOTILLE exspiratio in seruos dei.

Crudelis Totilas. quae annum regnum assumptum Badindas nuncupabat: deinde
assumpto eo in regem Gothorum. Italiam totam inuasit cum uelocitate. multas
ecclesias destruxit. multosque christianos in pie trucidauit: depraedationes etiam us-
que quaque & captiuationes faciens. castella domosque multas exussit atque di-
ruit. Regum uirum sanctum quoniam ad iussum Totile uenire recusauit

de capitari madavit. De uero or-
 petita a bndicto uro dei: pau-
 lulū ac redulitate cessauit p̄ficiscens
 ucanie fines i Sicilia deuenit: &
 suo exercitu inuasit. In qua inuasione quis nō cradelis ut prius multa
 mala pegit atq; ut qdā sapiēs dixit thesaurizauit sibi irā in die ire secū-
 dū suū cor. Ipenitens & illud psalmiste: apposuit iniquitatē sup iniquita-
 tatē: & nō intrauit i iustitiā dñi Sicilia, pfectos. Totilas & p hostiēse por-
 tā. Romā igressus: romanisq; peere uolēs p totā noctē buccinā isonaf
 pcepit q̄tenus eodē territi sono Gothorū gladiis aut se in ecclesiis tue-
 rēt uel ēt qbuscūq; modis abscōderēt. Atq; cū romanis ut pater cū filiis
 aliq̄diu ihabitauit. Hāc qdē benignitatē i crepatio ac monitio beati Be-
 nedicti q̄eadmodū extimari pōt uillī cōtalit. Nō nulli tū ciues. Cōstā-
 tinopolim aufugerūt: quorū sc̄ibus Iustinianus motus: Narsetem enu-
 chum & cubiculariū cū copioso exercitu ut: afflicte succurret urbi: in
 Italiā uentre curauit. Narsetes itaq; mādato ipatoris suscepto ad Alboi
 regē lōgobardorū nūciū misit illūq; cū suis lōgobardis infedere socia-
 uit. Illo nāq; tēpore panomiā lōgobardi ihabitabāt. Initoq; bello Nar-
 ses cū Totila rege Gothorū fortiter dimicauit. Quibus ferme deletis ip-
 sū etiā regē Totilā q̄ iā ultra: x annos regnauerat gladio interfecit. Tūc
 quippe implētū est quod psalmista de talibus dicit. Gladium euagina-
 uerūt peccatores: ut trucidēt rectos corde gladius intret in cor ipsorū.

**In præslum uenetiis per theodorum
 de regazonibus de asula anno.
 domini. M. cccc. lxxxvi.
 die xxiiii. mēsis augusti
 regnāte in clito dño
 augustino barba-
 dico duce ue-
 netiarū.**

Registrum huius operis.

a b c d e f g
 iiii iiii iiii iiii iiii iiii ii

De origie & tēporibus urbis. E. lome
 & mēsis & diebus iter calaribus i. xxii
 De tēporibus urbis cōdite. ii. De boristene amne & scytlis & naturā
 De hominib; & p̄mū de mēstruis. iii. canū & smaragdo lapide & cristall
 De fortitudine. iiii. lo. xxiii.
 De memoria. v. De hiperboreis xxiiii.
 De moribus. vi. De arymphis. Tygridibus: Panteris
 De eloquentia. vii. parthis. xxv.
 De Italia & eius antiquitate. viii. Vnde maria mediterania oriāf xxvi.
 De insulis & p̄mū de corsica & catho-
 chite lapide. viii. De insulis scyrbicis: & oceano septē
 De sardinia. solifuga: & hærba sardi-
 ca. x. formi hoīū ceruistragelaphis xxvii.
 Sicilia In ea soli & aquarū mēorabilia
 & de achate lapide xi. De germāia & eius sōtib; de uris &
 De insulis uulcanis. xii. alce & luccio & ceraunio al bo xxviii
 De Europe sinus. xiii. De gallis: meliā et oleo medico xxix.
 De thesalia & Macedonia: & philppi
 oculos xiiii. De brithania, & insulis gallici ocea-
 ni. xxx.
 De macedonia: & olympos mōte: &
 & lapide p̄cante. xv. De gyspania: gaditano freto, medite-
 rano mari & oceano. xxxi.
 De lybia: & hortis hesperidū & achā-
 te mōte. xxxii.
 De thracia: & tracum moribus: grui
 bus & hyrundinibus: & istmo. xvi. De mauritania: & elephāt. xxxiii.
 De claro insula: & de miralibus quæ
 iacreta sūt: & de caristo & delo: & di-
 luio. & coturnicibus. xxi. De numidia: & de uris i ea. xxxiiii.
 De creta insula. xviii. De aphricha: cyrenica: leonibus: hic
 De euboea: paro nixo: icaro: melo:
 carphathrodo: lemno xviiii. nia lapide: serpētibus: onagris: helio-
 De hellepōto: ppontide: bosphro &
 elepātis. xx. mopiogēma p̄illis: basilisco simi-
 De histro flumine fibro: pontico: &
 gemma pontuarū. xxi. is. xxxv.
 De amatibus & albitis. xxxvi.
 De gramantibus: & insula gaule-
 on. xxxvii.
 De æthiopibus & eorum mirabilis-
 bus. xxxviii.
 De ultimis gētibus lybiae xxxviiii.

De egypto: & de his q̄ in eo sūt	xl.	a	o.	xi.
De arabia. & thure: myrra: cionam o		De arthia: & sepulchro cyrit		lxii.
phœnice sardonice: & aliis lapidib		De babilone & de recurſu ad oceanū		
bus.	xli.	atlaticū in quo insule gorgades hespe		
De caſſio mōte & pōpei tumulo: &		ridelq; atq; fortunate.		lxiii.
andromedæ uiuculis.	xlii.	De mirabilia rome:		
De iuda. & lacu asphaltē: & balsamo		De portis infra urbē.		ii.
& genti eſſenorum.	xliiii.	De portis tranſtiberi.		iii.
De ſcytopoli oppido.	xliiiii.	De mōtibus infra urbēt		iiii.
De Tygri: & Eufrate: & lapidibus p̄		De pontibus urbis rome:		v.
ciolis.	xlv.	De pallatia imperatorē.		vi.
De cilitia: & cidno amne: & coritio		De arcubus triūphalibus.		vii.
anero: & thauro monte.	xlvi.	De arcubus nō triūphalibus:		viii.
De chimera monte:	xlvii.	De termis.		ix.
De aſia. phrigia. galatia. lidia. epheso		De theatris.		
urbe. & uiris illuſtribus: & de Home		De agulea ſancti petri.		xi.
ro & heſodo: & deſe pulchriſaiacis		De cimiceriis.		xii.
& mēnonis: & eius auibus & eutrātis		Ad ſanctam agatam.		xiii.
regiōe: de cælotē & ciconiis.	xlviii.	De pinea erea & deaurata.		xiiii.
De bithinia: hānibale: acone portu:		De templis.		xv.
& acheniſo ſ. etū.	xlviiii.	De equis marmoreis		xvi.
De pōticis oris.	l.	De femina circūdata ſerpētibus		xvii.
De paphlagonia: & uenatorum ori		De ruſtico ſedēte ſup equū creū		xviii.
gine.	li.	De colifeo.		xiiii.
De ceppadocia:	lii.	De ſcta maria rotunda.		xx.
De aſſiria: & media	liii.	De octauiano inperatore.		xxi.
De portis caſpiis.	liiii.	De actide aſpiratio i ſeruo dei		xxii.
De loco nominato. Dieget	lv.			
De oxo flumine: & baſtris: & genti				
bus circa oxū & terminis liberi p̄ſit				
& herculus: & camelogē natura	lvi.			
De ſcribis: & uellere ſirico: & attar				
gis.	lvii.			
De gente atrogorum.	lviii.			
De india	lviiii.			
De traprobane inſula.	lx.			
De itinerario indico: ſinu perſico: &				

F I N I S